

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Marszałek Senatu

Druk nr 985

Warszawa, 21 października 2016 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Zgodnie z art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. mam zaszczyt przekazać Panu Marszałkowi podjętą przez Senat na 28. posiedzeniu w dniu 21 października 2016 r. uchwałę w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy

- o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej wraz z projektem tej ustawy.

Jednocześnie pragnę poinformować, że Senat upoważnił senatora Roberta Mamąta do reprezentowania Senatu w dalszych pracach nad tym projektem.

Z wyrazami szacunku

wz.

Wicemarszałek Senatu

(-) Maria Koc

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 21 października 2016 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie
propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli,
obiektów i urzędzeń użyteczności publicznej**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urzędzeń użyteczności publicznej.

Jednocześnie upoważnia senatora Roberta Mamątowa do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU
W/Z

Maria KOC
Wicemarszałek Senatu

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej

Art. 1. W ustawie z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 744) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w tytule ustawy wyrazy „budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej” zastępuje się wyrazami „jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki”;
- 2) przed art. 1 dodaje się nazwę rozdziału w brzmieniu:

„Rozdział 1

Zakaz propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej”;

- 3) w art. 1:
 - a) w ust. 1 po wyrazie „Nazwy” dodaje się wyrazy „jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy,”;
 - b) dodaje się ust. 3 i 4 w brzmieniu:

„3. Za inny ustrój totalitarny uważa się w szczególności faszyzm, nazizm niemiecki, nacjonalizm ukraiński i litewski, militaryzm pruski, rosyjski i niemiecki.

4. Za jednostki organizacyjne uważa się w szczególności szkoły i ich zespoły, przedszkola, szpitale, placówki opiekuńczo-wychowawcze, instytucje kultury oraz instytucje społeczne.”;
- 4) w art. 2:
 - a) w ust. 1 po wyrazach „nadającej nazwę” dodaje się wyrazy „jednostce organizacyjnej, jednostce pomocniczej gminy,”;
 - b) uchyla się ust. 2,
 - c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Opinia, o której mowa w ust. 1, jest przedstawiana niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 2 tygodni od dnia doręczenia żądania wojewody. Oczekiwanie na opinię wstrzymuje bieg terminu na stwierdzenie nieważności aktu.”;

- 5) w art. 4 po wyrazie „nazw” dodaje się wyrazy „jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy,”;
- 6) po art. 5 dodaje się rozdział 2 w brzmieniu:

„Rozdział 2

Zakaz propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez pomniki

Art. 5a. 1. Pomniki nie mogą upamiętniać osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących komunizm lub inny ustrój totalitarny, ani w inny sposób takiego ustroju propagować. Przepis art. 1 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

2. Przez pomniki rozumie się również kopce, obeliski, kolumny, rzeźby, posągi, popiersia, kamienie pamiątkowe, płyty i tablice pamiątkowe, napisy i znaki.

3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do pomników:

- 1) niewystawionych na widok publiczny;
- 2) położonych w obrębie cmentarzy albo innych miejsc spoczynku;
- 3) wystawionych na widok publiczny w celu innym niż propagowanie ustroju totalitarnego, w ramach działalności artystycznej, edukacyjnej, kolekcjonerskiej, naukowej lub o podobnym charakterze;
- 4) wpisanych – samodzielnie albo jako część większej całości – do rejestru zabytków.

Art. 5b. 1. Wojewoda, w drodze decyzji, nakazuje właścicielowi albo użytkownikowi wieczystemu nieruchomości, na której znajduje się pomnik niezgodny z art. 5a ust. 1, usunięcie tego pomnika.

2. Wydanie decyzji o usunięciu pomnika wymaga opinii Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzającej tę niezgodność.

3. Organem wyższego stopnia w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego w stosunku do wojewody w sprawach o usunięcie pomnika jest minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

4. Koszty usunięcia pomnika ponosi właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości, na której znajduje się pomnik.

Art. 5c. Do stwierdzenia przez wojewodę nieważności uchwały o wzniesieniu pomnika niezgodnego z art. 5a ust. 1 stosuje się odpowiednio art. 2 i art. 4.”;

- 7) przed art. 6 dodaje się nazwę rozdziału w brzmieniu:

„Rozdział 3

Przepis dostosowujący i końcowy”;

- 8) w art. 6 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Wydanie zarządzenia zastępczego, o którym mowa w ust. 2, wymaga opinii Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1. Przepis art. 2 ust. 3 stosuje się odpowiednio.”.

Art. 2. Obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy jednostek organizacyjnych oraz jednostek pomocniczych gminy upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego albo związku, o którym mowa w art. 4 ustawy zmienianej w art. 1, zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Przepisy art. 6 ust. 2–4 ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się odpowiednio.

Art. 3. 1. Właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości, na której w dniu wejścia ustawy w życie znajduje się pomnik upamiętniający osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny, lub propagujący taki ustrój w inny sposób, usuwa ten pomnik w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia ustawy w życie.

2. W przypadku wykonania obowiązku, o którym mowa w ust. 1, koszty usunięcia pomnika zwraca Skarb Państwa ze środków budżetu państwa, których dysponentem jest wojewoda, jeżeli właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości, na której znajduje się pomnik, nie uczestniczył w procedurze wzniesienia tego pomnika.

3. W przypadku niewykonania obowiązku, o którym mowa w ust. 1, stosuje się przepisy art. 5b ustawy zmienianej w art. 1.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Cel projektowanej ustawy

Ustawą z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 744), zwaną dalej „ustawą o zakazie propagowania komunizmu” ustawodawca wprowadził zakaz propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez jednostki samorządu terytorialnego poprzez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym drogi, ulice, mosty i place, które upamiętniają lub propagują osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące ustrój totalitarny.

Poza zakresem ustawy pozostały nazwy m.in. szkół, szpitali, instytucji kultury, nazwy osiedli oraz pomniki gloryfikujące ustrój totalitarny.

Pozostawienie nazw instytucji oraz pomników, upamiętniających wydarzenia i osoby mające zbrodniczy wpływ na historię Polski, daje zwolennikom totalitaryzmów możliwość propagowania swoich poglądów oraz ma szkodliwy wpływ na społeczeństwo.

Konieczne jest więc znowelizowanie ustawy poprzez stworzenie prawnych instrumentów usuwania demoralizujących pomników i nazw z przestrzeni publicznej. Da to społeczeństwu wyraźny sygnał, że państwo realizuje konstytucyjne zasady zakazujące ustroju totalitarnego, a także potępia i piętnuje wszelkie działania związane z propagowaniem totalitarnych postaw.

2. Różnice między obowiązującym a projektowanym stanem prawnym

Zgodnie z projektem ustawy ma zmienić się systematyka ustawy o zakazie propagowania komunizmu. Dotychczasowe przepisy materialne ustawy, zakazujące nadawania nazw propagujących ustroje totalitarne obiektom, zostaną oznaczone jako rozdział 1. W dodawanym rozdziale 2 zostaną zawarte przepisy poświęcone zakazowi wznoszenia pomników propagujących totalitaryzmy. Pozostałe przepisy znajdują się w rozdziale 3.

Regulacja zawarta w rozdziale 1 będzie poszerzona o zakaz nadawania przez jednostki samorządu terytorialnego nazw propagujących ustrój totalitarny jednostkom organizacyjnym oraz jednostkom pomocniczym gminy. Ponieważ wprowadzane przepisy nie mają charakteru karnego, dopuszczalne jest przykładowe wyliczenie jednostek organizacyjnych objętych

zakazem. Obejmuje ono szkoły i ich zespoły, przedszkola, szpitale, placówki opiekuńczo-wychowawcze, instytucje kultury oraz instytucje społeczne. Natomiast jednostkami pomocniczymi gminy są w myśl art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym: sołectwa, dzielnice, osiedla i inne. Dla przedmiotu ustawy najistotniejsza jest regulacja dotycząca nazw osiedli, ale nie można wykluczyć konieczności stosowania ustawy do innych jednostek pomocniczych gminy.

Postępowania sądowe i administracyjne spowodowane zmianą adresów będą zwolnione z opłat, a dokumenty zawierające dotychczasową nazwę jednostki pomocniczej gminy zachowają moc (art. 5 ustawy o zakazie propagowania komunizmu).

Projekt doprecyzuje zakres pojęcia „inny ustrój totalitarny”. Zgodnie z proponowanym przepisem (art. 1 ust. 3 ustawy o zakazie propagowania komunizmu) w jego zakres wejdą m.in. faszyzm, nazizm niemiecki, nacjonalizm ukraiński i litewski, militaryzm pruski, rosyjski i niemiecki.

Ponadto w rozdziale 1 uchylono przepisy dotyczące Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa. Wynika to z likwidacji tego organu, która nastąpiła na podstawie ustawy z dnia 29 kwietnia 2016 r. o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz niektórych innych ustaw. Konsekwencją tej zmiany jest nowelizacja art. 6 ust. 3 ustawy o zakazie propagowania komunizmu.

Projekt zakłada wprowadzenie zakazu wznoszenia pomników propagujących ustrój totalitarny. Pojęcie „pomniki” ma obejmować również: kopce, obeliski, kolumny, rzeźby, posągi, popiersia, kamienie pamiątkowe, płyty i tablice pamiątkowe, napisy i znaki.

Przepis przewiduje wyłączenia obejmujące pomniki, które nie są wystawione na widok publiczny, tych które są wystawione w celu innym niż propagowanie ustroju totalitarnego, w ramach działalności artystycznej, edukacyjnej, kolekcjonerskiej, naukowej lub o podobnym charakterze oraz pomniki wpisane do rejestru zabytków. Powyższe wyłączenia mają na celu zachowanie pomników, które nie służą propagowaniu ustroju totalitarnego. Inny charakter ma wyłączenie z reżimu ustawy pomników położonych w obrębie cmentarzy albo innych miejsc spoczynku. Są to miejsca pamięci i spoczynku ofiar wojennych, zarówno żołnierzy jak ludności cywilnej. Zachowanie pamięci tych ofiar ma wymiar moralny, dlatego nowelizacja nie ingeruje w takie pomniki.

Proceduralnym zabezpieczeniem stosowania ustawy jest przyznanie wojewodom kompetencji w zakresie usuwania pomników propagujących ustrój totalitarny. Wojewodowie będą wydawać decyzje nakazujące usunięcie zakazanych pomników. Warunkiem wydania decyzji będzie, podobnie jak w przypadku nazw ulic, pozytywna opinia Instytutu Pamięci Narodowej. Organem odwoławczym w tych sprawach będzie minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

W razie niewykonania decyzji nakazującej usunięcie pomnika zastosowanie będą miały przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

W art. 5c dodawanym do ustawy o zakazie propagowania komunizmu zawarto przepis stanowiący podstawę uchylenia uchwał jednostek samorządu terytorialnego o wzniesieniu pomnika niezgodnego z przepisami ustawy.

Ustawa zawiera dwa przepisy dostosowujące. W art. 2 zawarto przepis wprowadzający roczny termin na wyeliminowanie zakazanych nazw instytucji oraz jednostek pomocniczych gminy. W razie uchylenia temu terminowi zastosowanie znajdzie procedura analogiczna do przewidzianej w art. 6 ustawy o zakazie propagowania komunizmu procedury usuwania niezgodnych z prawem nazw obiektów.

W zakresie pomników, które będą istniały w dniu wejścia ustawy w życie, właściciel lub użytkownik wieczysty gruntu, na którym znajduje się pomnik, będzie miał 12 miesięcy na przywrócenie stanu zgodnego z prawem. Jeżeli obowiązek ten zostanie wykonany, Skarb Państwa poniesie koszty usunięcia pomnika, chyba że pomnik został postawiony przy udziale właściciela lub użytkownika wieczystego. Jeżeli obowiązek usunięcia pomnika nie zostanie wykonany, wojewoda wyda decyzję o nakazie usunięcia, a uprawniony do nieruchomości straci prawo zwrotu kosztów usunięcia pomnika.

Ustawa nie zawiera przepisu pozwalającego na uchylenie uchwał będących podstawą postawienia pomnika przed dniem wejścia ustawy w życie, gdyż tego typu uchwały z chwilą ich realizacji, tj. z chwilą postawienia pomnika, ekspirują z systemu prawnego.

Ustalenie trzymiesięcznego okresu *vacatio legis* ma umożliwić wszystkim adresatom przepisów przygotowanie się do nowych regulacji.

3. Konsultacje

W wyniku opinii przedstawionych przez Ministra Rozwoju i Finansów, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji,

Naczelny Sąd Administracyjny, Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, Związek Powiatów Polskich, Instytut Pamięci Narodowej – Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, wojewodów oraz osoby fizyczne, do projektu wprowadzono zakaz propagowania ustrojów totalitarnych przez nazwy instytucji, uwzględniono likwidację Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, doprecyzowano zakres pojęcia „pomnik” oraz uszczegółowiono procedurę usunięcia pomnika, w tym określono organ odwoławczy od decyzji nakazującej usunięcie pomnika. Ponadto uwzględniono uwagi dotyczące konieczności rozstrzygnięcia o kosztach usunięcia pomnika oraz wydłużenia *vacatio legis*.

Poza podmiotami wymienionymi wyżej, projekt ustawy do zaopiniowania otrzymali: Unia Metropolii Polskich, Unia Miasteczek Polskich, Związek Województw RP, Związek Miast Polskich, Związek Gmin Wiejskich RP, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Krajowa Rada Radców Prawnych oraz Naczelna Rada Adwokacka.

4. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektowanej ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Tytuł projektu:

Ustawa o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej

Przedstawiciel wnioskodawcy:

senator Robert Mamątow

Osoby odpowiedzialne za projekt w Biurze Legislacyjnym:

Michał Gil, legislator, tel. 22 694 9412

Katarzyna Majewska, ekspert ds. OSR, tel. 22 694 9259

Data sporządzenia:

21 października 2016 r.

Źródło: inicjatywa senatorów

Nr druku: 261, 261S, 261X

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

W ustawie z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 744) wprowadzono rozwiązania pozwalające na usunięcie związanych z totalitaryzmem nazw ulic, budowli i urządzeń użyteczności publicznej, natomiast nie uregulowano kwestii usunięcia obiektów – takich jak pomniki, kopce, obeliski, kolumny, rzeźby, posągi, popiersia, kamienie pamiątkowe, płyty i tablice pamiątkowe, napisy i znaki – upamiętniających lub propagujących komunizm lub inne ustroje totalitarne.

Ponadto w powyższej ustawie zakazem nadawania nazw propagujących komunizm lub inne systemy totalitarne nie objęto jednostek organizacyjnych, takich jak szkoły, przedszkola, szpitale, placówki opiekuńczo-wychowawcze, instytucje kultury oraz instytucje społeczne, a także jednostek pomocniczych gminy (sołectw, dzielnic, osiedli i innych).

Z informacji przekazanych przez poszczególnych wojewodów wynika, że na terenie 15 województw (bez woj. mazowieckiego) znajduje się około **469 obiektów**, które mogą spełniać kryteria projektowanej ustawy (dane nie uwzględniają obiektów propagujących nacjonalizm ukraiński i litewski, militarystykę pruski, rosyjski i niemiecki) – przykłady takich obiektów przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Miejscowość	Rodzaj obiektu
1	Drawsko Pomorskie (woj. zachodniopomorskie)	Pomnik poświęcony żołnierzom Armii Czerwonej (przedstawiający 2 sowieckie czołgi)
2	Inowrocław (woj. kujawsko-pomorskie)	12-metrowy Pomnik Wdzięczności i Polsko-Radzieckiego Braterstwa Broni
3	Jedlika Podleśna (woj. lubelskie)	Obelisk z płytą upamiętniającą funkcjonariusza SB
4	Jelenia Góra (woj. dolnośląskie)	Rzeźba żołnierza radzieckiego – część dawnego pomnika wdzięczności Armii Czerwonej
5	Józefów (woj. lubelskie)	Kamień upamiętniający partyzanta sowieckiego Miszkę Tatara
6	Kęty (woj. małopolskie)	Tablica upamiętniająca śmierć na posterunku funkcjonariusza MO
7	Klucze (woj. małopolskie)	Pomnik ku czci żołnierzy sowieckich poległych w 1945 r.
8	Lidzbark Warmiński (woj. warmińsko-mazurskie)	Pomnik wdzięczności Armii Radzieckiej składający się z betonowej iglicy i figur żołnierzy Armii Czerwonej
9	Nowy Sącz (woj. małopolskie)	Tablica upamiętniająca wkroczenie Armii Czerwonej do Nowego Sącza
10	Puławy (woj. lubelskie)	Obelisk żołnierzy Armii Czerwonej z figurami żołnierza sowieckiego i polskiego
11	Rudnik, Rybna (woj. małopolskie)	Popiersie gen. Karola Świerczewskiego
12	Świątajno (woj. warmińsko-mazurskie)	Kamień upamiętniający funkcjonariusza MO
13	Zamość (woj. lubelskie)	Pomnik ku czci jeńców sowieckich

Powyższe informacje zostały pozyskane z gmin znajdujących się na terenie poszczególnych województw, przy czym nie wszystkie gminy odpowiedziały na prośbę wojewodów dotyczącą przekazania stosownych informacji, a część gmin nie zakończyła procesu inwentaryzacji obiektów mogących podlegać projektowanej ustawie, więc dane mogą być niepełne.

Ponadto samorządy wskazywały na trudności z jednoznacznym zakwalifikowaniem niektórych obiektów jako spełniających kryteria ustawy, podkreślając że bez uzyskania opinii właściwego organu może być to praktycznie niemożliwe.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

1. Wprowadzenie zakazu propagowania komunizmu lub innych systemów totalitarnych przez pomniki, kopce, obeliski, kolumny, rzeźby, posągi, popiersia, kamienie pamiątkowe, płyty i tablice pamiątkowe, napisy i znaki (z wyjątkiem m.in. obiektów położonych w obrębie cmentarzy i innych miejsc spoczynku oraz wpisanych do rejestru zabytków).
2. Doprecyzowanie pojęcia „inny ustrój totalitarny” – w jego zakres wejdą m.in. faszizm, nazizm niemiecki, nacjonalizm ukraiński i litewski, militarizm pruski, rosyjski i niemiecki.
3. Nałożenie na gminy, innych właścicieli lub użytkowników wieczystych nieruchomości, na których znajdują się ww. obiekty upamiętniające lub propagujące komunizm lub inne ustroje totalitarne, obowiązku ich usunięcia w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.
4. Wydawanie przez wojewodę, w drodze decyzji, nakazu usunięcia obiektu w przypadku niewywiązania się z tego obowiązku przez gminę, innych właścicieli lub użytkowników wieczystych nieruchomości, na których znajduje się obiekt, lub wzniesienia nowego obiektu niezgodnego z projektowaną ustawą.
5. Wydawanie nakazu, o którym mowa powyżej, poprzedzone wydaniem opinii IPN potwierdzającej niezgodność danego obiektu z projektowaną ustawą.
6. Objęcie zakazem nadawania nazw propagujących komunizm lub inne systemy totalitarne również jednostki organizacyjne, takie jak szkoły, przedszkola, szpitale, placówki opiekuńczo-wychowawcze, instytucje kultury oraz instytucje społeczne, a także jednostki pomocnicze gminy (sołectwa, dzielnice, osiedla i inne).

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Brak informacji.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Gminy, inni właściciele lub użytkownicy wieczysti nieruchomości, na których znajdują się pomniki upamiętniające lub propagujące komunizm lub inne ustroje totalitarne	Na terenie 15 województw (bez woj. mazowieckiego) znajduje się 469 obiektów spełniających kryteria ustawy (dane nie uwzględniają obiektów propagujących nacjonalizm ukraiński i litewski, militarizm pruski, rosyjski i niemiecki)	Konsultacje publiczne	Obowiązek usunięcia pomników upamiętniających lub propagujących komunizm lub inne ustroje totalitarne

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Opinię o projekcie (w wersji objętej drukiem 261) przedstawiły następujące podmioty: Instytut Pamięci Narodowej, Minister Rozwoju i Finansów, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, Naczelny Sąd Administracyjny, Prokuratura Generalna Skarbu Państwa, wojewodowie oraz Związek Powiatów Polskich, a także trzy osoby fizyczne.

Zgłoszone w trakcie konsultacji uwagi dotyczyły głównie:

- **definicji obiektu budowlanego o charakterze nieużytkowym** – zdaniem podmiotów opiniujących definicja jest niejasna; wątpliwości budzi również wymienienie wśród obiektów budowlanych tablic pamiątkowych, napisów i znaków (nie spełniają one kryteriów obiektów budowlanych w rozumieniu przepisów prawa budowlanego),
- **braku jednoznacznego określenia podmiotów odpowiedzialnych za rozbiórkę,**
- **dokonywania oceny zasadności rozbiórki danego obiektu** – w projektowanych przepisach nie wskazano, jaki

organ będzie rozstrzygał w razie wątpliwości czy dany obiekt spełnia kryteria ustawowe; należałoby wprowadzić możliwość zasięgnięcia opinii kompetentnego organu, np. IPN,

- **kwestii rozbiórki obiektów objętych ochroną konserwatora zabytków** – zgodnie z przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nie można dokonać rozbiórki zabytków,
- **procedury wydawania nakazu rozbiórki** – opis procedury powinien być bardziej szczegółowy; ponadto zdaniem MSWiA uprawnieniem do wydawania nakazu rozbiórki powinien dysponować wojewódzki inspektorat nadzoru budowlanego a nie wojewoda,
- **możliwości stosowania innych rozwiązań niż rozbiórka obiektu** – w niektórych przypadkach wystarczyłoby usunięcie z obiektu tablic lub symboli,
- **sfinansowania kosztów rozbiórki** – nie sprecyzowano kto pokryje koszty rozbiórki; należy rozważyć dofinansowanie rozbiórki z budżetu państwa,
- **długości okresu na dostosowanie się do projektowanych zmian** – termin, w jakim należy dokonać rozbiórki obiektów nie został określony, 14-dniowe vacatio legis jest zbyt krótkie,
- konieczności **usunięcia zapisów dotyczących Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa** w związku z jej likwidacją z dniem 1 sierpnia 2016 r.,
- kwestii legislacyjnych i redakcyjnych.

Większość powyższych uwag została uwzględniona. Z uwagi na istotne zmiany wprowadzone do projektu, został on skierowany do ponownych konsultacji. Na tym etapie opinię przedstawili Instytut Pamięi Narodowej, Minister Rozwoju i Finansów, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, Naczelny Sąd Administracyjny, Prokuratura Generalna Skarbu Państwa oraz wojewodowie.

W wyniku przedstawionych opinii do projektu wprowadzono zakaz propagowania ustrojów totalitarnych przez nazwy instytucji (uwaga Wojewody Podlaskiego), doprecyzowano zakres pojęcia „pomnik” (uwaga Wojewody Mazowieckiego oraz Śląskiego), uszczegółowiono procedurę usunięcia pomnika, określono organ odwoławczy od decyzji nakazującej usunięcie pomnika (uwaga MSWiA), oraz uregulowano kwestię zwracania przez Skarb Państwa kosztów usunięcia pomnika (uwaga Wojewody Łódzkiego, Opolskiego oraz Wielkopolskiego).

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2016 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem		0,0											0,0
Wydatki ogółem		5,0											5,0
budżet państwa		5,0											5,0
Saldo ogółem		-5,0											-5,0
budżet państwa		-5,0											-5,0

Źródła finansowania: Brak informacji.

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Projektowana regulacja nakłada dodatkowe obowiązki na:

1. jednostki samorządu terytorialnego – usuwanie obiektów propagujących komunizm i inne systemy totalitarne, a także zmiana nazw propagujących komunizm i inne systemy totalitarne w przypadku jednostek organizacyjnych, takich jak szkoły, przedszkola, szpitale, placówki opiekuńczo-wychowawcze, instytucje kultury oraz instytucje społeczne, a także jednostki pomocnicze gminy (sołectwa, dzielnice, osiedla i inne),
2. IPN – wydawanie opinii co do niezgodności danego obiektu z ustawą,
3. wojewodów – wydawanie, w drodze decyzji, nakazu rozbiórki ww. obiektów,
4. MKiDN – rozpatrywanie odwołań od decyzji wojewodów w sprawach o usunięcie obiektu.

W przypadku usunięcia ww. obiektów w ciągu 12 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy – koszty usunięcia zwraca Skarb Państwa (ze środków budżetu państwa, których dysponentem jest wojewoda).

Według danych pozyskanych z **15 województw (bez woj. mazowieckiego)**, które nie przedstawiło

informacji o liczbie obiektów i szacunkowych kosztach ich usunięcia) koszty usunięcia obiektów spełniających kryteria ustawy – oszacowane dla 313 z 469 obiektów znajdujących się na terenie poszczególnych województw – wyniosą około **3,3 mln zł**.

Należy zauważyć, że **koszty oszacowano dla 66% wszystkich obiektów**, które zdaniem jednostek samorządu terytorialnego spełniają kryteria ustawy. W przypadku niektórych obiektów podanie orientacyjnych kosztów rozbiórki bez przeprowadzenia wyceny inwestorskiej było niemożliwe.

Przyjmując przeciętny koszt usunięcia 1 obiektu (wynikający z szacunkowych kosztów określonych dla 66% obiektów), koszty usunięcia pozostałych 156 obiektów można oszacować na 1,7 mln zł – **całkowite koszty usunięcia wszystkich 469 obiektów** (bez uwzględnienia woj. mazowieckiego i pomników propagujących nacjonalizm ukraiński i litewski, militarystyk pruski, rosyjski i niemiecki) **można zatem oszacować na około 5 mln zł**.

UWAGI:

- powyższe szacunki nie uwzględniają danych dotyczących woj. mazowieckiego oraz obiektów propagujących nacjonalizm ukraiński i litewski, militarystyk pruski, rosyjski i niemiecki,
- nie wszystkie gminy odpowiedziały na prośbę wojewodów dotyczącą przekazania danych, więc dane dotyczące liczby obiektów (a zatem i kosztów rozbiórki) mogą być niepełne,
- dane w zakresie liczby obiektów mają charakter wstępny (nie zostały zweryfikowane przez kompetentne organy),
- samorzady podały orientacyjne koszty rozbiórki, które mogą różnić się od kosztów rzeczywistych,
- przyjęto, że całkowite koszty usunięcia obiektów zostaną poniesione w ciągu 1 roku budżetowego,
- szacunki nie uwzględniają kosztów związanych ze zmianą nazw propagujących komunizm i inne systemy totalitarne w przypadku jednostek organizacyjnych, takich jak szkoły, przedszkola, szpitale, placówki opiekuńczo-wychowawcze, instytucje kultury oraz instytucje społeczne, a także jednostki pomocnicze gminy (sołectwa, dzielnice, osiedla i inne) – można przypuszczać, że nie będą one miały istotnego wpływu na sektor finansów publicznych.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Skutki

Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2016 r.)	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Projektowana regulacja nakłada na właścicieli i użytkowników wieczystych nieruchomości, na których znajdują się obiekty upamiętniające lub propagujące komunizm lub inne systemy totalitarne, obowiązek ich usunięcia w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

W przypadku usunięcia ww. obiektów w ciągu 12 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy – koszty usunięcia zwraca Skarb Państwa (ze środków budżetu państwa, których dysponentem jest wojewoda).

Natomiast zmiana nazw jednostek pomocniczych gminy (sołectw, dzielnic, osiedli i innych) może w niektórych (nielicznych) przypadkach spowodować zmianę adresu, co ma szczególne znaczenie w przypadku przedsiębiorstw, które poniosą koszty związane z wymianą pieczęci i materiałów firmowych (np. materiałów promocyjnych i handlowych).

Oczyszczenie przestrzeni publicznej z nazw i symboli propagujących komunizm lub inne systemy totalitarne będzie zgodne z oczekiwaniami części społeczeństwa, o czym świadczą opinie osób fizycznych przekazane w ramach konsultacji projektu.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

9. Wpływ na rynek pracy

Nie dotyczy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

Omówienie wpływu Nie dotyczy.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Przepisy projektu będą miały zastosowanie od dnia jego wejścia w życie.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Nie przewidziano.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak.

Warszawa, 28 października 2016 r.

BAS-WAPEiM-2312/16

Pan Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (przedstawiciel wnioskodawcy: senator Robert Mamątow)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt przewiduje zmianę ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 744, dalej: ustawa). Proponowana zmiana polega na rozszerzeniu zakresu stosowania reguł, które zawarte są w ustawie. Zmiana dotyczy zakresu podmiotowego – zakaz propagowania ustroju totalitarnego dotyczyć ma także nazw jednostek organizacyjnych oraz jednostek pomocniczych gminy. Projekt dookreśla także pojęcie ustroju totalitarnego, wskazując że za ustrój taki należy uznać – oprócz komunizmu – również m.in. faszyzm, nazizm niemiecki, nacjonalizm ukraiński i litewski, militaryzm pruski, rosyjski i niemiecki. Do ustawy dodawany jest ponadto rozdział, określający zakaz propagowania komunizmu i innego ustroju totalitarnego przez pomniki. Projekt zawiera przepisy dostosowujące i końcowe.

Projektowana ustawa miałaby wejść w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Prawo Unii Europejskiej nie obejmuje przedmiotu projektu ustawy.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Przedmiot projektu ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

4. Konkluzja

Przedmiot senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej nie jest objęty prawem UE.

Akceptował:
Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

M. Warciński

Michał Warciński

Warszawa, 28 października 2016 r.

BAS-WAPEiM-2313/16

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (przedstawiciel wnioskodawcy: senator Robert Mamątow) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Projekt przewiduje zmianę ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 744, dalej: ustawa). Proponowana zmiana polega na rozszerzeniu zakresu stosowania reguł, które zawarte są w ustawie. Zmiana dotyczy zakresu podmiotowego – zakaz propagowania ustroju totalitarnego dotyczyć ma także nazw jednostek organizacyjnych oraz jednostek pomocniczych gminy. Projekt dookreśla także pojęcie ustroju totalitarnego, wskazując że za ustrój taki należy uznać – oprócz komunizmu – również m.in. faszyzm, nazizm niemiecki, nacjonalizm ukraiński i litewski, militaryzm pruski, rosyjski i niemiecki. Do ustawy dodawany jest ponadto rozdział, określający zakaz propagowania komunizmu i innego ustroju totalitarnego przez pomniki. Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Projekt nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.

Akceptował:
Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

M. Warciński

Michał Warciński

SZEF KANCELARII SENATU

Jakub Kowalski

SK-0401-11/16

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz. AK-026-1/16

Data wpływu 26.10.2016

Warszawa, dnia 26 października 2016 r.

Szanowna Pani

Agnieszka Kaczmarska

p.o. Szef Kancelarii Sejmu

Szanowna Pani Minister

W związku z przesłaniem do Sejmu, podjętej przez Senat na 28. posiedzeniu uchwały z dnia 21 października 2016 r. w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (wraz z projektem tej ustawy), pragnę przekazać Pani Minister stanowiska podmiotów zewnętrznych przesłane do Senatu w toku postępowania zmierzającego do wypracowania przedmiotowego projektu ustawy.

Stanowiska w sprawie projektu ustawy przedstawiły następujące podmioty:

- 1) Wojewoda Wielkopolski (pisma: z dnia 12 września 2016 r. oraz z dnia 17 października 2016 r.),
- 2) Wojewoda Kujawsko-Pomorski (pisma: z dnia 12 września 2016 r. oraz z dnia 17 października 2016 r.),
- 3) Wojewoda Śląski (pisma: z dnia 13 września 2016 r. oraz z dnia 17 października 2016 r.),
- 4) Wojewoda Lubuski,
- 5) Minister Rozwoju i Finansów (pisma: z dnia 8 września 2016 r. oraz z dnia 17 października 2016 r.),
- 6) Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (pisma: z dnia 25 sierpnia 2016 r. oraz z dnia 18 października 2016 r.),
- 7) Wojewoda Małopolski (pisma: z dnia 15 września 2016 r. oraz z dnia 17 października 2016 r.),

- 8) Wojewoda Opolski (pisma: z dnia 9 września 2016 r. oraz z dnia 17 października 2016 r.),
- 9) Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa (pisma: z dnia 5 września 2016 r. oraz z dnia 13 października 2016 r.),
- 10) Wojewoda Zachodniopomorski (pisma: z dnia 7 września 2016 r. oraz z dnia 17 października 2016 r.),
- 11) Wojewoda Pomorski,
- 12) Wojewoda Świętokrzyski (pisma: z dnia 8 września 2016 r. oraz z dnia 17 października 2016 r.),
- 13) Związek Powiatów Polskich (pisma: z dnia 7 września 2016 r. oraz z dnia 20 października 2016 r.),
- 14) Wojewoda Podkarpacki,
- 15) Wojewoda Łódzki (pisma: z dnia 8 września 2016 r. oraz z dnia 19 października 2016 r.),
- 16) Naczelny Sąd Administracyjny (pisma: z dnia 8 września 2016 r. oraz z dnia 17 października 2016 r.),
- 17) Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego (pisma: z dnia 14 września 2016 r. oraz z dnia 17 października 2016 r.),
- 18) Wojewoda Mazowiecki (pisma: z dnia 14 września 2016 r. oraz z dnia 17 października 2016 r.),
- 19) Wojewoda Lubelski (pisma: z dnia 12 września 2016 r. oraz z dnia 18 października 2016 r.),
- 20) Wojewoda Dolnośląski,
- 21) Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji (pisma: z dnia 19 sierpnia 2016 r. oraz z dnia 17 października 2016 r.),
- 22) Wojewoda Warmińsko-Mazurski,
- 23) Wojewoda Podlaski (pisma: z dnia 9 września 2016 r., z dnia 5 października 2016 r. oraz z dnia 13 października 2016 r.).

Z porażeniem,
Rokub Korzekki

Poznań.

2016 09 13

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

Zbigniew Hoffmann

PS-VI.002.1.2016.1

Pan
Stanisław Gogacz
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
ul. Wiejska 6
00-902 Warszawa

Szanowny Panie Przewodniczący,

odpowiadając na pismo z dnia 10 sierpnia 2016 r. Nr BPS/KU-034/261/17/16 w sprawie rozpoczęcia prac nad inicjatywą ustawodawczą przez Komisję Ustawodawczą Senatu RP w zakresie projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w załączeniu przekazuję opinię prawną w przedmiocie rozwiązań zaproponowanych w projekcie.

Jednocześnie informuję, że z zebranych przez tut. Urząd Informacji z gmin, na terenie Województwa Wielkopolskiego znajdują się 22 obiekty budowlane o charakterze nieużytkowym, propagujące komunizm lub inne ustroje totalitarne. Szacowany koszt, związany z usunięciem tych obiektów wynosi ok. 100 tys. zł.

Z poważaniem

Opinia

w sprawie rozwiązań przyjętych w projekcie ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej.

Zmiana ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej polega na dodaniu do zmienianej w art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. 2016 poz. 744) dwóch przepisów, art. 7 i art. 8 w brzmieniu:

„Art. 7.1. Ustawę stosuje się także do **obiektów budowlanych** o charakterze nieużytkowym takich jak pomniki, obeliski, popiersia, tablice pamiątkowe, napisy i znaki.

2. Przepisu art. 7 ustęp 1. nie stosuje się wobec grobów i miejsc pochówku, w szczególności cmentarzy wojennych.

Art. 8. W przypadku istnienia takich obiektów wojewoda nakazuje ich rozbiórkę”.

Ustawa nie wprowadza własnej definicji obiektu budowlanego, ograniczając się do wskazania kilku przykładowych rodzajów. W obecnym systemie prawnym pojęcie obiektu budowlanego określają przepisy ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. **Prawo budowlane** (Dz. U. z 2016 r. poz. 290 ze zm.). W rozumieniu art. 3 pkt 1 Prawa budowlanego **przez obiekt budowlany należy rozumieć budynek, budowlę bądź obiekt małej architektury**, wraz z instalacjami zapewniającymi możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem, wzniesiony z użyciem wyrobów budowlanych. Dalej powołany przepis art. 3 pkt 2, 3 i 4 określa co należy rozumieć przez pojęcia: budynek, budowla, obiekt małej architektury. I tak:

- **budynek** - taki obiekt budowlany, który jest trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych oraz posiada fundamenty i dach;
- **budowla** - każdy obiekt budowlany niebędący budynkiem lub obiektem małej architektury, jak: obiekty liniowe, lotniska, mosty, wiadukty, estakady, tunele, przepusty, sieci techniczne, wolno stojące maszyny antenowe, wolno stojące trwale związane z gruntem tablice reklamowe i urządzenia reklamowe, budowle ziemne, obronne (fortyfikacje), ochronne, hydrotechniczne, zbiorniki, wolno stojące instalacje przemysłowe lub urządzenia techniczne, oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów, stacje uzdatniania

wody, konstrukcje oporowe, nadziemne i podziemne przejścia dla pieszych, sieci uzbrojenia terenu, budowle sportowe, cmentarze, **pomniki**, a także części budowlane urządzeń technicznych (kotłów, pieców przemysłowych, elektrowni jądrowych i innych urządzeń) oraz fundamenty pod maszyny i urządzenia, jako odrębne pod względem technicznym części przedmiotów składających się na całość użytkowa:

- **obiekt małej architektury** - niewielkie obiekty, a w szczególności:

- a) kultu religijnego, jak: kapliczki, krzyże przydrożne, figury,
- b) posągi, wodotryski i inne obiekty architektury ogrodowej,
- c) użytkowe służące rekreacji codziennej i utrzymaniu porządku, jak: piaskownice, huśtawki, drabinki, śmietniki.

W uzasadnieniu wyroku z dnia 7 grudnia 2006 r. II SA/OI 602/06 (www.nsa.gov.pl, *LEX nr 934504*) Wojewódzki Sąd Administracyjny w Olsztynie stwierdził, że: „Jak wskazano wyżej do budowli zostały zaliczone **pomniki**, przy czym Prawo budowlane **nie zawiera w słowniku ustawowym definicji legalnej pomnika**. Należy więc ustalić, czy glaz naturalny z napisem poświęconym pamięci „(...)”, osadzony na stałe na betonowym cokole połączonym trwale z gruntem jest pomnikiem, a co za tym idzie budowlą w rozumieniu Prawa budowlanego. Słusznie organy nadzoru budowlanego przyjęły, iż w przypadku, gdy sama ustawa nie definiuje pojęcia - pomnik, wówczas ustalić należy zakres tego pojęcia przy wykorzystaniu reguł znaczeniowych (semantycznych), jakie nadaje mu język potoczny. **Podzielić wypada stanowisko przyjęte przez organy nadzoru budowlanego, iż przez pomnik należy rozumieć dzieło rzeźbiarskie lub rzeźbiarsko-architektoniczne wzniesione dla upamiętnienia danej osoby lub zdarzenia historycznego, którego forma może być różna w tym może to być np. obelisk lub glaz naturalny. Oczywiście jest, iż sam glaz naturalny nie spełnia jeszcze kryteriów ustawowych do nadania mu miana budowli. Niemniej jednak należy pamiętać, iż w sprawie glaz ów otrzymał nadany przez człowieka (przynajmniej w części) kształt. Na glaz naniesiono dedykację poświęconą pamięci konkretnej osobie. Sam kamień nie jest więc jedynie dziełem natury (co podnoszono w odwołaniu), ale otrzymał określone przeznaczenie nadane ręką człowieka. Nie ulega też wątpliwości, iż upamiętnia konkretną osobę będącą postacią historyczną. Glaz osadzony został na betonowym cokole trwale związanym z gruntem i wraz z tym cokolem stanowi pewną funkcjonalną całość. Do wykonania takiego obiektu była wymagana - przynajmniej w ograniczonym zakresie - wiedza z zakresu budownictwa, skoro na betonowym cokole został na trwale ustawiony ciężki glaz. Powyższe rozważania wskazują, iż mamy do czynienia z pomnikiem w rozumieniu języka potocznego oraz ustawy - Prawo**

budowlane, który jednocześnie uznać należy zgodnie z definicją legalną zawartą w tej ustawie za budowle”.

Zapis dodawanego w projekcie art. 7 ust. 1 stanowiący że ustawę stosuje się także do obiektów budowlanych o charakterze nieużytkowym takich jak pomniki, obeliski, popiersia, tablice pamiątkowe, napisy i znaki, w powiązaniu z dodawanym art. 8 (w przypadku istnienia takich obiektów wojewoda nakazuje ich rozbiórkę) w praktyce może nastęrczać szereg problemów interpretacyjnych oraz praktycznych, związanych ze stosowaniem ustawy.

O ile w świetle przytoczonych wyżej przepisów Prawa budowlanego i wyroku WSA w Olsztynie można uznać jako obiekty budowlane pomniki, obeliski, popiersia, tablice pamiątkowe (umieszczone trwale na cokole, fundamencie) to problem może pojawić się z napisami i znakami. Co należy przez nie rozumieć. Wydaje się, że może istnieć obiekt budowlany np. w kształcie samodzielnych dużych liter, trwale osadzonych na fundamencie, na cokole, tworzących jakiś napis usytuowany w przestrzeni publicznej. Trudno natomiast uznać za obiekt budowlany napis, czy znak wykonane na jakimś innym obiekcie. Nakazanie rozbiórki napisu jest tu nieadekwatne. Dodawany art. 8 mówi tylko o nakazie rozbiórki, podczas gdy w przypadku napisów czy znaków, na budynkach, budowlach itp. właściwszym wydawalby się nakaz ich usunięcia. Kwalifikacja obiektów może w wielu przypadkach nastęrczać zasadnicze trudności.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 zmienianej ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu ... nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, nadawane przez jednostki samorządu terytorialnego nie mogą upamiętniać osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących komunizm lub inny ustroj totalitarny, ani w inny sposób takiego ustroju propagować. Ustawa mówi zatem o budowlach, obiektach i urządzeniach użyteczności publicznej, przy czym nie definiuje określenia użyteczność publiczna. Zapis dodawanego w projekcie art. 7 ust. 1 - ustawę stosuje się także do obiektów budowlanych o charakterze nieużytkowym takich jak pomniki, obeliski, popiersia, tablice pamiątkowe, napisy i znaki nie precyzuje w żaden sposób ich lokalizacji. Nie jest jasne, czy chodzi tylko o obiekty zlokalizowane w przestrzeni publicznej, znajdujące się w tzw. obiektach użyteczności publicznej, przy tym na zewnątrz, czy wewnątrz. Czy zamiarem ustawodawcy jest wyłącznie takie ograniczenie zakresu stosowania ustawy? Czy też ustawa ma dotyczyć tego typu obiektów zlokalizowanych również na terenach i w obiektach prywatnych, należących do innych osób prawnych, osób fizycznych?

Ponadto w zmienianej ustawie nieaktualny jest przepis dotyczący opiniodawczej roli Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa.

Reasumując, projekt ustawy zmieniającej ustawę z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu ... zawiera w części określenia nieprecyzyjne, nieostre i z pewnością mógłby zostać doprecyzowany w sposób pozwalający uniknąć wielu niepotrzebnych sporów interpretacyjnych przy stosowaniu ustawy w praktyce.

Sprawę prowadzi:

Paweł Ryszka
Kierownik Oddziału Organizacyjnego
i Ochrony Dziedzictwa Narodowego
w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia

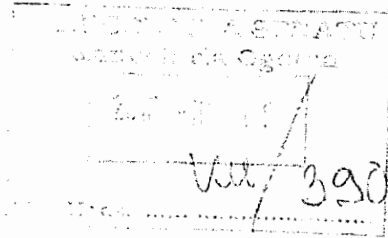
Poznań, 2016 -10- 17

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

Zbigniew Hoffmann

PS-VI.002.1.2016.1

380 18.10.2016
Ryszka

Pan
Stanisław Gogacz
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
ul. Wiejska 6
00-902 Warszawa

Szanowny Panie Przewodniczący,

odpowiadając na pismo z dnia 6 października 2016 r. Nr BPS/KU-034/261/99/17/16 w sprawie prac nad przygotowaniem projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w załączeniu przekazuję opinię Wydziału Kontroli Prawnego i Nadzoru Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu w sprawie rozwiązań przyjętych w przedkładanym projekcie ustawy.

Jednocześnie informuję, że w piśmie Wojewody Wielkopolskiego z dnia 12 września 2016 r. Nr PS-VI.002.1.2016.1. koszt związany z usunięciem pomników lub innych znaków na terenie Województwa Wielkopolskiego oszacowano na ok. 100 tys. zł.

Z powołaniem

Sprawę prowadzi:

Paweł Ryszka
Kierownik Oddziału Organizacyjnego
i Ochrony Dziedzictwa Narodowego
w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia

Wydział
Polityki Społecznej i Zdrowia
w miejscu

dot. PS-VI.002.1.2016.1

Opinia prawna

w sprawie rozwiązań przyjętych w projekcie ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (druk senacki nr 261).

Zmiany zawarte w obecnym projekcie ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w stosunku do projektu pierwotnego, wydają się nieco trafniejsze, aczkolwiek nie do końca kompletne.

ad. art. 1 pkt 3 projektu – uchylenie ust. 2 art. 2 dotychczasowej ustawy upraszcza procedurę opiniowania, poprzedzając stwierdzenie nieważności uchwały jednostki samorządu terytorialnego. Opinia IPN-u powinna być wystarczająca do dokonania oceny uchwały. Nie przesądzo jednak jej charakteru. Opinia IPN nie jest zatem wiążąca dla organu orzekającego, który będzie władny dokonać także własnej oceny w zakresie zgodności bądź niezgodności z ustawą z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu ...:

ad. art. 1 pkt 4 projektu:

· nie można wykluczyć kontrowersyjnych przypadków, które będą oceniane w sposób odmienny przez zainteresowane strony oraz przez organ orzekający. Decyzja będzie miała duży element uznaniowości, co będzie wymagało jej szczegółowego uzasadnienia.

- projekt odnosi się głównie do istniejących obiektów. Projektowany art. 5c zmienianej ustawy dotyczy stwierdzenia nieważności uchwały o wzniesieniu pomnika niezgodnego z ustawą. Uchwała jednostki samorządu terytorialnego nie jest jednak warunkiem generalnym postawienia każdego pomnika i w każdym miejscu. Ustawa całkowicie pomija procedury prawa budowlanego w zakresie pozwolenia na budowę czy zgłoszenia budowy (w zależności od rodzaju obiektu). Organy administracji budowlanej nie będą zatem związane przepisami ustawy zmienianej omawianym projektem. Może to prowadzić do wybudowania pomnika i konieczności późniejszego uruchamiania, określonej ustawą, procedury jego usunięcia. Celowym byłoby zatem umożliwienie, po konsultacji z wojewodą, odmowy pozwolenia na budowę bądź wniesienia sprzeciwu w przypadku zgłoszenia budowy.

ad. art. 1 pkt 4 oraz art. 2 projektu - ustawa nie mówi na temat kosztów usunięcia pomników, które często zostały wybudowane kilkadziesiąt lat temu i są dla gmin czy innych

ad. art. 1 pkt 4 oraz art. 2 projektu - ustawa nic nie mówi na temat kosztów usunięcia pomników, które często zostały wybudowane kilkadziesiąt lat temu i są dla gmin czy innych właścicieli elementem zastanym. Obciążanie kosztami, często znacznymi, w przypadku dużych obiektów, gminy i innych właścicieli, może powodować spory, także sądowe. Jeśli natomiast koszty miałyby być pokrywane z budżetu, np. w zależności od czasu postawienia pomnika (przed powstaniem samorządu, przed nabyciem nieruchomości z takim dobrodziejstwem inwentarza), to taki zapis wprost byłby w ustawie uzasadniony i konieczny dla usunięcia wątpliwości. Wyjaśnienie kwestii finansowych byłoby istotne dla rzeczywistego osiągnięcia celu ustawy i akceptacji jej rozwiązań przez podmioty zobowiązane.

Kierownik
Oddziału Prawnego
Iwona Popławska
radca prawny

Bydgoszcz, 4 września 2016 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WNK.IV.0522.5.2016.RK

*Pan Senator
Stanisław Gogacz
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej*

Szanowny Panie Senatorze,

odpowiadając na pismo z 10 sierpnia 2016 r., znak BPS/KU-034/261/4./16, dotyczące projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej informuję, że popieram pomysł grupy senatorów rozszerzenia listy obiektów budowlanych, o których mowa w ww. ustawie o objekty o charakterze nieużytkowym.

Z informacji posiadanych przeze mnie oraz uzyskanych z jednostek samorządu terytorialnego wynika, że na terenie województwa kujawsko-pomorskiego znajduje się 29 obiektów, które można zakwalifikować jako upamiętniające komunizm. Łączny koszt usunięcia tych obiektów w województwie kujawsko-pomorskim gminy wyceniły na ok. 250.000 zł.

Należy podkreślić, że objekty te mają bardzo zróżnicowany charakter, od 12 metrowego Pomnika Wdzięczności i Polsko-Radzieckiego Braterstwa Broni (Inowrocław) po niewielkich rozmiarów tablice pamiątkowe.

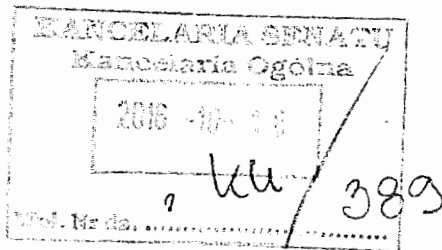
Z poważaniem

WOJEWODA
KUJAWSKO-POMORSKI
Bogdan

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WNK - IV.0522.5.2016.BA

Bydgoszcz, 17 października 2016 r.

Pan
Stanisław Gogacz

Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

odpowiadając na pismo znak: BPS/KU-034/261/99/4./16 z dnia 6 października 2016 r. uprzejmie informując, że po zapoznaniu się z projektem ustawy o zmianie ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 roku o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz.U. poz. 744) przedłożoną nowelizację opiniuję pozytywnie.

Jednocześnie poddaję do rozważenia przyjęcie w toku prowadzonych prac legislacyjnych zapisu, zobowiązującego jednostki samorządu terytorialnego do współdziałania z wojewodami w celu zinventaryzowania bądź zaktualizowania wykazów pomników, jak również obelisków, popiersi, tablic pamiątkowych, napisów i znaków występujących na ich obszarze.

W odniesieniu natomiast do oceny skutków finansowych związanych z kosztami usuwania pomników lub innych znaków nie jest możliwe obecnie oszacowanie ich wielkości z uwagi na brak dostatecznych danych.

Stanisław Gogacz

WOJEWODA ŚLĄSKI

Katowice, 13 września 2016 roku

SOIV.5212.36.2016

Pan

Stanisław Gogacz**Senator RP****Przewodniczący Komisji Ustawodawczej****Senatu Rzeczypospolitej Polskiej**

Odpowiadając na pismo Nr BPS/KU – 034/261/14/16 w sprawie opinii do projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej uprzejmie informuję, iż po zapoznaniu się z ww. projektem – w pełni popieram tą inicjatywę ustawodawczą.

Zgodnie z prośbą przedstawiam opinię w przedmiocie rozwiązań zaproponowanych w projekcie ustawy:

1. Proponuję w nazwie ustawy dopisać „oraz innych ustaw”, gdyż w ustawie prawo budowlane należałoby w art. 3, ust 3 po wyrazie pomniki dopisać „tablice pamiątkowe, obeliski, popiersia, napisy i znaki”.

2. Proponuję również wykreślić art. 7 ust. 2 w projekcie ustawy, aby nie pozostawić na grobach i cmentarzach wojennych napisów i znaków propagujących komunizm lub symboliki innego ustroju totalitarnego. Stanowisko to jest zgodne z wytycznymi Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa przedstawiane w pismach kierowanych do samorządów gminnych uzasadniające likwidację ww. symboliki m.in. na grobach i cmentarzach wojennych.

3. Aby wyjaśnić kwestię finansowania tego przedsięwzięcia należałoby do ustawy prawo budowlane dopisać stosowne artykuły mówiące o zakazie propagowania komunizmu i innego ustroju totalitarnego na obiektach budowlanych wymienionych w projekcie ustawy.

Na potrzeby oceny skutków regulacji przepisów ustawy podaję liczbę obiektów budowlanych wstępnie zakwalifikowanych do usunięcia z przestrzeni publicznej jeszcze bez opinii Instytutu Pamięi Narodowej. Jest to ok. 70 obiektów - szacowanych na ok. 350 tys. zł kosztów usunięcia.

WICEMAJOR
II WICEWOJEWODA ŚLĄSKI
Mariusz Trepka

Zastępca Dyrektora Wydziału

Andrzej Krzystyniak

II WICEWOJEWODA ŚLĄSKI
WICEMAJOR

Mariusz Trepka

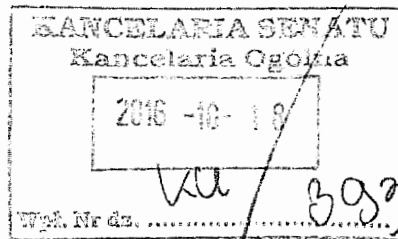
9. IX 2016

WOJEWODA ŚLĄSKI

383 18.10.2016
Ble

Katowice, 17 października 2016 r.
BOIII.002.1.2016

Pan

Stanisław Gogacz
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Odpowiadając na pismo Pana Przewodniczącego z 6 października br. (BPS/KU-034/261/99/14./16), zawierające prośbę o przedstawienie opinii w przedmiocie rozwiązań zaproponowanych w projekcie ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, poniżej przedstawiam uwagi do przedstawionego projektu:

1. art. 1 pkt 2 projektu:

- a) zastosowanie jednostek systematyzacyjnych wyższego stopnia, jakimi są rozdziały, w ustawie składającej się z siedmiu artykułów (po zmianie – z dziesięciu), wydaje się być zbędne;
- b) jeśli jednak zachowany zostanie podział tekstu ustawy na rozdziały, art. 1 ustawy – jako przepis określający cel jej wprowadzenia powinien zostać ujęty w odrębny Rozdział 1 o tytule „Przepis ogólny”. W jego treści, adekwatnie do tytułu ustawy po wyrazach „jednostki samorządu terytorialnego” należałoby dodać wyrazy „oraz pomniki” (ust. 1), a po wyrazie „nazwy” należałoby dodać wyrazy „oraz pomniki” (ust. 2). Wówczas poszczególne przepisy ustawy będą mogły odwoływać się do przepisu art. 1 zawierającego określenie przesłanek uzasadniających zmianę nazwy albo usunięcie pomnika. W konsekwencji, proponowane w projekcie numery kolejnych rozdziałów winny uzyskać nową numerację: od 2 do 4, przy czym oznaczenie i nazwę Rozdziału 2 należałoby wprowadzić po art. 1;

2. art. 1 pkt 4 projektu:

- a) w zakresie art. 5a ust. 1:
przy uwzględnieniu uwagi z pkt 1 lit. a, przepis ten stanie się zbędny;
- b) w zakresie art. 5a ust. 2:
w projekcie ustawy brak jest definicji legalnej „pomnika.” Brzmienie dodanego art. 5a ust. 2

ustawy: „przez pomniki rozumie się również obeliski, popiersia, tablice pamiątkowe, napisy i znaki” budzić może wątpliwości, ponieważ obeliski i popiersia są formą pomników, a z kolei pojęcia „napisy i znaki” są bardzo niejednoznaczne, co może utrudnić wykonanie przepisów ustawy. Ponadto trzeba zauważyć, że wymienione w tym przepisie formy pomników nie obejmują wszystkich budowli mogących być uznane za pomnik (jako przykład można bowiem wskazać posąg czy głaz pamiątkowy, które niewątpliwie również są pomnikami, jednakże nie zostały wymienione w tym przepisie). Należy w tym miejscu podkreślić, iż definicja pomnika została wypracowana jedynie przez doktrynę, gdzie wskazuje się, że pomnikiem jest dzieło rzeźbiarskie lub architektoniczno-rzeźbiarskie w formie posągu, obelisku, płyty, budowli itp., wzniesione ku czci jakiejś osoby lub dla upamiętnienia jakiegoś wydarzenia (por. Witold Szolginia: Architektura. Warszawa: Sigma NOT, 1992, s. 126.). Na równi z pomnikiem chronione jest miejsce publiczne urządzone w celu określonym w przepisie. Może nim być np. w odpowiedni sposób zagospodarowana przestrzeń, na której miało miejsce istotne wydarzenie historyczne (np. miejsce ważnej bitwy), fragment budowli (budynku) urządzone dla upamiętnienia funkcjonowania w niej ważnej instytucji albo zamieszkiwania wybitnej osobistości historycznej. Miejsce takie musi być publiczne, czyli dostępne dla publiczności. To doktrynalne pojęcie pomnika jest bardzo szerokie i oprócz form wymienionych w art. 5a ust. 2 ustawy może obejmować również inne formy. Z tego też względu koniecznym byłoby albo doprecyzowanie powołanego wyżej przepisu albo zawarcie legalnej definicji pomnika na potrzeby tylko tej ustawy. Należy bowiem zwrócić uwagę, że pomniki, jako *obiekty budowlane niebędące budynkami lub obiektami małej architektury* mieszczą się w pojęciu „budowli” zawartym w art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 4 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2016 r. poz. 290, z późn. zm.);

c) w zakresie art. 5a ust. 3:

- przy uwzględnieniu uwagi z pkt 1 wprowadzenie do wyliczenia powinno otrzymać brzmienie: „3. Przepisu art. 1 nie stosuje się do pomników:”;
- posłużenie się w tekście tego ustępu pojęciami niedookreślonymi: „niewystawionych na widok publiczny” (ust. 3 pkt 1) oraz „wystawionych na widok publiczny (...) w ramach działalności o *podobnym charakterze*” (do działalności artystycznej, edukacyjnej, kolekcjonerskiej i naukowej) (ust. 3 pkt 3) może budzić wątpliwości interpretacyjne. Ocena, czy spełnione zostały przesłanki określone w tym przepisie każdorazowo należała będzie do wojewody prowadzącego postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji o nakazie usunięcia pomnika. Ingerencja w prawo własności powinna mieć nie budzące wątpliwości podstawy, a jej zasadność weryfikowana będzie w toku postępowania odwoławczego oraz postępowania sądami administracyjnymi. Użycie pojęć niedookreślonych może być źródłem rozbieżności w postrzeganiu ich przez organy biorące udział w postępowaniu;
- ponawiam prośbę o wprowadzenie zmiany, przedstawionej w piśmie z 13 września 2016 r. (Nr SOIV.5212.36.2016), która skutkowałaby umożliwieniem usuwania z pomników położonych w obrębie cmentarzy i innych miejsc pochówku symboli ustrojów totalitarnych. Stanowisko to jest zgodne z wytycznymi Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa;

d) w zakresie art. 5b ust. 1:

- należy zwrócić uwagę, że wojewoda będzie wydawał nakazy usunięcia pomnika wobec

każdego aktualnego właściciela/użytkownika wieczystego nieruchomości, na której taki pomnik się znajduje. Niezależnie od tego, czy odpowiada on za umieszczenie w pomnika na tej nieruchomości. Nie ulega wątpliwości, że usunięcie pomnika będzie generowało koszty, czasem znaczące. Wydaje się zatem wątpliwe obciążanie kosztami demontażu i usunięcia pomnika właścicieli nieruchomości, którzy nie mieli żadnego wpływu na jego wzniesienie, albo nawet nabyli nieruchomość już ze znajdującym się na niej pomnikiem. W szczególności problem ten dotyczyć może osób fizycznych, spółdzielni mieszkaniowych czy wspólnot mieszkaniowych. Możliwe jest występowanie z roszczeniami do Skarbu Państwa w zakresie kosztów usunięcia pomników i to nie tylko przez podmioty prywatne, ale również przez jednostki samorządu terytorialnego będące właścicielami nieruchomości;

- z treści pisma z 6 października 2016 r. (Nr BPS/KU-034/261/99/14/16) wynika, że w trakcie dyskusji w Komisji Ustawodawczej Senatu RP zgłoszona została poprawka „nakładająca na Skarb Państwa obowiązek zwrotu kosztów poniesionych w związku z usuwaniem pomników lub innych znaków”. Taki kierunek prac legislacyjnych wydaje się być słuszny, należałoby jednak zamieścić w treści ustawy przepisy umożliwiające wojewodzie weryfikację przedstawionych przez właściciela nieruchomości kosztów usunięcia pomnika - pod względem zasadności ich poniesienia;
- zasadne wydaje się – dla uniknięcia wątpliwości – zawarcie w treści art. 5b ustawy przepisu, z którego wynikałby tryb egzekwowania wydanych przez wojewodę nakazów usunięcia pomników – administracyjny bądź cywilny;

e) w zakresie art. 5b ust. 2:

przepis dodanego art. 5b ust. 2 ustawy przewiduje, że wydanie decyzji o usunięciu pomnika wymaga opinii Instytutu Pamięi Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzającej tę niezgodność, proponuję zatem – analogicznie jak w art. 2 ust. 3 – określenie terminu na wydanie takiej opinii;

f) w zakresie art. 5c:

przy uwzględnieniu uwagi z pkt 1, przepis ten powinien odwoływać się do art. 1a, nie do art. 5a ust. 1 ustawy;

3. art. 2 projektu:

proponuję następujące brzmienie tego przepisu: „Art. 2. 1. Gmina albo inny właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości, na której w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy znajduje się pomnik upamiętniający osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, usuwa ten pomnik w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia ustawy w życie”;

Uwagi o charakterze ogólnym:

1. do projektu nie dołączono uzasadnienia, ani oceny skutków regulacji;
2. wykonanie przepisów ustawy napotka zasadniczy problem w postaci trudności w kompleksowej inwentaryzacji pomników, które należałoby usunąć z przestrzeni publicznej. Wojewodowie nie dysponują zestawieniem pomników (tak jak i nazw ulic, budowli, obiektów i urzędzeń użyteczności publicznej), wobec których należałoby podjąć działania w oparciu o przepisy

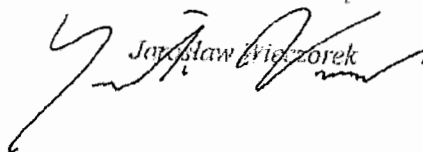
ustawy. Ponadto, jedynie aktywny udział IPN pozwoli na dokonanie oceny, czy doszło do naruszenia art. 1 ustawy.

Ocena skutków finansowych związanych z wprowadzeniem poprawki (zgłoszonej w dyskusji), a nakładającej na Skarb Państwa obowiązek zwrotu kosztów poniesionych w związku z usuwaniem pomników lub innych znaków:

1. podana przeze mnie w piśmie z 13 września 2016 r. (Nr SOIV.5212.36.2016), kwota 350 tys. zł w związku z proponowaną poprawką może znacznie wzrosnąć. Trudno jednak na dzień dzisiejszy przewidzieć ostateczne koszty z tym związane;
2. w uzasadnieniu do projektu nowelizacji zawartego w druku senackim nr 261 (którego brzmienie znacznie różni się od przedstawionego obecnie do zaopiniowania) wskazano jedynie na koszty związane z utworzeniem nowych miejsc pracy w IPN – w związku z koniecznością realizacji nowych zadań. Pominięto natomiast koszty, jakie ponieść będą musieli wojewodowie – a związane z prowadzeniem postępowań w sprawie nazw ulic. Obecny projekt nakłada na wojewodów kolejny obowiązek – wydawania decyzji w sprawie usuwania pomników (art. 5b ust. 1 zmienianej ustawy w brzmieniu nadanym projektem). Ponadto w przypadku niewykonania decyzji wojewody konieczne będzie wyegzekwowanie tych nakazów, co również generowało będzie koszty;
3. w projekcie brak jest regulacji dotyczącej wskazania źródła i sposobu finansowania obowiązku usunięcia pomnika przez gminę, innego właściciela bądź użytkownika.

Żywię nadzieję, że przedstawione uwagi okażą się pomocne w dalszych pracach nad tak istotną społecznie ustawą.

WOJEWODA ŚLĄSKI

Józef Ziętorek

Urząd Województwa Lubuskiego
ul. Jasnogórska 10
65-114 Zielona Góra
tel. 71 374 20 00

Gorzów Wlkp., dnia 14 września 2016 r.

SO-L610.12.2016.ABor

Pan
Stanisław Gogacz
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Stanisław Gogacz

odpowiadając na pismo Nr BPS/KU-034/261/6./16 z dnia 10 sierpnia 2016r. dotyczące prac nad inicjatywą ustawodawczą Komisji Ustawodawczej Senatu RP w zakresie projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (druk senacki nr 261) poniżej przekazuję wymagane informacje w przedmiotowej sprawie oraz opinię dotyczącą rozwiązań zaproponowanych w projekcie.

Informuję, iż na terenie województwa lubuskiego samorzady wskazały łącznie 38 obiektów budowlanych (pomniki, tablice, obeliski napisy) o charakterze nieużytkowym mogące propagować komunizm lub inne ustroje totalitarne. Obiekty te znajdują się w 19 gminach. Według szacunkowych kosztów, które zostały sporządzone przez 15 gmin, łącznie dla 32 obiektów – ewentualne koszty usunięcia tych obiektów wynoszą łącznie 273.700 zł. Cztery gminy nie wskazały kosztów dla 6 obiektów z uwagi na trudności w ich oszacowaniu. Koszty ewentualnego usunięcia wykazanych przez gminy obiektów są zróżnicowane (duża rozpiętość w szacunku kosztów dla obiektów podobnych). Można zakładać, iż faktyczne koszty usunięcia tych obiektów mogą się zasadniczo różnić.

Nadmieniam, że kwalifikacja, czy dany obiekt o charakterze nieużytkowym propaguje komunizm lub inny ustrój totalitarny pozostaje kwestią otwartą i nie była weryfikowana. Jest to też podstawą do zgłoszenia uwagi, że być może ustawie powinien towarzyszyć dokument zawierający wskazówki pozwalające na jednolite kwalifikowanie charakteru obiektów. W przeciwnym wypadku podobne obiekty w różnych województwach mogą być inaczej

ocenione i być przedmiotem zastosowania ustawy lub pominięte przez samorzady lub wojewodów.

Zapis Art. 8 ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu (...) stanowi: „W przypadku istnienia takich obiektów wojewoda nakazuje ich rozbiórkę”. Nasuwa się pytanie, jaka miałyby być procedura postępowania „nakazania rozbiórki”, kto byłby wnioskodawcą i kto winien sfinansować koszty przedsięwzięcia oraz jaka będzie sankcja za jego niezrealizowanie nakazu? Być może w celu rozwiania wątpliwości kwestie te powinny być także opisane w ustawie, bądź ustawa powinna zawierać odesłanie do przepisów regulujących tę procedurę.

Wnoszę także o przedłużenie terminu określonego w art. 6 ust. 2 z 3 miesięcy do 6 miesięcy. Wydaje się, że okres 3 miesięcy może być zbyt krótki na analizę, zebranie opinii i wydanie zarządzeń, jeżeli liczba obiektów będzie znaczna.

2. *[Handwritten signature]*

z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO

[Handwritten signature]

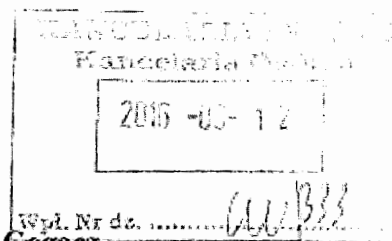
Wydział Spraw Społecznych i
Kulturalnych

**RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW**

ST1.021.3.2016

Warszawa, dnia 08 września 2016 r.

Pan
Stanisław Gogacz
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

W związku z pismem z dnia 10 sierpnia br. nr BPS/KU-034/261/2/16, w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, uprzejmie informuję.

Proponowane rozwiązania rozszerzają zakres stosowania przepisów obecnie obowiązującej ustawy o objekty budowlane o charakterze nieużytkowym takie jak pomniki, obeliski, popiersia, tablice pamiątkowe, napisy i znaki oraz określa sposób postępowania z tymi obiektami, tj. nakazują ich rozbiórkę.

Projekt ustawy nie określa jednak podmiotów zobowiązanych do dokonania rozbiórki, nie rozstrzyga także kwestii finansowania rozbiórki ww. obiektów.

Należy zauważyć, że regulacje, zawarte w ustawie z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, z późn. zm.) nie przewidują, wśród zadań własnych gminy, spraw związanych ze znajdującymi się na terenie gminy obiektami, o których mowa w projekcie ustawy. Art. 7 ust. 1 ww. ustawy stanowi jedynie, iż do zadań własnych gminy należą między innymi sprawy ładu przestrzennego oraz gminnych dróg, ulic, mostów, placów. W ramach tego zadania, do wyłącznej właściwości gminy należy, zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 13 tej ustawy, podejmowanie uchwał w sprawach nazw ulic i placów będących drogami publicznymi lub nazw dróg wewnętrznych w rozumieniu ustawy z 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 460, z późn. zm.), a także wznoszenia pomników. Przy czym podejmowanie uchwał w sprawie wznoszenia pomników nie jest równoznaczne z ich finansowaniem. Zatem obowiązujące przepisy nie przewidują zadań gmin w zakresie rozbiórki pomników.

W przypadku, gdy objekty, o których mowa w projekcie ustawy, są zabytkami to zauważyć należy, że w przepisach ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nie ma mowy o rozbiórce obiektów zabytkowych. Zgodnie z tą ustawą zadaniem własnym jednostek samorządu terytorialnego, finansowanym z ich dochodów, jest sprawowanie opieki nad zabytkami, która polega m.in. na prowadzeniu prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku, zabezpieczeniu

i utrzymaniu zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie i dokonywaniu innych działań, o których mowa w art. 5 i art. 71 ust. 2 tej ustawy.

Rozbiórka obiektów, wskazanych w projekcie ustawy, będzie generowała koszty, obciążające podmioty, które są właściwe w sprawie utrzymania, między innymi pomników, obelisków czy tablic pamiątkowych. Należy więc wskazać źródła sfinansowania rozbiórki tych obiektów.

Określając termin wejścia w życie omawianej regulacji należy mieć na uwadze możliwości sfinansowania wydatków związanych z tym zadaniem. Jeśli zadanie miałyby realizować gminy, to należy mieć na uwadze, że wejście w życie nowelizacji ustawy w trakcie roku budżetowego może spowodować trudności w realizacji budżetu, bowiem w budżetach gmin nie zaplanowano środków na ten cel.

W uzasadnieniu do projektu ustawy określono koszty wydawania opinii przez IPN, co ma wiązać się także z utworzeniem nowych stanowisk pracy. Należy jednakże zauważyć, iż liczba pomników, związanych z systemami totalitarnymi jest określona i po ich usunięciu zadanie IPN, polegające na wydawaniu opinii w sprawie zaklasyfikowania obiektu do rozbiórki, stanie się nieaktualne. Tak więc należy rozważyć, czy zwiększenie liczby etatów IPN dla realizacji tego czasowego zadania, jest konieczne.

Na stronie pierwszej akapit trzeci uzasadnienia stwierdza się, iż nowelizacja wprowadza przepis, który określa katalog obiektów budowlanych, które są niezgodne z ustawą. Tymczasem projektowana ustawa nie zawiera katalogu takich obiektów, a jedynie kategorie obiektów, do których stosuje się przepisy ustawy, tj. pomniki, obeliski, popiersia i in.

Na stronie drugiej uzasadnienia określono, iż w ustawie została wprowadzona regulacja, odnosząca się do zobowiązań międzynarodowych na mocy umowy z Federacją Rosyjską. Tymczasem w przedłożonym projekcie ustawy brak jest takich zapisów.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę na kwestię redakcyjną proponowanej zmiany. Jeżeli zamiarem projektodawcy jest dodanie nowych jednostek redakcyjnych po art. 6 zmienianej ustawy, to zmiana taka w art. 1 pkt 1 powinna brzmieć następująco: „Art. 1. W ustawie z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz.U. z 2016 r. poz. 744) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) po art. 6 dodaje się art. 6a i 6b w brzmieniu: (...)”.

Z upoważnienia Ministra Finansów
PODSEKRETARZ STANU

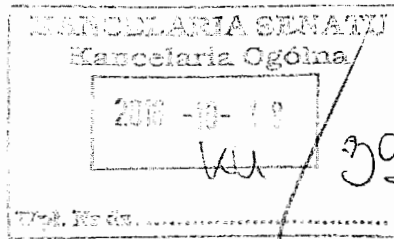
Wiesław Jasiński

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER ROZWOJU I FINANSÓW

Warszawa, dnia 17 października 2016 r.

ST1.021.4.2016

Pan

Stanisław Gogacz

Przewodniczący

Komisji Ustawodawczej

Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący!

W związku z pismem z dnia 6 października br. nr BPS/KU-034/261/99/2/16, przy którym został przekazany nowy tekst projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, uprzejmie informuję.

W przedłożonym projekcie ustawy w dalszym ciągu brak jest rozstrzygnięcia kwestii finansowania rozbiórki pomników, które zostaną do niej zakwalifikowane, jako symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny.

W ww. piśmie stwierdza się, iż wprowadzona została odpowiednia poprawka (zgłoszona w trakcie dyskusji), a nakładająca na Skarb Państwa obowiązek zwrotu kosztów poniesionych w związku z usuwaniem pomników lub innych znaków. Tymczasem w tekście projektu ustawy brak jest takich zapisów. Nie wiadomo, czy zadanie, o którym mowa w projekcie ustawy, miałyby być zadaniem własnym czy też z zakresu administracji rządowej.

Jeżeli chodzi o ocenę skutków finansowych, związanych z wprowadzeniem proponowanych rozwiązań, uprzejmie informuję, że Ministerstwo Finansów nie dysponuje danymi, które umożliwiłyby taką ocenę. Należałoby w pierwszej kolejności ustalić liczbę obiektów, podlegających rozbiórce, a następnie określić szacunkowy jednostkowy koszt takiej rozbiórki (inny będzie bowiem w przypadku niewielkiego popiersia czy tablicy, a inny w przypadku dużego pomnika czy całej grupy postaci).

Należy przy tym zwrócić uwagę, że dany pomnik, oceniony przez np. gminę, jako spełniający kryteria wynikające z ustawy, a więc podlegający rozbiórce, nie musi być w taki sam sposób oceniony przez Instytut Pamięci Narodowej, który jest właściwy do wydania opinii w sprawie zakwalifikowania pomnika do rozbiórki.

Z uwagi na powyższe, nie jest możliwa ocena skutków finansowych, związanych z wprowadzeniem zaproponowanej w piśmie poprawki.

Odnosząc się do tekstu przedłożonego projektu ustawy, należałoby rozważyć modyfikację układu proponowanych przepisów. W dodawanym rozdziale 2, przed przepisem art. 5b, określającym obowiązek wojewody wydania decyzji nakazującej gminie (lub innemu właścicielowi lub użytkownikowi wieczystemu nieruchomości) usunięcie pomnika, należałoby zamieścić przepis, określający podmiot zobowiązany do usunięcia pomnika, a więc treść obecnego art. 2 projektu ustawy. Dopiero po wskazaniu podmiotu zobowiązanego można wprowadzić przepis, iż w przypadku niewykonania przez ten podmiot (np. gminę) obowiązku rozbiórki pomnika, wojewoda wydaje decyzję, nakazującą takie działanie (treść obecnego art. 5b projektu ustawy).

Należy ponadto zauważyć, iż przy zaproponowanym układzie przepisów, treść art. 2, określająca podmiot zobowiązany do usunięcia pomnika, nie znajduje się w tekście samej ustawy, tak więc dopiero po zapoznaniu się z treścią nowelizacji ustawy będzie można ustalić ten podmiot.

Z poważaniem,

Z upoważnienia Ministra Rozwoju i Finansów

Hanna Majszczyk
Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów

PREZES

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisji Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu

dr Jarosław Szarek

BPA-0701-20(17)/15

KU 3.14/16

Warszawa, dnia 8 sierpnia 2016 r.

**Pan Senator
Stanisław Gogacz
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej
Ul. Wiejska 6
00 – 902 Warszawa**

Michał Ramiński

W nawiązaniu do pisma z dnia 10 sierpnia 2016 r. (sygn. BPS/KU-034/261/31/16) w sprawie rozwiązań zaproponowanych w projekcie ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urzędzeń użyteczności publicznej (druk senacki nr 261) przekazuję opinię do ww. projektu.

Postulat rozszerzenia zakresu ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urzędzeń użyteczności publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 744), zwanej dalej ustawą o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego, o materialne formy upamiętnienia reżimów totalitarnych nie został uwzględniony w czasie wiosennych prac w komisji senackiej, zatem proponowane uzupełnienie wydaje się oczywiście niezbędne.

Zaproponowana zmiana art. 7 ust. 1 projektu ustawy, mimo poszerzenia przedmiotowego zakresu działania, nie odnosi się do kwestii związanych z nadawaniem patronów szkołom i innym placówkom publicznym, pomija również zagadnienia nadawania honorowego obywatelstwa. Wydaje się, iż zachodzi również konieczność objęcia zapisami ustawy zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego ekspozycji muzeów (szczególnie regionalnych), izb pamięci i izb tradycji (wojskowych, policyjnych). W treściach prezentowanych w wymienionych placówkach można znaleźć liczne relikty ideologii totalitarnej minionej epoki. Niestety jest to efekt przeterminowania się wystaw, na których modernizację brakuje środków. Many tu do czynienia z posługiwaniem się środkami propagandy totalitaryzmu, zarówno hitlerowskiego jak i stalinowskiego, w sposób, który ociera się fascynację (np. muzea PRL-u, kompleks *Wilezy Szaniec*, itp.). W związku z pracami nad ustawą warto byłoby rozważyć uwzględnienie wskazanych powyżej form propagowania ustrojów totalitarnych.

W związku z treścią art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 kwietnia 2016 r. o zmianie ustawy o Instytucji Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2016 r. poz. 744), na mocy którego zniesiona została Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa koniecznej jest więc wprowadzenie zmian w ustawie z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju polegających na wykreśleniu art. 2 ust. 2 oraz zmianie brzmienia art. 6 ust. 3.

Wydaje się również zasadne, by zamiast dodawać art. 7 ust. 1 i 2 oraz art. 8 do ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego zmienić treść przepisu art. 1 tej ustawy, który otrzymałby następującą treść:

„Art. 1 ust. 1. Nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, a także obiektów budowlanych o charakterze nieużytkowym takich jak pomniki, obeliski, popiersia, tablice pamiątkowe, zapisy i znaki, nadawane przez jednostki samorządu terytorialnego nie mogą upamiętniać osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących komunizm lub inny ustrój totalitarny, ani w inny sposób takiego ustroju propagować. W przypadku istnienia takich obiektów wojewoda nakazuje ich rozbiórkę.”

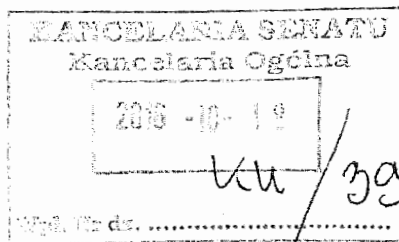
2. Za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944 – 1989.

3. Przepisu art. 1 ust. 1 nie stosuje się wobec grobów i miejsc pochówku, w szczególności cmentarzy wojennych.”.

Z. Szarek

PREZES
Instytutu Pamięci Narodowej
Z. Szarek
dr Jarosław Szarek

Instytut Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu
Biuro Upamiętniania
Walk i Męczeństwa

Pan
Stanisław Gogacz
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Pismo z dnia: 06.10.2016 Znak: BPS/KU-034/261/99/31/16

Nasz znak: BUW-0701-1(43)/16

Data: Warszawa, dn. 18.10.2016

Stanisław Gogacz

W związku z pracami nad projektem ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (druk senacki nr 261) pozwalam sobie przesłać uwagi Instytutu Pamięci Narodowej.

Po przeanalizowaniu projektu ustawy przedstawionego na posiedzeniu Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej w dniu 4 października br. proponujemy wprowadzenie następujących zmian:

Art. 5a, ust. 2. „Przez pomniki rozumie się również obeliski, popiersia, tablice pamiątkowe, napisy, znaki i inne formy upamiętnienia”

- uzasadnienie: Ustawodawca nie jest w stanie przewidzieć wszystkich możliwych form upamiętnienia wynikających z kreatywności i ekspresji artystycznej autorów czy projektantów pomników;

Art. 5a, ust. 3, pkt 2 „położonych w obrębie cmentarzu wojennych i w miejscach pochówku”,

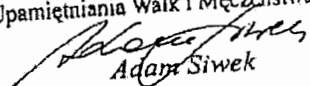
- uzasadnienie: intencją autorów ustawy zawartą w uzasadnieniu było zabezpieczenie integralności i nienaruszalności cmentarzy wojennych, szczególnie w kontekście umów dwustronnych zawartych przez Rząd RP np. z Federacją Rosyjską. Należy zatem doprecyzować, że z pod regulacji ustawy wyłączona jest ta właśnie szczególna kategoria cmentarzy. Pozostawienie zapisu „w obrębie cmentarzy” uniemożliwi podejmowanie działań wobec upamiętnień symbolicznych położonych na terenie cmentarzy komunalnych – przykładem cmentarza cywilnego, na którym licznie występują pomniki nie związane z pochówkami jest Cmentarz Wojskowy na Powązkach w Warszawie. Wpisanie natomiast w powyższym punkcie „miejsc pochówku” zabezpieczy wszystkie pojedyncze groby (prywatne i wojenne) przed ingerencją organu właściwego do realizacji zapisów ustawy.

Art. 5a, ust. 3, pkt 4 – usunąć, wprowadzić Art. 5a, ust. 4 w brzmieniu:

„Pomniki propagujące komunizm lub inny ustrój totalitarny wpisane do rejestru zabytków usuwa się w uzgodnieniu z właściwym miejscowo wojewódzkim konserwatorem zabytków”,

- uzasadnienie – wojewódzki konserwator zabytków dokonuje wpisu obiektu do rejestru zabytków nieruchomych bądź ruchomych ze względu na ich wartość historyczną, artystyczną bądź naukową. Wojewódzki konserwator zabytków nie jest organem właściwym do analizowania i oceniania treści ideologicznych zawartych w objętym ochroną obiekcie, zatem bezwarunkowe wyłączenie obiektów rejestrowych spod rygorów przedmiotowej ustawy uczyniłoby z nich obiekty nietykalne, nawet wówczas, gdyby były nośnikami treści propagujących systemy totalitarne – co oczywiście jest sprzeczne z ideą ustawy i intencją jej autorów. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2003, Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.) daje możliwość usunięcia zabytku z rejestru lub zmiany zakresu wpisu.

z wyrazami szacunku

p.o. Dyrektora Biura
Upamiętniania Walk i Męczeństwa

Adam Siwek

WOJEWODA MAŁOPOLSKI

WN-IV.0521.28.2016

Kraków, dnia 15 września 2016 r.

Szanowny Pan
Stanisław Gogacz
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
Ul. Wiejska 6, 00-902 Warszawa

W odpowiedzi na pismo BPS/KU-034/261/8./16 z 10 sierpnia 2016 r. dot. projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, po zasięgnięciu opinii Oddziału Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedzictwa Narodowego Wydziału Administracji i Logistyki Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego podnoszę, co następuje:

1. Za niefortunne należy uznać wymienienie **pomnika** w projekcie art. 7 ust. 1, obok nazw określających jego formy tj. obelisk, popiersie (za formę pomnika uznawane są również m.in. kamienie pamiątkowe czy kopce – *Słownik języka polskiego* p. red. W. Doroszewskiego).
2. Ponadto należy zauważyć, że zgodnie z przepisem art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, pomniki zaliczane są do **budowli** o których już jest mowa w ustawie o zakazie propagowania komunizmu (podobnie jak lotniska, mosty, wiadukty, estakady, tunele, budowle ziemne, obronne (fortyfikacje), nadziemne i podziemne przejścia dla pieszych, budowle sportowe, cmentarze). Proponuje się: *„Za propagujące komunizm lub inny ustrój totalitarny uznaje się również pomniki i tablice pamiątkowe, których symbolika i treści apolożizują osoby, organizacje, daty i wydarzenia związane z komunizmem lub innym ustrojem totalitarnym bądź z represyjnym, autorytarnym i niesuwerennym systemem władzy w Polsce w l. 1944-1989.”*

3. W projekcie art. 7 ust. 1 wątpliwości budzi zaliczenie „tablic, napisów i znaków” do „obiektów budowlanych”.

4. Projekt przepisu art. 7 ust. 2 wskazuje, że na mogiłach osób cywilnych i wojskowych można umieszczać symbole ustrojów totalitarnych ponieważ wobec nich, podobnie jak wobec grobów i cmentarzy wojennych nie ma zastosowania przepis art. 7 ust. 1. Proponuje się zawężenie: „Przepisu art. 7 ust. 1 nie stosuje się wobec cmentarzy i grobów wojennych”.

5. W treści proponowanego art. 8 należy określić szczegółowe procedury wydawania przez wojewodę, w przypadku zlokalizowania na gruntach i obiektach budowlanych stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego bądź osób prywatnych:

- nakazu rozbiórki i usunięcia z przestrzeni publicznej pomników, tablic pamiątkowych, nazewnictwa itp., lub

- nakazu usunięcia symboli lub zmian treści umieszczonych inskrypcji

6. Istotne jest wskazanie źródła finansowania nakazywanych przez wojewodę rozbiórek i usunięć pomników, tablic pamiątkowych, symboliki itd. zlokalizowanych na gruntach Skarbu Państwa.

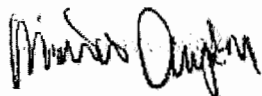
7. W związku z art. 10 ustawy z dnia 29 kwietnia 2016 r. o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz niektórych innych ustaw, w zmienianej ustawie nieaktualne są art. 2, ust. 2 oraz art. 6, ust. 3 dotyczący opiniodawczej roli Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa.

Oszacowanie kosztów rozbiórki tych obiektów, w szczególności pomników, wymaga przeprowadzenia wyceny inwestorskiej prac rozbiórkowych osobno dla każdego z nich. Z tego powodu obecnie nie jest możliwe podanie szacunkowej wysokości kwoty potrzebnej do wykonania ich demontażu.

W załączeniu przekazuję wykaz upamiętnień dotyczących Armii Czerwonej i postaci związanych z ustrojami totalitarnymi, sporządzony w oparciu o dokumenty zgromadzone w siedzibie Oddziału Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedzictwa Narodowego Wydziału Administracji i Logistyki Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego

Otrzymują:

- 1) Adresat
- 2) a/a

mgr Marcin Ciepły

Krzysztof Dolecki

Wykaz upamiętnień związanych z Armią Czerwoną, wydarzeniami, postaciami związanymi z komunizmem, na podstawie dokumentacji zgromadzonej w Oddziale Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedziectwa Narodowego Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie (sporządzony w związku z projektem ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej)
(wykaz nie uwzględnia obiektów, co do których Oddział posiada informację, że zostały zlikwidowane oraz obiektów stanowiących groby wojenne lub znajdujących się na cmentarzach wojennych)

Lp	POWIAT	GMINA	MIEJSCOWOŚĆ	LOKALIZACJA	TYP OBIEKTÓW	TREŚĆ NAPISU	INFORMACJA O UPAMIĘTNIENIU	DATA POWSTANIA
1	BOCHEŃSKO	BOCHNIA	BOCHNIA	PLAKATY SĄBWARNE	POMNIK	"W ZWYCIĘSKIEJ WALCE O POLSKĄ LUDOWĄ ZWIĄZKI DO KLUI HITLEROWSKICH DOCHODZIŁY KOMUNISCI CZYLIŃKOWIE PPR, PPS, GWARDA LUDOWA I [1] B. NAWYBOMTUR] KCH I AMIGCI NOK D SŁADAJA R.P. PZPR SPÓŁCZYSTWO" NAD TABLICĄ DATY 1942-1962	Pomnik z tablicą wzniesiony ku czci działaczy PPR, PPS, OMTUR, GL poległych w latach 1939-1945, ostatnia informacja z 2007 r. Cech: IPN w Krakowie udzielił informacji, iż firma pracodawca przygotowała jego cmentarz	1952
2	BOCHEŃSKI	DRWINIA	GAWIÓWEK	OBOK DOMU LUKSUSOWEGO	POMNIK	brak treści (2011 r.)	POMNIK UPAMIĘTNIAJĄCY ZESTRZELENIE SOWIECKIEGO SAMOLOTU I ŚMIERĆ PILOTA NIKITAJA SZARANDY 7.19 stycznia 1945 r., ostatnia informacja z 2011 r.	1970
3	BOCHEŃSKI	LAPANÓW	LAPANÓW	dz. nr 234	POMNIK	"ZA WŚRODKĄ SPRAWĘ ROBOTNIKÓW I CHŁOPÓW ZA POLSKĄ LUDOWĄ ZWIĄZKI W WALCE Z NASTYZMEM NA POLACH LAPANÓWA 5 CZERWCA 1932 ROKU [S. BAZELSKI]"	Pomnik zwiastujący kolumnę z motywem rzędzającym, w postaciach emblematowa tablica, upamiętnienie chłopów udających się na wieś ludowy, którzy zgolił w walce z policja	1952
4	BOCHEŃSKI	LAPANÓW	BRZEZOWA	dz. nr 68	POMNIK	TABLICA 70(EMONTOWANA O TRZĘŚCI "W WALCE O WYRWALENIE WŁADZY LUDOWEJ ODDAJ ZYCIE 1945-1948 [nazwiska]	POMNIK - Tablica została zdemontowana, Upamiętniał funkcjonariuszy UB zabitych przez oddział "Salwy" Dubeniowskiego	1964
5	CHRZANOWSKI	ALWERNIA	ALWERNIA	Olzewska 25 - Zakłady Chemiczne Alwernia 5 A, budynek A-16	TABLICA	"DŁA UPAMIĘTNIEŃ UDANYCH AKCJI DYWERSYJNYCH ODDZIAŁÓW PARTYZANCKICH AL M. L. WARTYŃSKIEGO W DNIU 4.X.1944 R. IM. J. DĄBROWSKIEGO W DNIU 7.XI.1944 R. NA TUTEJSZE ZAKŁADY POG. ZARZĄDŁM WEMILICOMI ZAŁOGA ZARZĄDŁM CHEMICZNYCH "ALWERNIA" ALWERNIA, XI 1977"	ostatnie dane w zbiorze ewidencyjnym z rok: 2005-2006 r.	1977
6	CHRZANOWSKI	ŁABICE	MŁCIRÓW	na terenie STOKÓŁY PODSTAWOWEJ	POMNIK	W BOHATELSKIEJ WALCE 7 NAJCZUŹCĄ HITLEROWSKIM POLSKI ZWIĄZKI AL, BCH TOW. I K. KOSOWSKI ps. JULIK, PRĘGIA J. ps. JASIEK, Ob. WILRZBA J. PAJAN J. I ubój nieznani partyzanci sowieccy. Część ich pomniki Fun. Him PPR Kraków POW 7W.W.Z.	Pomnik - brak zdjęć i informacji o stanie zachowania pomnika, ostatnia informacja w karcie z 1994 r.	

7	CHRZANOWSKI	BABICE	BABICE	las krowiecki, k. ramku	POMNIK	8 V 1944 r. pogali swe życie w walce z okupantem hitlerowskim PPR. oficer Krasnicki Franciszek "Tadek" + dwóch partyzantów radzieckich o nieznanych nazwiskach Crest Jch Pamięci	ostatnia informacja w karcie z 1998 r.	1960
8	CHRZANOWSKI	CHRZANÓW	CHRZANÓW	ul. Kadłubek	POMNIK	Tablice zdeponowane w Muzeum w Chrzanowie "Miejscu upamiętnienia zamordowanych przez hitlerowskiego okupanta członków ruchu oporu, którzy zgineli za Polskę Ludową w dniu 29 08.1944 roku Czajka Edward Dąbrowski Mieczysław Matejko Bronisław Społeczność Miasta Chrzanova" Odczyt napis: MIEJSCA UPAMIĘTNIAJĄCE ZAMORDOWANIA PRZECI HITLEROWSKIEGO OKUPANTA CZŁONKÓW RUCHU OPORU AK ZGINIĘCI ZA POLSKĘ CZAJKA EDWARD DĄBROWSKI MIECZYSLAW MATEJKO BRONISLAW SPÓŁCZYSTWA M. CHRZANOWIA"	Pomnik	
9	CHRZANOWSKI	CHRZANÓW	CHRZANÓW	na skrzyżowaniu ul. Siskowej i Machewicza	Pomnik	"KPP 1914 - 1958 DLA UPAMIĘTNIEŃ WALK PROLETARIATU ZIEMI CHRZANOWSKIEJ W 40 LEĆCIE POMIĘNIĘCIA KOMUNISTYCZNEJ PARTII POLSKI "SPOŁECZYSTWA TWO POWIATU CHRZANOWSKIEGO" tablica z błyskami zdeponowane w Muzeum w Chrzanowie	Brak informacji o stanie pomnika	
10	CHRZANOWSKI	LIBIAŻ	LIBIAŻ	las libiański	POMNIK	"W TYM MIEJSCU DNIA 6.V 1944 W WALCE Z NIEMIEDOKIM OKUPANTEM POLEGŁO 9-CIU PARTYZANTÓW A.S. im. J. DĄBROWSKIEGO BOJOWY I KOMBATANCI DNIA 6.V 1993" II TABLICA NA GŁAZIE (według integracji usunięta): "DZIAŁALNOŚĆ I WALKA ODDZIAŁU PARTYZANCKIEGO NA IM. JAROSŁAWA DĄBROWSKIEGO JESIENIA 1942 "BOLEK" STANISŁAW BARAN TWORZY W LIBIAŻU, A "EDUCH" STANISŁAW WALACH W METKOWIE GRUPĘ PARTYZANTÓW GWARDAI LUDOWEJ TT DWÓJ GRUPY STANOWIŁY TRZON ODDZIAŁU, KTÓRY DO KILKU AKCJIACH BOJOWYCH PRZYJĄŁ NAZWĘ BOHATERA KOMUNY PARYSKIEJ JAROSŁAWA DĄBROWSKIEGO W GRUDNIU 1943 DOŁĄCZYŁA DO ODDZIAŁU GRUPA Z BYCZYNY, NA CZELE KTÓREJ STAŁ "WIOCEK" FRANCISZEK SZACHOŃC. ODDZIAŁ PRZEPIŃOWAŁ 295 MNISZYCH I WIĘKSZYCH AKCII BOJOWYCH, NA SKUTEK ZDRADY HITLEROWCY OSACZYLI I WYSZCZYLI BUNKIER W DNIU 6.V. 1944 R. WĘRÓD 9 POLEGŁYCH PARTYZANTÓW BYŁ RÓWNIEMŻ O-CIA TEGO ODDZIAŁU STANISŁAW BARAN."	Pomnik i głaz pamiątkowy. Brak aktualnej informacji o stanie zachowania pomnika	1984 - data niekrotnie, nie z uwagi, że fundatorem według wzmianek w współczesnych był PPR pomnik zapewne powstał przed powstaniem PZPR (1948)

19	KRAKOWSKI	CZERNICHOŃ	RYBNA	szkoła podstawowa	POMIENIE		popiersie gen. Karola Hennekewiczyńskiego ostatnia informacja sprzed 1999 r.	
20	KRAKOWSKI	ZELONKI	WĘGRZCE	przy drodze gminnej	POMNIK	"ŻOŁNIERZOM ARMII RADZIECKIEJ POLEGŁYM W DNIACH 17-18 STYCZNIA 1945 ROKU, POLEGŁYM I POMORBODAWCYM PRZECI ŻOKUPANTĄ HITLEROWSKIEGO WIEJSZĄCĄCĄ GMINY SPOŁECZYSTWÓ W 35 ROCZNICĘ WYZWOLENIA" daty 1939-1945 17-18 I 1945	Pomnik kamienny - dane z 2009 r. Pomnik został wybudowany dla uczczenia poległych żołnierzy sowieckich i pomordowanych przez okupanta niemieckiego mieszkańców gminy	1940
21	KRAKOWSKI	KRZESZOWICE	DEBNIK	na strzaju 1000	POMNIK	"NA PAMIĄTKĘ BOHATERSKIEJ WALKI PARTYZANTÓW POLSKICH I RADZIECKICH DNIA 24.8.1944 Z OKUPANTEM HITLEROWSKIM CZĘŚĆ ICH PAMIĘCI"	opócz napisu pomnik zawiera płaskorzeźbę przedstawiającą dane uczestzące dniem, gwiazdą i orła, wyściga aktualizacji	7
22	KRAKOWSKI	KRZESZOWICE	DUBIE	50.156358, 19.684065	GLAZ PAMIĄTKOWY	"BOHATERSKIM BOJOWNIKOM ARMII RADZIECKIEJ BOHATERSKIM PARTYZANTOM A.L. FUND. KOŁO GROM. PPR" druga tablica pod głazem: "BY INNI MOGLI ŻYĆ ONI POLEGLI W WALCE O OJCZYZNĘ WIECZNA CZĘŚĆ ICH PAMIĘCI" Tablica została ufundowana przez Koło ZBoWid z T.-KMHL w październiku 1983		1940-1983
23	KRAKÓW	KRAKÓW	KRAKÓW	SZPITALNA 38	TABLICA	"W TYM MIEJSCU W NOC Z 24 NA 25 GRUDNIA GRUPA ŻOŁNIERZY GWARDEI LUDOWEJ I ŻYDOWSKIEJ ORGANIZACJI BOJOWEJ PODJĘŁA AKCJĘ NA WIEJSZĄCĄCĄ SIĘ TU NIEMIECKI LOKAL "CYGANKIWA" ZADAJĄC OKUPANTOWI POWAŻNE STRATY TABLICĘ TĄ KU CHWALE BOHATERSKICH ŻOŁNIERZY WNIURDOWANO W 10 ROCZNICĘ POWSTANIA PPR"	pierwsza wersja tablicy wspominała tylko GŁ	1957 (pierwsza tablica)
24	KRAKÓW	KRAKÓW	KRAKÓW	WYSTERPLATTE B	TABLICA	"W TYM DOMU W 1919 R. SIEDZIBIŁ KONSULATU CZECHOSŁOWACKIEGO SZYŁAŁ SZYŁAR CZECHOSŁOWACKIEJ GRUPY WOJSKOWEJ POD DOWÓDZTWEM PPUK. LUDWIKA SWOBODY W 1950 r."	Ludwik Swoboda - polski polityk komunistyczny, członek KPZ, w latach 1968-1975 prezydent Czechosłowacji	1969
25	LIMANOWSKI	LIMANOWA	KANINA	os. flakowa - przy drodze LIMANOWA-NOWY SĄCZ, ok. nr 45	POMNIK	"W TYM MIEJSCU W DNIE 22 VII 1945 R. W WALECZ REAKCYJNA BANDA ŻELCZU I FUNKCJONARIUSZ SŁUŻBY BEZPIECZEŃSTWA POL. TADEUSZ LECYN LAT 17 SZYR. STANISŁAW RUSIA LAT 20 SZYR. STANISŁAW WODZAS LAT 17 W XX ROCZNICĘ POWSTANIA MŁOCY OBYWATELSKIEJ I SŁUŻBY BEZPIECZEŃSTWA"	Wymieniony na tablicy Tadeusz Lecyn odpowiedzialny za zamordowanie Genowefy Kroczyńskiej z oddziału LSB "Dziwny" wymierna warty akcji - czy jeszcze istnieje ostatnie dane z 2007 r.	1964
26	LIMANOWSKI	LUKOWICA	MZYŃCZYSKA	plac przed budynkiem Szkoły Podstawowej	POMNIK	ZBOWID KRAKOWSKIE ŚRODOWSKO SYNGOZAJELI [P]SKU	Szkola otrzymała na patrona i Armie WP. Pomnik w formie 5 kwadratowych bloków z godłem PRL	
27	MIECHOWSKI	KOZŁÓW	KEMIE	przy szkole podstawowej w Kepu	TABLICA	Z TEJ WSI W HISTOPADZIE 1942 ROKU RUSZYŁ DO WALKI Z HITLEROWSKIM OKUPANTEM DOZDZIAŁ GWARDEI LUDOWEJ "MŁOCY" ROZPOCZYNAJĄC CZYŃ ZBOJNY POLSKIEJ PARTII ROBOTNICZEJ NA ZIEMI MIECHOWSKO-OLKUSKIEJ CZĘŚĆ I CHWAŁĄ BOHATEROM POLSKIM W WALEC O NIEPODLEGŁĄ POLSKĄ I DOWÓDĄ W XX ROCZNICĘ POWSTANIA POLSKIEJ PARTII ROBOTNICZEJ	ostatnia informacja o tablicy w marcu 1994	1967
28	MYŚLENICKI	MYŚLENICE	BYSZKA	na budynku OSP	tablica	(niepełna)	tablica poświęcona 4 członkom PPR, którzy zginęli 10 kwietnia 1947: Stanisław Góralik, Józef Niemiec, Tadeusz Niemiec, Michał Smolichski zranio zbile zdjęcie przedstawia fragment ściany po tablicy - mogła zostać usunięta jeszcze w latach 80-tych	1972

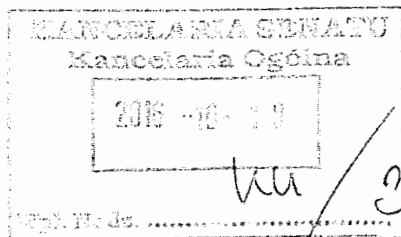
40	OSWIĘCIMSKI	KĘTY	KĘTY	UL. CMENTARNA - CMENTARZ KOJACZALNY (MIEDZY KWATERĄ Z I WOJNY ŚWIATOWEJ A KWATERĄ ŻOŁNIERZY SOVIETSKICH Z II WOJNY ŚWIATOWEJ)	POMNIK	DLA UCZCZENIA PAMIĘCI ŻOŁNIERZY RADZIECKICH I OBYWATELI KĘT A TÓRZY CODAŁ SWĘ ŻYĆE ZA POLSKĘ (LUDOWA TABLICE TĘ W 100 ROCZNICZĄ WYZWOLENIA KĘT Z FALCYSTOWSKIEJ OKUPACJI ZAŁOŻYŁ KĘTY 28 I 1965 ZBOWIAD TERENOWA P. O.P. KĘTY CZĘŚĆ ICH PAMIĘCI	Marmurowa płyta podtrzymywana dwoma słupkami. Ostatnia informacja o obiekcie - 2007 r. ankieta waldencyjna i UG Kęty	1953
41	PROSZOWYKI	KONIUSZA	WYRZYBY	przy drodze do Karwina	POMNIK	W HODLIE ZAMORDOWANYM FAŁZ HITLEROWCÓW W WIERZBIE ŻOŁNIERZOM ARMII RADZIECKIEJ SPOŁECZYSTWO GMINY KONIUSZA 1944-1988	29 maja 1994 r. zainstalmi niemoocy w słytrye jednego granitowego dookjanta zastzeffi dwóch jeńców sowieccy, ucieknieryw z obozu (brak pamiatkowy i betonowa płyta z tablicą z napisem) Ostatnie dane - 2007 r. ankieta i UG Koniusza	1988
42	SUSKI	ZEMBRZYCE	ZEMBRZYCE	przed Urzędem Gminy (według danych z okresu przed 1999 r.)	POMNIK	"BOJOWNIKOM O WOLNĄ LUDOWĄ OICZYZNĘ W 40 ROCZNICĘ WRZESNIA I XXIV lecie PRL SPOŁECZYSTWO ZEMBRZYCE 1945"	wymaga weryfikacji czy obiekt jeszcze istnieje i lokalizacji, na współczesnych zdjęciach budyńkie	1979
43	TATRZAŃSKI	KOŚCIELISKO	WITÓW	500 M. OD SZOSY W WITÓWIE W KIERUNKU WSI OZIANISZ, NA KAMIENICY NAD DUNAICEM	POMNIK	WIERNY OICZYZNIE POLEGŁY W BOHATERSKIEJ WALKI O UTRWALENIE WŁADZY LUDOWEJ NA PODHALU W LATACH 1945-1951	ankieta z 2007 r., na zdjęciu sąlczoczym do ankiety widoczna metalowa konstrukcja i masywem krzyża Grunwaldu, brak tablicy i cytowanym w ankiwie napisem.	1977
44	WADOWICE	ANDRYCHÓW	ANDRYCHÓW	na skwerze przed szkołą podstawową	POMNIK	ZA POLSKĄ WOLNOŚĆ I LUD	POMNIK KU CZI PARTYZANTÓW AL, NAWIS 117 W LATACH 90-tych reżimowo (niezarymny, ostatnia informacja o obiekcie z ok. 1995, wymaga weryfikacji, czy jeszcze istnieje)	-
45	WADOWICE	BIŹLÉNICA	TLUCZAN	szkoła Podstawowa	TABLICA	MAJBOJOWI WPI WŁADYSŁAWOWI WIŚNIEWSKIEMU/ 7.VII.1890 - 16.X.1940/ ORGANIZATOROWI TAJNEGO NAUCZANIA W CZASIE OKUPACJI PRZEWODZĄCZEMU POKWATOWEJ TAJNEJ KÓMBER NAUCZANIA NAUCZYCIELOWI I KUDROWNIOWI SZKOŁY W TLUCZANI UCZESINIKOWI I II WOJNY ŚWIATOWEJ, DZIAŁACZOWI BATALIONOW CHŁOPSKICH ZAMORDOWANEMU PRZEZ REAKCYWNE PODDZEMIE W HODLIE SPOŁECZYSTWO TLUCZAN 16.X.1987	wymaga weryfikacji	1987
46	WADOWICE	BRZEŹNICA	SOSNOWOŁE	SZKOŁA PODSTAWOWA	TABLICA	TABLICA UPAMIĘTNIAJĄCA 39 ROCZNICĘ ŚMIERCI GENERALA MAJOWA ALEKSANDRA JAKUBOWICZA KOSIĘLEWA BOHATERA ZWIĄZKU RADZIECKIEGO KTÓWY POLKIG 24.3.1945 W WALKIE Z HITLEROWSKIMI OKUPANTEM O WOLNOŚĆ NASZEJ ZIEMI	WYMAGA WERYFIKACJI CZY JESZCZE ISTNIEJE, OSTATNIA INFORMACJA - KARTA EWIDENCYJNA z OK.1995 R.	1984
47	WADOWICE	KALWARIA ŻEBRZYDOWSKA	KALWARIA ŻEBRZYDOWSKA	SZKOŁA PODSTAWOWA, UL. MOCHŁOWICZA 14	POSTUMINT I POPISSE	GENERAI. IRONDI KAROL ŚMIERCZEWSKI "WALTER" 1857-1947"	Popisowe z tablicą upamiętniającą X-lecie istnienia szkoły podstawowej wymaga weryfikacji, czy jeszcze istnieje	1974
48	WADOWICE	KALWARIA ŻEBRZYDOWSKA	KALWARIA ŻEBRZYDOWSKA	AL WOLNOŚCI - BUDYNIA SZKOŁY	PLASKORZŁEBN Z POPISSEM	JULIAN MAJCHLEWSKI 1860-1925	ostatnia informacja w karcie sprzed 2000 r.	-
49	WADOWICE	KALWARIA ŻEBRZYDOWSKA	KALWARIA ŻEBRZYDOWSKA	KYRIEK	POMNIK	CZĘŚĆ CHYNNWA BOJOWNIKOM POLEGŁYM W WALKIE O POLSKĄ LUDOWĄ SPOŁECZYSTWO ZIEMI WADOWICKIEJ, W DWUDZIESTOLECIU POWSTANIA POLSKIEJ PARTII ROBOTNICZEJ 1942-1982"	pomnik widoczny na google street view informacja o treści napisu: karta sprzed 1999 r.	1982

WOJEWODA MAŁOPOLSKI

WS-V.7582.9.256.2016.MW

Kraków, 17 października 2016 roku

Pan Stanisław Gogacz
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Dotyczy: BPS/KU-034/261/99/8/16

W związku z trwającymi pracami legislacyjnymi związanymi z przygotowaniem projektu ustawy *o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej* oraz nawiązując do Pańskiego pisma z 6 października 2016 r. w sprawie sporządzenia opinii w przedmiocie rozwiązań zaproponowanych w projekcie ustawy wyjaśniam, co następuje.

W mojej opinii projektowane zmiany prowadzą do przyspieszenia osiągnięcia celów nowelizowanej ustawy, czemu służyć ma rezygnacja z (fakultatywnej) opinii Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, z jednoczesnym zachowaniem nadzoru specjalistycznego w regulowanej dziedzinie poprzez utrzymanie obowiązku uzyskania przez wojewodę opinii Instytutu Pamięi Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz wprowadzenie takiej opinii w przypadku opisanym w art. 5b ust. 1 projektu ustawy instytucji zobowiązania przez wojewodę, w drodze decyzji, gminy albo innego właściciela albo użytkownika wieczystego nieruchomości, na której znajduje się pomnik niezgodny z ustawą, do usunięcia tego pomnika. Ponadto nowa ustawa pozwoli na rozszerzenie zakresu działania ustawy zmienianej do „pomników” (art. 5a ust. 1 ustawy zmieniającej), przez które należy rozumieć również obeliski, popiersia, tablice pamiątkowe, napisy i znaki (art. 5a ust. 2 ustawy zmieniającej) – z wyłączeniami przewidzianymi w art. 5a ust. 3, których katalog należy ocenić pozytywnie z punktu widzenia całego systemu prawnego. Reasumując, projektowane zmiany należy ocenić pozytywnie tak w kontekście celów ustawy zmienianej (szeroko wskazanych w uzasadnieniu jej projektu) jak i z punktu widzenia jej stosowania w praktyce organów.

Jako ewentualne uzupełnienie projektu ustawy proponuję doprecyzowanie art. 1 pkt 4 ustawy zmieniającej poprzez wskazanie w projektowanym art. 5b ustawy zmienianej organu wyższego stopnia nad wojewodą w sprawach wydawania nakazów usunięcia pomnika oraz nałożenie obowiązku przekazywania wojewodzie informacji o dokonanych zmianach w nazwach budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, oraz o usuniętych pomnikach sprzecznych z ustawą zmienianą.

Ponadto zwróciłem się z zapytaniem do Starostów, Prezydentów Miast oraz do Burmistrzów i Wójtów Województwa Małopolskiego z prośbą o wskazanie kwoty potencjalnych kosztów jakie Skarb Państwa może ponieść w związku z usuwaniem pomników lub innych znaków ustroju totalitarnego.

Na podstawie udzielonych mi odpowiedzi ustaliłem, że przybliżony koszt związany z wprowadzeniem ustawy *o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej* wynosi ok. 500 tys. zł. Nadmieniam jednak, że powyższa kwota odnosi się tylko do kosztów technicznych, nie dotyczy ona kosztów administracyjnych związanych m.in. ze zmianą adresów firm, praw jazdy czy innych dokumentów.

Józef Pilch

Wojewoda Opolski

KW 349/16

SO.I.5230.13.2016.JM

Opole, dnia 9 września 2016 r.

KANCELARIA SENATU Kancelaria Ogólna
2016 -09- 15
Wpł. Nr dz. <i>W/349</i>

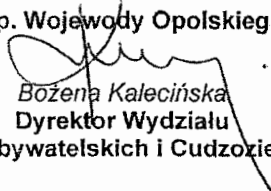
Pan
Stanisław Gogacz
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej
ul. Wiejska 6
00-902 Warszawa

Dotyczy: projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej.

W odpowiedzi na pismo z dnia 10 sierpnia br., znak: BPS/KU-034/261/10/169, w sprawie wyrażenia opinii w przedmiocie rozwiązań zaproponowanych w projekcie ustawy o zmianie ustawy, o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, uprzejmie informuję, że nie wnoszę uwag.

Jednocześnie informuję, że na podstawie zebranych informacji z jednostek samorządu terytorialnego, na Opolszczyźnie znajduje się 11 obiektów budowlanych o charakterze nieużytkowym, które propagują komunizm lub inny ustrój totalitarny. Szacunkowy koszt usunięcia tych obiektów gminy określiły na kwotę 576 000,00 zł.

Z up. Wojewody Opolskiego

Bożena Kalecińska
Dyrektor Wydziału
Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców

Sprawę prowadzi: Joanna Michalak, Starszy Inspektor, Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców, tel. 77 45 24 335

ul. Piastowska 14,
45-082 Opole
NIP: 754-11-16-953
REGON: 000514325

tel. 77 45 24 125
fax 77 45 24 705
email: bok@opole.uw.gov.pl
www: www.opole.uw.gov.pl

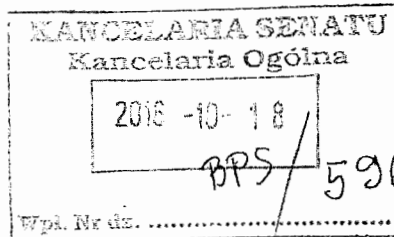

Wojewoda Opolski
Adrian Czubak

SO.I.5230.13.2016.JM

Opole, dnia 17 października 2016 r.

Wojewoda Opolski
Miejsce: Opole
Data: 18.10.16
nr: 5962 podpis: [signature]

Pan
Stanisław Gogacz
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej
ul. Wiejska 6
00-902 Warszawa

Dotyczy: projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej.

W odpowiedzi na pismo z 6 października 2016 r., znak: BPS/KU-034/261/99/10./16, w sprawie wyrażenia opinii do projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz proponowanych zmian do tego projektu, uprzejmie informuję, że w żadnym z ww. projektów nie ma zapisów dotyczących spraw finansowych.

W związku z powyższym, proponuję aby dopisać do ww. ustawy oddzielny rozdział, który omawiałby szczegółowo procedurę finansowania realizacji zadań dotyczących usunięcia pomnika lub innego obiektu.

Zapisy w ustawie pozwolą na uniknięcie wszelkiego rodzaju roszczeń, przede wszystkim ze stron urzędów gmin, które zapewne będą domagały się całkowitego pokrycia kosztów rozbiórek a także uporządkowania terenu łącznie z pokryciem kosztów przewozu lub składowania rozebranych elementów pomnika.

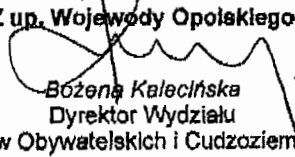
Zapis ustawy lub rozporządzenia do tej ustawy powinien jasno określać na jakiej zasadzie będą dokonywane zwroty poniesionych kosztów ww. przedsięwzięcia i w jakiej formie. Powinno być również określone czy będzie to refundacja i czy będą zawierane porozumienia lub umowy, z jednoczesnym określeniem, kto i z kim by je zawierał oraz jaka

instytucja byłaby odpowiedzialna za oszacowanie kosztów rozbiórki, wywozu i uporządkowania terenu.

Sądzę, że w chwili obecnej żaden z wojewodów nie ma w swoim budżecie zaplanowanych środków na pokrycie kosztów o których mowa wyżej.

Kwestia ta powinna być również uregulowana centralnie poprzez odpowiednie zapisy w ustawie budżetowej, tym bardziej, że w skali kraju mogą być bardzo duże różnicowania zapotrzebowania na środki w celu realizacji powyższego zadania.

Z up. Wojewody Opolskiego

Bożena Kalecińska
Dyrektor Wydziału
Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców

Sprawę prowadzi: Joanna Michałak, Starszy Inspektor, Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców, tel. 77 45 24 335

PROKURATORIA GENERALNA SKARBU PAŃSTWA

Główny Urząd Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa

ul. Hoża 76/78, 00 682 Warszawa
tel.: (+48) 022 392-31-17; fax: (+48) 022 392-31-20

www.prokuratoria.gov.pl
e-mail: kancelaria@prokuratoria.gov.pl

KR-51-402/16/KBU
W/00083/16

Warszawa, 2016.09. 5

Pan
Stanisław GOGACZ
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący

W odpowiedzi na pismo z dnia 10.08.2016 r., znak: BPS/KU-034/261/20./16, dotyczące zaopiniowania projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego (druk senacki nr 261), w załączeniu uprzejmie przekazuję opinię Prokuraturii Generalna Skarbu Państwa do przedłożonego projektu.

2 *gogacz*
[Signature]

Otrzymują:

- 1) adresat – 1 egz.,
- 2) a/a – 1 egz.

Opinia do projektu ustawy o projekcie ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego (druk senacki nr 261)

W związku z otrzymaniem do zaopiniowania projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego (druk senacki nr 261), zauważa się, co następuje:

Celem projektowanej ustawy jest „usunięcie z przestrzeni publicznej budowli gloryfikujących ustrój totalitarny” (str. 1 uzasadnienia projektu). W ocenie autorów projektu przepisy ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 744) ustanawiają zakaz nadawania nazw budowlom, obiektom i urządzeniom użyteczności publicznej, w tym drogom, ulicom, mostom i placom, upamiętniających osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny, albo w inny sposób propagowania takiego ustroju. Przepisy te nie dotyczą jednak usunięcia: „*obiektów budowlanych o charakterze nieużytkowym takich jak pomniki, obeliski, popiersia, tablice pamiątkowe, napisy i znaki. Budowle te bez żadnych wątpliwości należy uznać za propagujące ustrój totalitarny, mające szkodliwy wpływ na społeczeństwo, pozwalające zwolennikom totalitaryzmu na propagowanie swoich poglądów a także upamiętniające wydarzenia i osoby mające szkodliwy wpływ na historię Polski*”. Tym samym istnieje konieczność wyeliminowania z przestrzeni publicznej obiektów budowlanych związanych z ideologią totalitarną.

Podzielając intencje, którymi kierują się autorzy projektu, należy podnieść kwestie o charakterze legislacyjnym, które wzbudzają wątpliwości:

1. Wprowadzenie do ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej regulacji prawnych nakazujących rozbiórkę obiektów budowlanych o charakterze nieużytkowym propagujących ustrój totalitarny (art. 1 pkt 1 projektu) spowoduje, że tytuł zmienianej ustawy pozostanie nieadekwatny do jej zakresu przedmiotowego. Należy mieć na uwadze, że zgodnie z przepisem § 18 ust. 1 *Zasad techniki prawodawczej*, w tytule ustawy określa się jej przedmiot możliwie najzwęższej, jednakże w sposób adekwatnie informujący o jej treści. Tym samym proponuje się nadać nowe brzmienie tytułowi zmienianej ustawy.
2. W celu wyeliminowania problemów związanych ze zmianą numeracji poszczególnych artykułów zmienianej ustawy, należałoby projektowane artykuły oznaczyć jako art. 6a i art. 6b. Ponadto jako nieprawidłowe należy uznać sformułowanie „*dodaje się art. 7*” w sytuacji, gdy taki artykuł znajduje się w tekście zmienianej ustawy.
3. Wątpliwości budzi wymienienie w projektowanym art. 7 ust. 1 dodawanym do zmienianej ustawy napisów i znaków jako obiektów budowlanych. Zgodnie z art. 3 pkt 1 *ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane* (Dz. U. z 2016 r. poz. 290, z późn. zm.) pojęcie „*obiekt budowlany*” oznacza budynek, budowlę bądź obiekt małej architektury, wraz z instalacjami zapewniającymi możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem, wzniesiony z użyciem wyrobów budowlanych. Zwrócić należy uwagę, iż pod pojęciem budowli rozumie się obiekty budowlane niebędące budynkiem lub obiektem małej architektury (np. posągami, wodotryskiem i innym obiektem architektury ogrodowej) takie jak: wolno stojące trwale związane z gruntem tablice reklamowe i urządzenia reklamowe, cmentarze, pomniki, a także części budowlane urządzeń technicznych (kotłowni, pieców przemysłowych, elektrowni jądrowych i innych urządzeń) oraz fundamenty pod maszyny i urządzenia, jako odrębne pod względem technicznym części przedmiotów składających się na całość użytkową (art. 3 pkt 3 *ustawy – Prawo budowlane*). Tym samym zakresem pojęcia „*obiekt budowlany*” nie są objęte napisy i znaki trwale połączone z budowlą. Mając na uwadze powyższe, proponuje się przeredagować ust. 1 w projektowanym art. 7 zmienianej ustawy w taki sposób, ażeby napisy i znaki nie były określane jako obiekty budowlane.

4. W projektowanym art. 8 należałoby doprecyzować w odniesieniu do jakich obiektów wojewoda nakazuje rozbiórkę, ponieważ określenie „w przypadku istnienia takich obiektów” jest enigmatyczne.
5. W uzasadnieniu projektu (akapit drugi na str. 2) zamieszczono informację zgodnie z którą: „Artykuł 8 przekazuje wprost, że ustawa nie narusza umów i traktatów z Federacją Rosyjską”. Zwrócić należy jednak uwagę, iż wspomniany art. 8 stanowi, że: „W przypadku istnienia takich obiektów wojewoda nakazuje ich rozbiórkę”. Natomiast kwestia wyłączenia stosowania przepisów zmienianej ustawy w stosunku do grobów i miejsc pochówku, w szczególności cmentarzy wojennych została uregulowana w projektowanym art. 7 ust. 2 dodawanym do zmienianej ustawy. Przepis ten nie wskazuje na jakąś konkretną umowę międzynarodową dotyczącą ochrony cmentarzy i grobów wojennych, lecz odnosi się do wszystkich takich obiektów, podlegających ochronie np. na podstawie *umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec o grobach ofiar wojen i przemocy totalitarnej, podpisanej w Warszawie dnia 8 grudnia 2003 r. (M.P. z 2005 r. Nr 55, poz. 749)*.

K. Br. Ortyński
Z. Os. 2016.

KU 385/16

PROKURATORIA GENERALNA SKARBU PAŃSTWA

Główny Urząd Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa

ul. Hoża 76/78, 00-682 Warszawa
tel.: (+48) 022 392-31-17; fax: (+48) 022 392-31-20

www.prokuratoria.gov.pl
e-mail: kancelaria@prokuratoria.gov.pl

KR-51-402/16/KBU
W/14609/16

Warszawa, 2016.10.13

Pan
Stanisław GOGACZ
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

W odpowiedzi na pismo z dnia 6.10.2016 r., znak: BPS/KU-034/261/99/20./16, dotyczące zaopiniowania nowej wersji **projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego (druk senacki nr 261)**, uprzejmie informuję, iż Prokuraturia Generalna Skarbu Państwa nie zgłasza uwag do przedłożonej wersji projektu, ponieważ zostały w niej uwzględnione propozycje zawarte w opinii z dnia 5.09.2016 r., znak KR-51-402/16/KBU (W/10983/16).

Jednocześnie uprzejmie informuję, iż ze względu na brak instrumentów określonych przez przepisy prawne, Prokuraturia Generalna Skarbu Państwa nie może przedstawić oceny skutków finansowych wejścia w życie projektowanej ustawy.

L. Pawłowski
Prokurator Generalny
Skarbu Państwa
L. Pawłowski

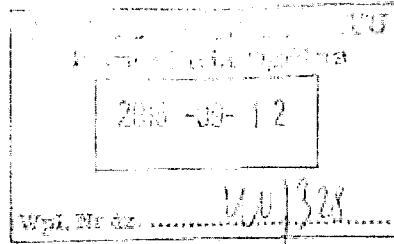
Otrzymują:

- 1) adresat – 1 egz.,
- 2) a/a – 1 egz.

**WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI**

P-ZRP.0521.7.2016.D
P-1.002.42.2016.KN

Szczecin, dnia 04 września 2016 r.

**Pan
Stanisław Gogacz
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Stanisławowi Pawłowi Przewodniczącemu

W związku z pismem z dnia 10 sierpnia 2016 r. znak BPS/KU-034/261/18./16 w sprawie opinii w przedmiocie rozwiązań przyjętych w projekcie ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Druk senacki nr 261), do przedstawionego projektu zgłaszam następujące uwagi:

1. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz.U. z 2016 r. poz. 290 ze zm.) nie definiuje pojęcia „obiekt budowlany o charakterze nieużytkowym”, którym posługuje się art. 7 ust. 1 projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej. Przykładowe określenie takich obiektów w otwartym katalogu w ww. przepisie projektu ustawy, poprzez posłużenie się zwrotem „obiektów budowlanych o charakterze nieużytkowym takich jak”, może powodować wątpliwości co do tego, czy ustawa dotyczy także innych, niewymienionych w nim obiektów.
2. W projekcie ustawy nie ma artykułu 8 zmienianej ustawy w brzmieniu, o którym mowa w uzasadnieniu projektu: „Ustawa nie narusza umów i traktatów z Federacją Rosyjską”, odnoszącym się do zobowiązań międzynarodowych wynikających z umowy z dnia 22 lutego 1994r. między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o grobach i miejscach pamięci ofiar wojen i represji (Dz.U. Nr 112, poz. 543).
3. Zgodnie z § 45 ust. 1 pkt 1 zasad techniki prawodawczej, stanowiących załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz.U. z 2016 r. poz. 283), w związku z art. 4 ust. 1 ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz.U. z 2016r. poz. 296) przepis o wejściu w życie ustawy (w projekcie art.2) powinien mieć brzmienie: „Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia”.

Odnosząc się natomiast do liczby znajdujących się na terenie województwa zachodniopomorskiego obiektów budowlanych o charakterze nieużytkowym – takich jak pomniki, obeliski, popiersia, tablice pamiątkowe, napisy i znaki (z wyłączeniem grobów i miejsc pochówku, w szczególności cmentarzy wojennych) – propagujących komunizm lub inne ustroje totalitarne, w załączeniu przekazuję informacje w powyższym zakresie uzyskane z jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa zachodniopomorskiego.

Uprzejmie zawiadamiam, że dane zawarte w dołączonej do niniejszego pisma tabeli są aktualne na dzień 6 września 2016 r. W przypadku uzyskania dodatkowych informacji w powyższym zakresie, zostaną one niezwłocznie przekazane.

2 powrotomian
Wzrostek Subas
WICEWOJEWODA
OBYWATEL

Załącznik:

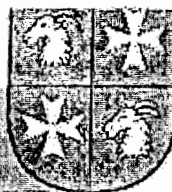
Województwo zachodniopomorskie

Lp.	Gmina	Obiekty budowlane (np. pomniki, obeliski, popiersia, tablice pamiątkowe, napisy i znaki) propagujące komunizm lub inne ustroje totalitarne		Szacowane koszty usunięcia obiektów
		liczba	Rodzaj obiektu	
1	Ustronie Morskie	0	-	0
2	Bobolice	2	pomniki poświęcone żołnierzom Armii Radzieckiej	5.000 – 7.000 zł
3	Radowo Małe	0	-	0
4	Grzmiąca	0	-	0
5	Marianowo	0	-	0
6	Dygowo	0	-	0
7	Mieszkowice	0	-	0
8	Sławno (miejska)	2	1) pomnik Wyzwolenia '83 czółg 2) tablica z rozebranego pomnika żołnierzy AR – przekazana do Izby Pamięci w GM Nr 1	10.000 zł
9	Brzeżno	0	-	0
10	Wałcz (wiejska)	0	-	0
11	Brojce	0	-	0
12	Nowe Warpno	0	-	0
13	Stare Czarnowo	0	-	0
14	Chojna	0	-	0
15	Irisko	0	-	0
16	Dolice	0	-	0
17	Człopa	0	-	0
18	Krzęcin	0	-	0
19	Goleniów	2	pomniki poświęcone żołnierzom Armii Radzieckiej – będą usunięte do końca listopada 2016 r.	15.000 zł
20	Bierzwnik	0	-	0
21	Postomino	0	-	0
22	Płoty	0	-	0

23	Widuchowa	0	-	0
24	Boleszkowice	0	-	0
25	Kotbaskowo	0	-	0
26	Będzino	0	-	0
27	Dobra k. Nowogardu	0	-	0
28	Stepnica	0	-	0
29	Rąbino	0	-	0
30	Czaplinek	0	-	0
31	Sławoborze	0	-	0
32	Sianów	0	-	0
33	Szczecinek (miejska)	0	-	0
34	Lipiany	0	-	0
35	Barwice	0	-	0
36	Kozielice	0	-	0
37	Przybiernów	0	-	0
38	Pyrzyce	0	-	0
39	Golczewo	1	Pomnik poświęcony żołnierzom radzieckim znajduje się na terenie prywatnej nieruchomości	Brak danych
40	Białogard (miejska)	1	Obelisk z orłem i tablica pamiątkowa z nazwiskami żołnierzy MO i UB oraz członków ORMO	Brak danych
41	Stara Dąbrowa	0	-	0
42	Małechowo	0	-	0
43	Tychowo	0	-	0
44	Suchań	0	-	0
45	Pełczyce	0	-	0
46	Cedynia	1	Pomnik upamiętniający walkę żołnierzy Wojska Polskiego i Armii Czerwonej w Osinowie Dolnym	ok. 5.000 zł
47	Polanów	0	-	0
48	Borne Sulinowo	0	-	0
49	Gryfice	0	-	0
50	Drawsko Pomorskie	1	Pomnik poświęcony żołnierzom Armii Czerwonej (2 czołgi)	50.000 – 70.000 zł

51	Dobrzany	0	-	0
52	Osina	1	Pomnik poświęcony żołnierzom radzieckim i polskim	1.000 zł
53	Wierzchowo	0	-	0
54	Myślibórz	0	-	0
55	Szczecinek (wiejska)	0	-	0
56	Trzcianko-Zdrój	0	-	0
57	Karnice	1	Tablica pamiątkowa	600 zł
58	Gościno	0	-	0
59	Banie	1	Obelisk „Wieczna chwała poległym bohaterom 1941-1945”	Brak danych
60	Rewał	0	-	0
61	Kamień Pomorski	0	-	0
62	Stargard (wiejska)	0	-	0
63	Choszczno	1	„Pomnik wdzięczności” poświęcony żołnierzom 61 Armii Radzieckiej	Brak danych
64	Koszalin	0	-	0
65	Świdwin (miejska)	0	Załączono pismo o istniejących pomnikach	0
66	Karnice	1	Tablica	600 zł
67	Mielno	0	-	0
68	Ostrowice	0	-	0
69	Darłowo (wiejska)	0	-	0
70	Kobylanka	1	Obelisk	Brak danych
71	Siemyl	0	-	0
72	Mirosławiec	6	Obiekty upamiętniające wydarzenia historyczne z 1945 roku (załączono fotografie do oceny ww. obiektów)	Brak danych
73	Moryń	1	Kamień (z uwagi na wątpliwości poddano ocenie Instytutu Pamięci Narodowej w Szczecinie)	Brak danych
74	Kalisz Pomorski	1	Pomnik (z uwagi na wątpliwości poddano ocenie Instytutu Pamięci Narodowej w Szczecinie)	Brak danych
75	Dziwnów	2	Pomniki poświęcone Ludowemu Wojsku Polskiemu	Brak danych
76	Drawno	0	-	0
77	Barlinek	0	-	0

78	Nowogard	1	Tablica o treści „1942-1962 w tym domu w roku 1945 zorganizował się i pracował pierwszy komitet powiatowy P.P.R. w Nowogardzie”	1.500 zł
79	Resko	1	Obelisk upamiętniający żołnierzy Armii Czerwonej	1.000 zł
80	Świnoujście	0	-	0
81	Białogard (wiejska)	0	-	0
82	Międzyzdroje	0	-	0
83	Nowogródek Pomorski	0	-	0
84	Łobez	0	-	0
85	Przelewice	0	-	0
86	Maszewo	0	-	0
87	Węgorzyno	1	Pomnik	7.691,89 zł
88	Szczecin	3	1) Pomnik wdzięczności dla Armii Czerwonej 2) Pomnik poległym w walce o wyzwolenie Dąbia 3) Pomnik Pamięci Tych którzy zdobywali Szczecin	Brak danych
89	Kołobrzeg (wiejska)	0	-	0
90	Chociwel	1	Płyta z tablicą o treści „Bohaterom Związku Radzieckiego 1945”	Brak danych
91	Biesiekierz	0	-	0
92	Stargard (miejska)	2	Pomnik Zwycięstwa, Obelisk	Brak danych
93	Bielice	0	-	-

MIROSLAWIEC

URZĄD MIEJSKI
w Mirosławcu

ul. Wolności 37, 78-650 Mirosławiec
tel. 67 259 50 42 fax 67 259 61 88
NIP 765 10 02 307 REGON 001241546

Mirosławiec, dnia 19 sierpnia 2016r.

GIŚ.0113.02.2016.AS.

Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki
w Szczecinie
Wąły Chrobrego-4
70-502 Szczecin

Wasz znak: P-1.4100.177.2016.KN.

Dotyczy: udzielenia informacji dotyczących obiektów budowlanych o charakterze nieużytkowym w postaci: pomników, obelisk, piersi, tablic wojennych.

W odpowiedzi na Państwa pismo informujemy, iż na terenie Gminy i Miasta Mirosławiec znajduje się 6 obiektów upamiętniających wydarzenia historyczne roku 1945 związane z toczącymi się na terenie gminy i miasta Mirosławiec walkami I Armii Wojska Polskiego o przełamanie Wału Pomorskiego.

W związku z tym, iż Gmina i Miasto Mirosławiec nie posiada opinii Instytutu Pamięci Narodowej odnośnie kwalifikacji ww ocenie organu poddaje się czy obiekty stanowią propagację ustroju totalitarnego.

W załączeniu przesyłamy dokumentację zdjęciową niniejszych pomników.

Z poważaniem

L.L.S. Bartłomiej
Morska
Sekretarz Gminy i Miasta Mirosławiec

W załączeniu:

- Załącznik nr 1 dokumentacja zdjęciowa pomników znajdujących się na terenie gminy i miasta Mirosławiec.

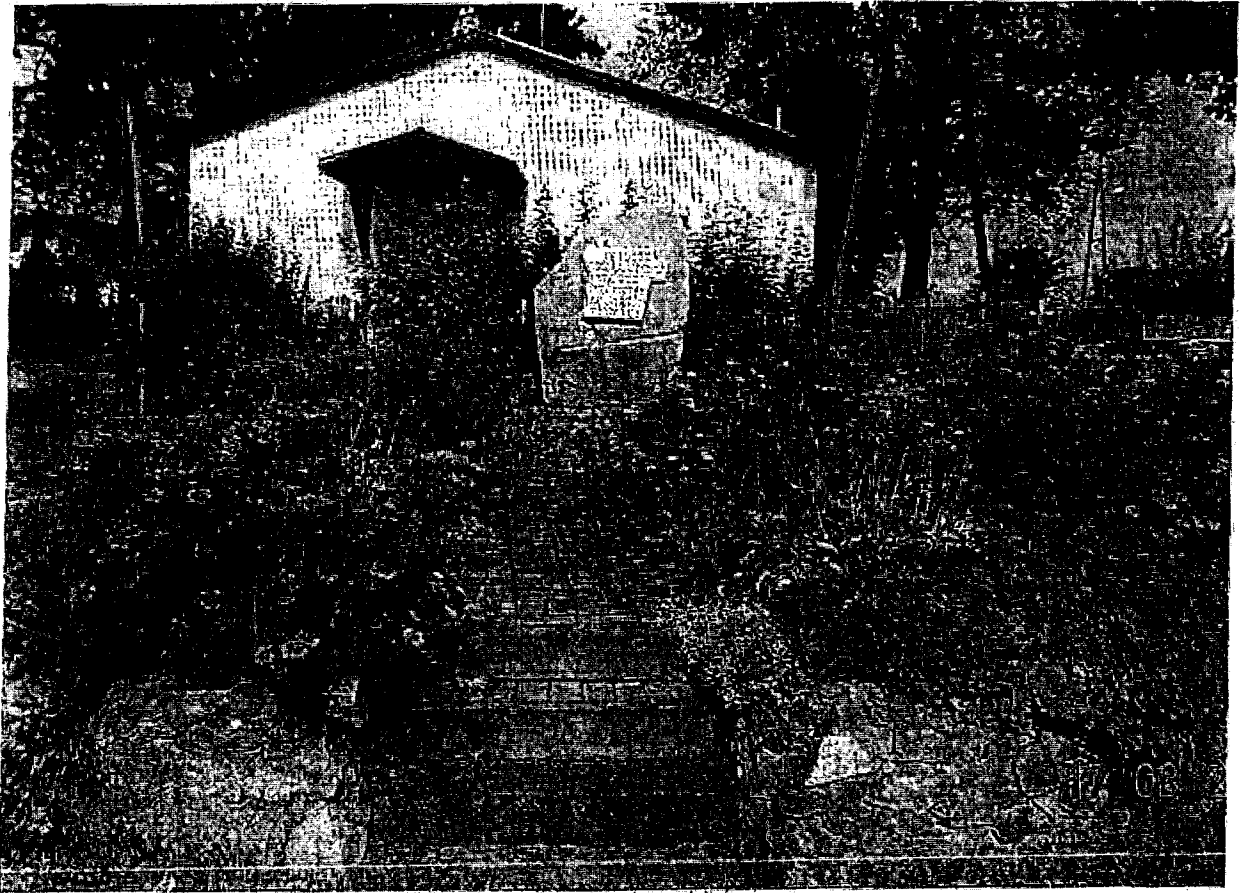
Mirosławiec

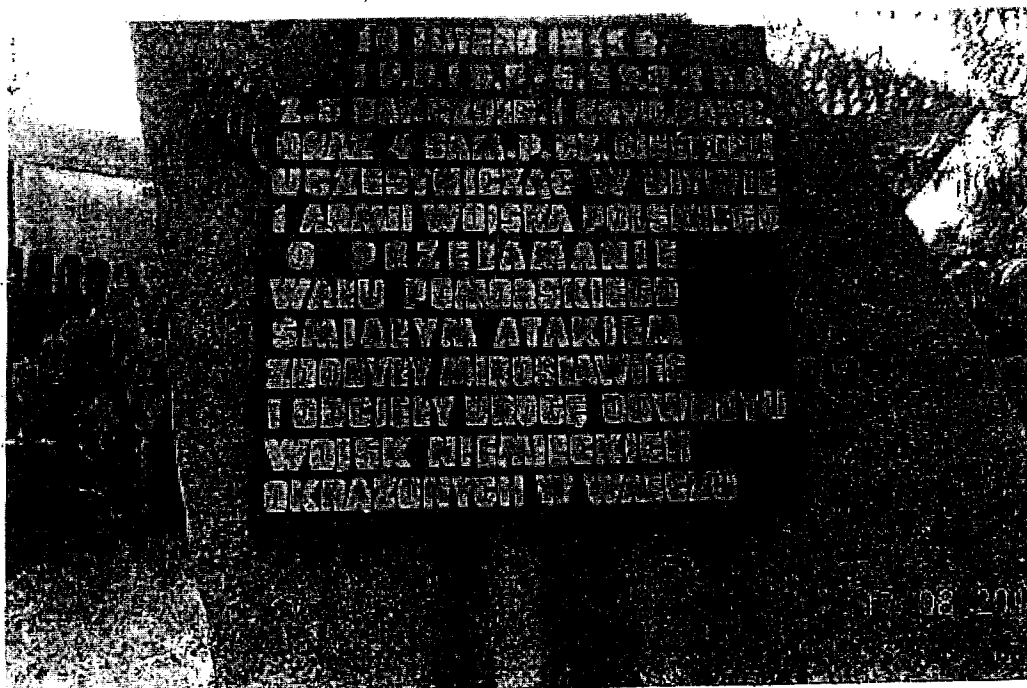
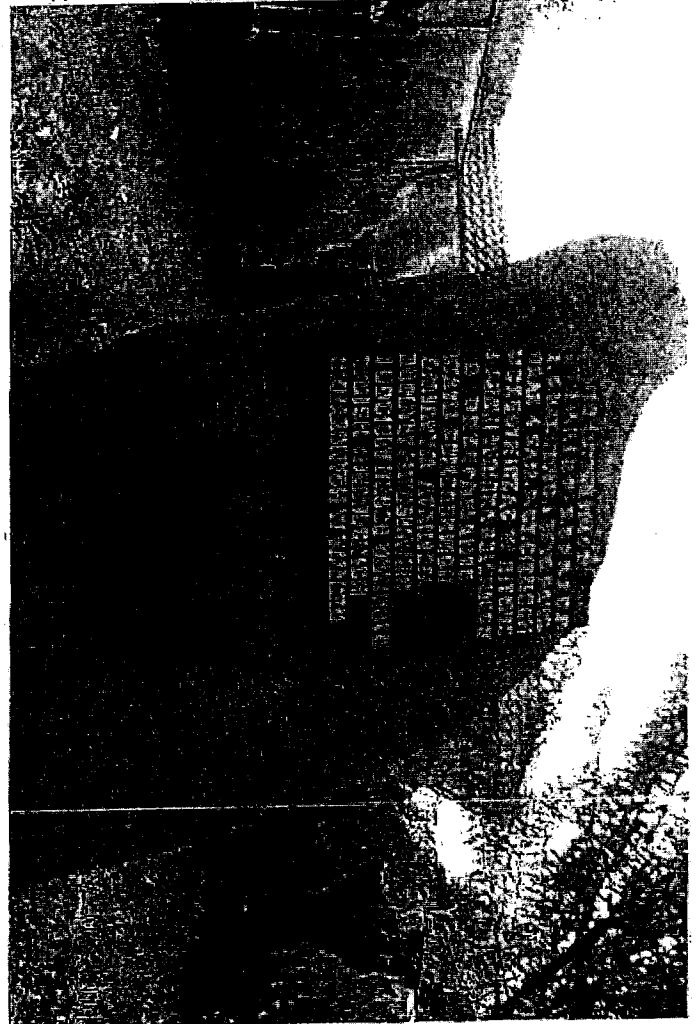
WAL POMORSKI

mirosławiec
MIROSŁAWIEC

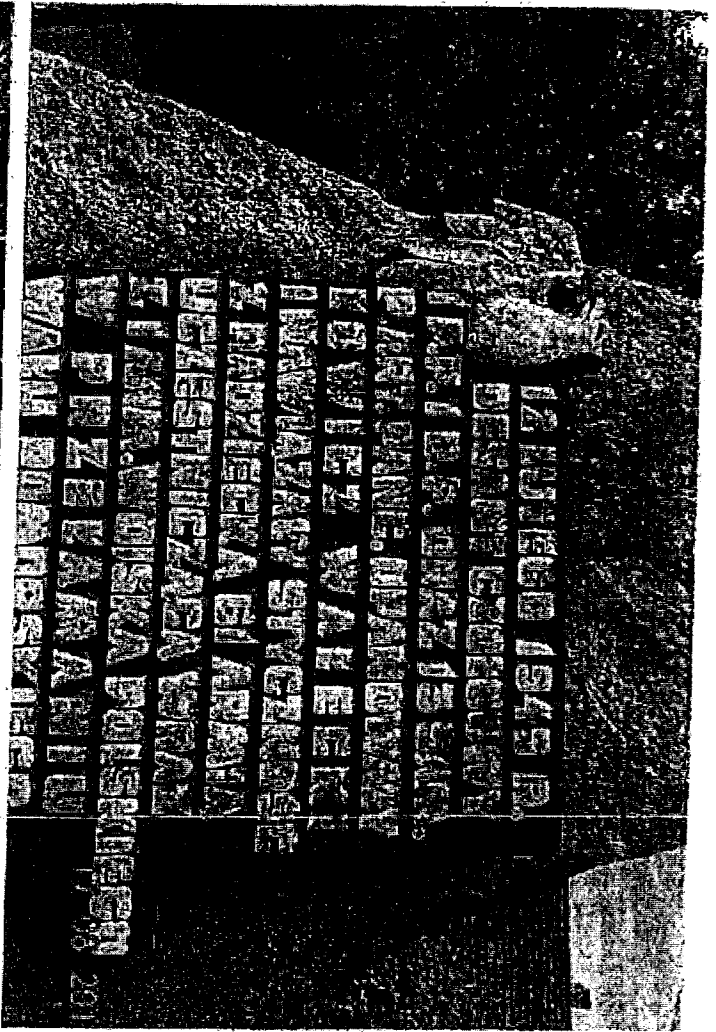
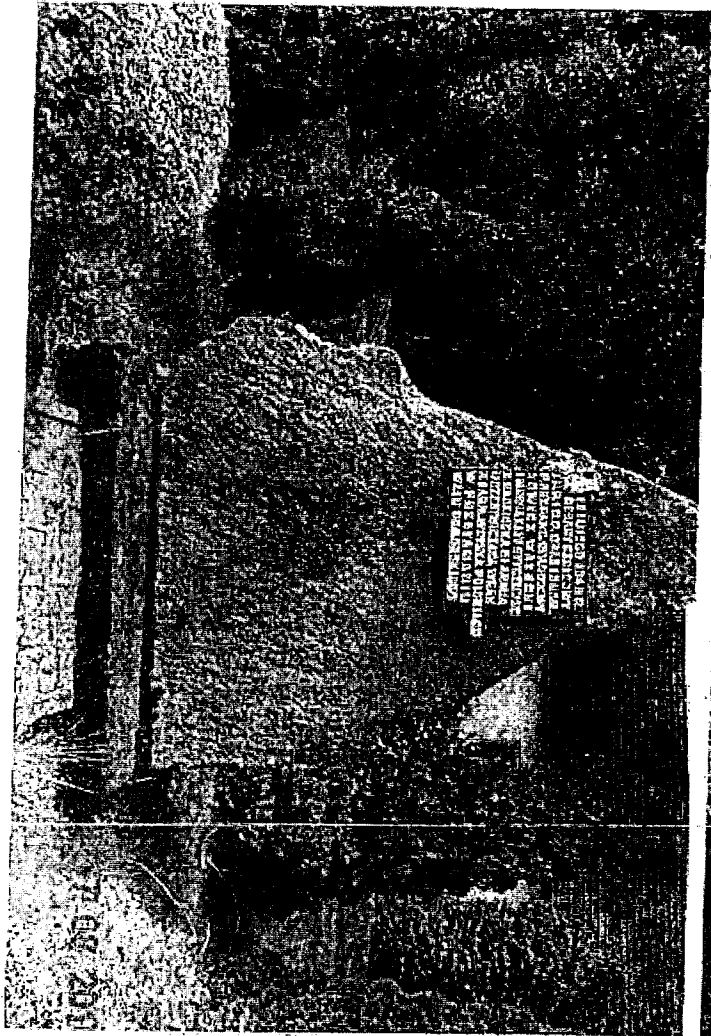
Piecmiła

Mironowicz

TO WIERNO WYKON.
I WYKONANIE WYKONANIE
Z. S. WYKONANIE WYKONANIE
WYKONANIE WYKONANIE WYKONANIE
I ARMI WYKONANIE WYKONANIE
O PRZEKAZANIE
WYKONANIE WYKONANIE
SZKOLENIA ATAKIEM
WYKONANIE WYKONANIE
I WYKONANIE WYKONANIE
WYKONANIE WYKONANIE
WYKONANIE WYKONANIE

Source: Wikileaks

URZĄD MIASTA ŚWIDWIN
PLAC KONSTYTUCJI 3 MAJA 1
78-300 ŚWIDWIN
tel. 94 3652011, fax 94 3652283
e-mail: ratusz@swidwin.pl

ZACHODNIOPOMORSKI URZĄD WOJEWÓDZKI	
w Szczecinie	
Wydział Prawny	
data	31.08.2016
WPLYNĘŁO	
Nr
ilość załączników	podpis

Świdwin, dnia 30.08.2016r

PB.670.32.2016

65

Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki

ul. Wały Chrobrego 4

70-502 Szczecin

dotyczy : obiektów budowlanych takich jak pomniki, obeliski propagujących komunizm lub inne ustroje totalitarne.

W nawiązaniu do Państwa pisma o symbolu P-1.4100.177.2016.KN z dnia 11.08.2016r (data wpływu 12.08.2016r) dotyczącego obiektów budowlanych upamiętniających żołnierzy Armii Sowieckiej informuję, że na terenie naszego miasta nie ma pomników, obelisków i tablic pamiątkowych propagujących komunizm i inne ustroje totalitarne. Istnieją dwa pomniki upamiętniające żołnierzy polskich i sowieckich:

1. Pomnik Braterstwa Broni Usytuowany obecnie na Placu Konstytucji 3 Maja dawnym Placu Krasickiego odsłonięty w 1975 roku. W 1993 roku został on przebudowany i zmieniony. Obecnie stanowi Pomnik Poległym i Pomordowanym Żołnierzom i Ofiarom Faszyzmu i Stalinizmu. Do pomnika wmontowano tablicę upamiętniającą 17 osób poległych w walce o Ziemię Świdwińską 3-7.III.1945r. Na tablicy widnieją nazwiska i stopnie wojskowe 17 żołnierzy polskich i sowieckich oraz jednostki wojskowe, w których walczyli.
2. Dawny pomnik ku czci żołnierzy polskich i sowieckich (samolot i głaz) usytuowany jest na Placu Lotników w pobliżu dworca PKP w Świdwinie. Na głazie narzutowym umieszczona jest tablica pamiątkowa z napisem: „W V rocznicę wyzwolenia Miasta Świdwina dla uczczenia pamięci poległych żołnierzy w walkach o Świdwin wdzięczne społeczeństwo 1945-3-III-1950”. W roku 1976 w miejsce poprzedniego samolotu MiG – 19 umieszczono samolot MiG- 17 PF. Na cokole usytuowano tablicę pamiątkową: „ W XXXIII rocznicę Ludowego Wojska Polskiego Lotnicy – Miastu Świdwin 12.X.1976r”. Kolejną tablicę na cokole samolotu zamieszczono 28.08.1996r z napisem: „ Ku chwale i pamięci lotników Świdwińskiego Garnizonu, którzy złożyli najwyższą ofiarę strzegąc powietrznych granic Rzeczypospolitej w 700 lecie Miasta Świdwina – mieszkańcy”. Trzecia tablica na cokole samolotu jest poświęcona pamięci ofiar katastrofy lotniczej w dniu 23 stycznia 2008 roku pod Mirosławcem. Na tablicy wyszczególnione są nazwiska lotników, którzy zginęli w katastrofie.

Z-ca BURMISTRZA MIASTA

mgr Urszula Ciesielska

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

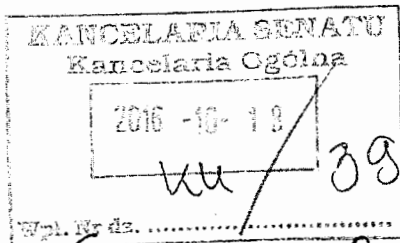
384

18.10.2016

[Signature]

Szczecin, dnia 14 października 2016 r.

P-ZRP.0521.7.2016.D
P-1.002.48.2016.KN

Pan
Stanisław Gogacz
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

W związku z pismem z dnia 6 października 2016 r. znak BPS/KU-034/261/99/18./16 w sprawie opinii w przedmiocie rozwiązań przyjętych w projekcie ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Druk senacki nr 261), do przedstawionego projektu nie zgłaszam uwag.

Odnosząc się natomiast do skutków finansowych nałożonego na Skarb Państwa obowiązku zwrotu kosztów poniesionych w związku z usuwaniem pomników lub innych znaków, w załączeniu przekazuję informacje w powyższym zakresie uzyskane z jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa zachodniopomorskiego.

[Signature]
WOJEWODA ZACHODNIOPOMORSKI
[Signature]
Krzysztof Kozłowski

Województwo zachodniopomorskie

Lp.	Gmina	Szacowane koszty usunięcia obiektów
1	Bobolice	5.000 – 7.000 zł
2	Sławno (miejska)	10.000 zł
3	Goleniów	15.000 zł
4	Golczewo	Brak danych
5	Białogard (miejska)	Brak danych
6	Cedynia	ok. 5.000 zł
7	Drawsko Pomorskie	50.000 – 70.000 zł
8	Osina	1.000 zł
9	Karnice	600 zł
10	Banie	Brak danych
11	Choszczno	Brak danych
12	Karnice	600 zł
13	Kobylanka	Brak danych
14	Miroslawiec	Brak danych
15	Moryń	Brak danych
16	Kalisz Pomorski	Brak danych
17	Dziwnów	Brak danych
18	Nowogard	1.500 zł
19	Resko	1.000 zł
20	Węgorzyno	7.691,89 zł
21	Szczecin	Brak danych
22	Chociwel	Brak danych
23	Stargard (miejska)	Brak danych

WOJEWODA POMORSKI

Gdańsk, dnia 9 września 2016 r.

SO-V.520.6.2016.LJ

Szanowny Pan
Stanisław Gogacz
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu RP

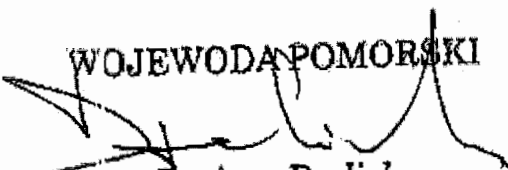
Odpowiadając na Pańskie pismo z dnia 10 sierpnia 2016 r., sygn. BPS/KU-034/261/13/16, dotyczące projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej pragnę zapewnić o moim poparciu dla idei usunięcia takich obiektów z przestrzeni publicznej. Mając na uwadze powyższe pozwolę sobie podzielić się kilkoma wątpliwościami dotyczącymi niektórych zapisów proponowanej nowelizacji. Zgodnie z art. 7 znowelizowanej ustawy (druk senacki nr 261), będzie ona miała zastosowanie także *do obiektów budowlanych o charakterze nieużytkowym, takich jak pomniki, obeliski, popiersia, tablice pamiątkowe, napisy i znaki*. Z kolei zgodnie z art. 8 noweli, *w przypadku istnienia takich obiektów wojewoda nakaze ich rozbiórkę*. Wobec takiego brzmienia obu przepisów pozostaje niejasne, jaki organ i w jakim trybie będzie dokonywał oceny poszczególnych obiektów i klasyfikował je do rozbiórki. Jeżeli intencją prawodawcy jest odwołanie się do procedury opiniowania mającej zastosowanie w przypadku nazw ulic, tj. wskazanie jako właściwego organu do sporządzania opinii w tym zakresie Instytutu Pamięci Narodowej, to wydaje się, że przepis art. 8 powinien zawierać odwołanie do tej czynności, np. poprzez wprowadzenie terminu *stwierdzenie*. W takim wypadku przepis brzmiałby *w przypadku stwierdzenia istnienia takich obiektów wojewoda nakaze ich rozbiórkę*. Doprecyzowanie tej kwestii może pozwolić uniknąć problemów z jednoznacznym określeniem charakteru obiektów, zwłaszcza że podobnie jak w przypadku ulic, formalne intencje fundatorów pomników lub treści inskrypcji mogą być obecnie przedmiotem odmiennych interpretacji.

Zagadnienie to wiąże się pośrednio z naszą drugą uwagą, dotyczącą przymusu rozbiórki obiektu jako jedynego rozwiązania proponowanego przez ustawę. Ponieważ niektóre obiekty mają nieustaloną bądź niejednoznaczną proveniencję, ustalenie czy podlegają one rygorom proponowanej ustawy może być dokonane tylko przez uprawnioną do tego instytucję. Jednakże z tego samego powodu, w nielicznych przypadkach, bardziej satysfakcjonującym rozwiązaniem niż likwidacja mogłaby być zmiana charakteru takiego obiektu, np. poprzez demontaż tablic inskrypcyjnych bądź symboli. Odnosi się to zwłaszcza do pomników wojskowych, zazwyczaj mających formę czołgu lub innego sprzętu wojskowego. W kilku gminach naszego województwa już w ubiegłych latach dokonano konwersji tego typu upamiętnień. Zlikwidowano tablice intencyjne, symbole komunistyczne i inne odniesienia do systemu totalitarnego, w miejsce których pojawiły się informacje co do historii danego eksponatu. Jednoznaczna ocena takiego obiektu mogłaby obecnie nastroczać trudności i z pewnością powinna być dokonana przez kompetentną instytucję. Nie można jednak wykluczyć, że opinia tej instytucji zezwalałaby na dalsze funkcjonowanie takiego obiektu w przestrzeni publicznej. W takiej sytuacji wskazane byłoby upoźliwienie innym jednostkom samorządu terytorialnego zastosowanie analogicznego rozwiązania wobec tego typu obiektów znajdujących się na ich terenie. Wymagałoby to uwzględnienia w ustawie także możliwości zmiany przeznaczenia obiektu.

Wreszcie wątpliwość naszą budzi nieprecyzyjne odwołanie się w uzasadnieniu proponowanej nowelizacji do zapisów umowy zawartej pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o grobach i miejscach pamięci ofiar wojen i represji z 22 lutego 1994 r. Wbrew treści uzasadnienia, proponowany art. 7 noweli (w uzasadnieniu błędnie wskazano art. 8) nie przekazuje wprost, że ustawa nie narusza umów i traktatów z Federacją Rosyjską, bowiem w ogóle nie zawiera on żadnych odniesień do jakichkolwiek umów międzynarodowych.

Jeżeli chodzi natomiast o przedstawienie informacji na potrzeby oceny skutków regulacji, uprzejmie informuję, że według informacji uzyskanych z gmin, na terenie województwa pomorskiego znajdują się jedynie 3 obiekty budowlane (pomniki) propagujące komunizm, których szacunkowy koszt rozebrania wynosi ok. 3.000 zł. Pragnę jednak podkreślić, że liczba tych obiektów może być w rzeczywistości większa, ponieważ niektóre urzędy gmin i miast nie zakończyły jeszcze procesu inwentaryzacji nazw ulic oraz obiektów mogących podlegać ustawie.

WOJEWODA POMORSKI

Dariusz Drelich

WICEWOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

Kielce, dnia 08-09-2016

Znak: PNK.III.002.12.201

**Pan
Stanisław Gogacz
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej**

Nawiązując do pisma znak: BPS/KU-034/261/15/16 z dnia 10 sierpnia 2016 r. zawierającego informację o rozpoczęciu prac nad inicjatywą ustawodawczą w zakresie projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej – na podstawie informacji przekazanych od wójtów/burmistrzów/prezydentów miast z terenu województwa świętokrzyskiego¹ - poniżej przekazuję stosowne dane:

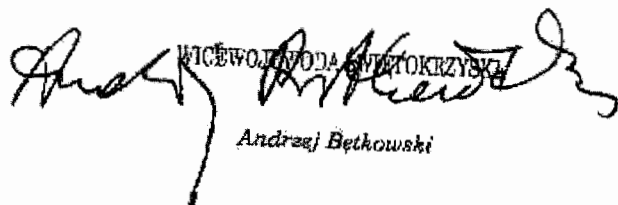
1. liczba znajdujących się na terenie województwa świętokrzyskiego obiektów budowlanych o charakterze nieużytkowym - takich jak pomniki, obeliski, popiersia, tablice pamiątkowe, napisy i znaki (z wyłączeniem grobów i miejsc pochówku, w szczególności cmentarzy wojennych) - propagujących komunizm lub inne ustroje totalitarne - **31**

W tym 4 obiekty znajdujące się na terenie prywatnym.

2. Łączne szacowane koszty związane z usunięciem ww. obiektów – ok. **133 150 zł**.

W przypadku 7 obiektów, gminy nie były w stanie określić na chwilę obecną kosztów ich usunięcia m.in. ze względu na prowadzoną z IPN korespondencję czy dany pomnik/tablica kwalifikuje się do ewentualnego usunięcia w myśl projektowanych przepisów ww. ustawy.

Równocześnie informuję, że nie wnoszę uwag do rozwiązań zaproponowanych w projekcie ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej.

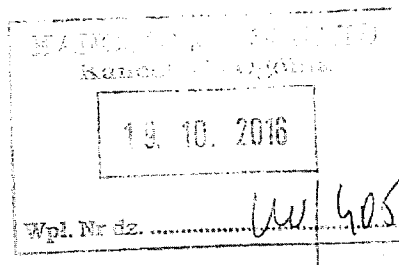

WICEWOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI
Andrzej Bętkowski

¹ Informacje przekazane przez 102 gminy z terenu województwa świętokrzyskiego.

KM 405

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

Kielce, dnia 17-10-2016

Znak: PNK.II.0521.111.2016

**Pan
Stanisław Gogacz
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Przewodniczący

W odpowiedzi na pismo z dnia 6 października 2016 r. znak: BPS/KU-034/261/99/15./16, uprzejmie informuję, że nie wnoszę uwag do projektu **ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej.**

Informuje, że wartość ewentualnych roszczeń jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa świętokrzyskiego w związku z wprowadzeniem w życie projektu *ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej* została oszacowana na kwotę 133 150 zł. Niemniej jednak należy podkreślić, że część gmin nie była w stanie określić kosztów usunięcia pomników m.in. ze względu na prowadzoną z IPN korespondencję czy dany pomnik/tablica kwalifikuje się do ewentualnego usunięcia w myśl projektowanych przepisów ww. ustawy.

Ponadto pragnę podkreślić, że oszacowane koszty dotyczą przede wszystkim pomników, których właścicielem jest gmina. Można przypuszczać, że powyższa szacunkowa kwota wzrośnie, bowiem przepisy będą dotyczyły również innych niż gmina właścicieli i użytkowników wieczystych nieruchomości, na której znajduje się pomnik, o którym mowa w projekcie.

Z wyrazami szacunku

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

Agata Wojtyśzek
Agata Wojtyśzek

ZWIĄZEK POWIATÓW POLSKICH
ASSOCIATION OF POLISH COUNTIES
(member of Council of European Municipalities and Regions)

Pałac Kultury i Nauki, XXVII piętro, 00-901 Warszawa 134,
Plac Defilad 1, skr. pocztowa 7, tel. (22) 656 63 34, fax. (22) 656 63 33
Adres do korespondencji: 33-300 Nowy Sącz 1, skr. pocztowa 119, tel. (18) 477 86 00,
fax. (18) 477 86 11, e-mail: biuro@powiatypolskie.pl, www.zpp.pl

PREZES ZARZĄDU

Ludwik Węgrzyn
POWIAT BOCHENSKI

WICEPREZESI ZARZĄDU

Robert Godek
POWIAT STRYZOWSKI

Janina Kwiecień
POWIAT KARTUSKI

Ewa Masny-Askanas
MIASTO NA PRAWACH POWIATU
m.st. WARSZAWA

Krzysztof Nosal
POWIAT KALISKI

Andrzej Płonka
POWIAT BIELSKI /woj. ŚLĄSKIE/

Zenon Rodzik
POWIAT OPOLSKI /woj. LUBELSKIE/

Sławomir Snarski
POWIAT BIELSKI /woj. PODLASKIE/

Zbigniew Szumski
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI

Marek Tramś
POWIAT POLKOWICKI

CZŁONKOWIE ZARZĄDU

Sebastian Burdzy
POWIAT ŚREDZKI

Zbigniew Deptuła
POWIAT MAKOWSKI

Edmund Kaczmarek
POWIAT JĘDRZEJOWSKI

Franciszek Koszowski
POWIAT ŚWIECKI

Edmund Kotecki
POWIAT BRZEZIŃSKI

Józef Kozina
POWIAT GŁUBCZYCKI

Adam Krzysztoń
POWIAT ŁANCUCKI

Tadeusz Kwiatkowski
POWIAT DĄBROWSKI

Krzysztof Lis
POWIAT SZCZECINECKI

Andrzej Nowicki
POWIAT PISKI

Marek Pławiak
POWIAT NOWOSĄDECKI

KOMISJA REWIZYJNA

PRZEWODNICZĄCY
Józef Swaczyna

POWIAT STRZELECKI

Z-CA PRZEWODNICZĄCEGO

Andrzej Szymanek
POWIAT WIERUSZOWSKI

CZŁONKOWIE

Marek Chciałowski
POWIAT GARWOLIŃSKI

Andrzej Ciotek
POWIAT GOŁDAPSKI

Janusz Guzdek
POWIAT DZIERŻONIOWSKI

Józef Jodłowski
POWIAT RZESZOWSKI

Krzysztof Maćkiewicz
POWIAT WĄBRZESKI

Szczepan Oldakowski
POWIAT SUWAŃSKI

Andrzej Opala
POWIAT ŁÓDZKI WSCHODNI

DYREKTOR BIURA

Rudolf Borusiewicz

Or.A.0531/203/16

Warszawa, 7 września 2016 r.

Szanowny Pan

Stanisław GOGACZ

Przewodniczący Komisji

Ustawodawczej

Senat RP

W odpowiedzi na pismo z dnia 10 sierpnia 2016 roku dotyczące wyrażenia opinii w sprawie rozwiązań zaproponowanych w projekcie ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (druk senacki nr 261), na wstępie pragnę zaznaczyć, że Związek Powiatów Polskich popiera działania na rzecz usuwania z przestrzeni publicznej symboli mogących propagować totalitarne ustroje. Przedłożona przez projektodawców nowelizacja jest jednak obciążona błędami, które winny być usunięte w toku dalszych prac legislacyjnych, tak aby nie budziły wątpliwości adresatów norm prawnych co do intencji ustawodawcy.

Na wstępie zwracamy uwagę na niespójność tytułu już obowiązującej ustawy z projektowanymi przepisami. Ustawa z 1 kwietnia 2016 r. reguluje zakaz propagowania ustrojów totalitarnych poprzez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, a tymczasem projektowane przepisy przewidują również rozbiórkę niektórych obiektów budowlanych. W naszej ocenie nowelizacja powinna obejmować również zmianę tytułu.

Niezrozumiałe jest sformułowanie zawarte w projektowanym art. 7, zgodnie z którym cyt. „ustawę stosuje się także do” w zw. z projektowanym art. 8. Przepisy art. 1 do 5 obecnie obowiązującej ustawy odnoszą się wyłącznie do zmiany nazw i są tak sformułowane, że nie będzie możliwości ich zastosowania ani wprost ani odpowiednio do procedury usuwania niektórych obiektów budowlanych z przestrzeni publicznej.

Wątpliwości budzi również to, czy projektodawcy przewidują jakikolwiek okres przejściowy dla właścicieli obiektów budowlanych do dostosowania się do przepisów bez konieczności wydawania władczej decyzji przez wojewodę. Wydaje się, że takie rozwiązanie byłoby racjonalne chociażby w zakresie ograniczenia wydatków administracyjnych na wszczynanie i prowadzenie postępowań administracyjnych. Zwracamy uwagę, że obiekty wymienione w projektowanym art. 7 ustawy mogą być posadowione również na gruntach prywatnych, liczba takich obiektów jest nieznana. Wydaje się, że zarówno samorządy jak i obywatele powinni mieć czas na dostosowanie się do regulacji. Podkreślamy również, że w odniesieniu do wskazanych w powołanym przepisie obiektów nie będzie miał zastosowania termin przejściowy wskazany art. 6 ust. 1 ustawy, który zakłada, że *obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego albo związku, o którym mowa w art. 4, zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie*. Tymczasem w przypadku pomników, obelisków i pozostałych obiektów wymienionych w projektowanym art. 7, sama zmiana ich nazwy nie spowoduje osiągnięcia celu ustawy, ponadto termin 12-miesięczny rozpoczął już swój bieg 2 września 2016 r. tj. w dniu wejścia w życie ustawy pierwotnej. Oznacza to, że czas na dostosowanie się do przepisów ustawy przez właścicieli nieruchomości wyniesie 14 dni (planowane *vacatio legis*).

Wątpliwości budzi również sankcja rozbiórki w przypadku niektórych obiektów wymienionych w projektowanym art. 7 ustawy. Tablica pamiątkowa, napis czy znak często nie będą spełniały warunku dla uznania ich za obiekty budowlane (przykład tablica pamiątkowa w ścianie budynku), co w konsekwencji będzie oznaczało, że proponowany przepis nie będzie miał zastosowania. Na pewno nie do przyjęcia byłaby interpretacja, zgodnie z którą nakaz rozbiórki dotyczyłby obiektu budowlanego, na którym tablica, czy napis są umieszczone. Co do pozostałych przypadków można zastanowić się czy nakaz rozbiórki będzie zawsze adekwatną do potrzeb procedurą, zwłaszcza że np. cokoly istniejących pomników mogłyby stanowić podstawę do innego sposobu zagospodarowania przestrzeni. Reasumując wydaje się, że wojewoda winien mieć przyznany szerszy wachlarz w zakresie możliwej treści decyzji administracyjnej niż wyłącznie rozbiórka.

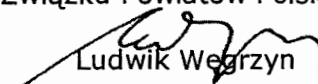
Wątpliwości budzi także sama redakcja projektowanego art. 8. W przypadku przyjęcia nowelizacji przepis stanie się samodzielną jednostką redakcyjną w ustawie nowelizowanej. Zgodnie z projektowanym przepisem cyt. „*W przypadku istnienia takich obiektów wojewoda nakazuje ich rozbiórkę*.”. Wydaje się, że projektodawcom chodziło o obiekty wymienione w projektowanym art. 7, co w powołanym przepisie powinno być wprost sprecyzowane.

Inaczej pojawią się wątpliwości czy w art. 8 słowo obiekt będzie odnosiło się do obiektów z art. 7 czy potencjalnie wszystkich obiektów wskazanych w ustawie.

Na końcu zwracamy się do projektodawców o rozważenia wprowadzenia mechanizmu dofinansowania w przypadku konieczności rozbiórki niektórych obiektów budowlanych, zwłaszcza dużych pomników. Samorządy utrzymują się z dochodów generowanych przez swoich mieszkańców. Przy posadowieniu tych obiektów kilkadziesiąt lat temu społeczności lokalne nie były pytane o opinię co do zasadności posadowienia obiektów propagujących komunizm, a teraz będą ponosić wydatki związane z ich usunięciem z przestrzeni publicznej. Wydaje się, że skutki finansowe zmian winny być rozłożone proporcjonalnie pomiędzy budżety samorządów i skarbu państwa.

Z poważaniem

Prezes Zarządu
Związku Powiatów Polskich

Ludwik Węgrzyn

ZWIĄZEK POWIATÓW POLSKICH

ASSOCIATION OF POLISH COUNTIES

(member of Council of European Municipalities and Regions)

Pałac Kultury i Nauki, XXVII piętro, 00-901 Warszawa 134,
Plac Defilad 1, skr. pocztowa 7, tel. (22) 656 63 34, fax. (22) 656 63 33

Adres do korespondencji: 33-300 Nowy Sącz 1, skr. pocztowa 119, tel. (18) 477 86 00,
fax. (18) 477 86 11, e-mail: biuro@powiatypolskie.pl, www.zpp.pl

PREZES ZARZĄDU

Ludwik Węgrzyn
POWIAT BOCHENSKI

WICEPREZESI ZARZĄDU

Robert Godek
POWIAT STRYZÓWSKI

Janina Kwiecień
POWIAT KARTUSKI

Ewa Masny-Askanas
MIASTO NA PRAWACH POWIATU
m.st. WARSZAWA

Krzysztof Nosal
POWIAT KALISKI

Andrzej Płonka
POWIAT BIELSKI /woj. ŚLĄSKIE/

Zenon Rodzik
POWIAT OPOLSKI /woj. LUBELSKIE/

Sławomir Snarski
POWIAT BIELSKI /woj. PODLASKIE/

Zbigniew Szumski
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI

Marek Tramś
POWIAT POLKOWICKI

CZŁONKOWIE ZARZĄDU

Sebastian Burdzy
POWIAT ŚREDZKI

Zbigniew Deptuła
POWIAT MAKOWSKI

Edmund Kaczmarek
POWIAT JĘDRZEJOWSKI

Franciszek Koszowski
POWIAT ŚWIECKI

Edmund Kotecki
POWIAT BRZEZIŃSKI

Józef Kozina
POWIAT GŁUBCZYCKI

Adam Krzysztoń
POWIAT ŁĄCZUCKI

Tadeusz Kwiatkowski
POWIAT DĄBROWSKI

Krzysztof Lis
POWIAT SZCZECINECKI

Andrzej Nowicki
POWIAT PISKI

Marek Pławiak
POWIAT NOWOSADECKI

KOMISJA REWIZYJNA

PRZEWODNICZĄCY
Józef Swaczyna

POWIAT STRZELECKI

Z-CA PRZEWODNICZĄCEGO

Andrzej Szymanek
POWIAT WIERUSZÓWSKI

CZŁONKOWIE

Marek Chciałowski
POWIAT GARWOLIŃSKI

Andrzej Ciołek
POWIAT GOŁDAPSKI

Janusz Guzdek
POWIAT DZIERŻONIÓWSKI

Józef Jodłowski
POWIAT RZESZÓWSKI

Krzysztof Maćkiewicz
POWIAT WĄBRZESKI

Szczepan Ołdakowski
POWIAT SUWALSKI

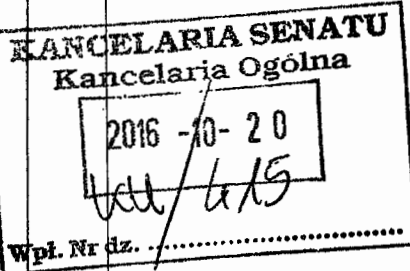
Andrzej Opala
POWIAT ŁÓDZKI WSCHODNI

DYREKTOR BIURA

Rudolf Borusiewicz

Or.A.0531/244/16

Warszawa, 20 października 2016 r.

Szanowny Pan

Stanisław GOGACZ

Przewodniczący Komisji Ustawodawczej

Senat RP

W odpowiedzi na pismo Pana Przewodniczącego z dnia 6 października 2016 roku, nr BPS/KU-034/261/99/23./16 w sprawie wyrażenia opinii o projekcie ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej po wprowadzeniu zmian w ramach procedury pierwszego czytania, uprzejmie informuję, że Związek Powiatów Polskich docenia uwzględnienie zgłoszonych przez ZPP uwag.

Po przeanalizowaniu przesłanego do nas projektu w nowej, poprawionej wersji, zwracamy uwagę na kilka kwestii wymagających wyjaśnienia lub doprecyzowania.

W projektowanym art. 5 a ust. 1 zaproponowano, by jako pomniki rozumiane były m.in. napisy i znaki. Zapis ten nie jest precyzyjny – należy wskazać o jakie napisy i znaki chodzi – przez jaki podmiot umieszczone i w jakich okolicznościach. Trudno bowiem oczekiwać, by reżimowi ustawy (i obowiązkowi usunięcia) podlegały napisy umieszczone przez niezidentyfikowane osoby np. na chodniku.

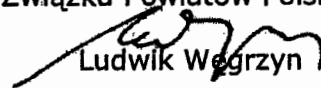
Ponadto, należy wyjaśnić co oznacza, że pomnik jest *niewystawiony na widok publiczny*. Jest to pojęcie nieostre i ocenne, wymagające doprecyzowania dla właściwego zastosowania art. 5 ust. 3. Nadal podtrzymujemy uwagę dot. użycia przez projektodawców sformułowania *usunięcie pomnika*, zwłaszcza w kontekście art. 5 a ust. 2. W praktyce, inaczej będzie się odbywało usunięcie napisu, a inaczej usunięcie obelisku. Wydaje się, że istotnym z punktu widzenia osiągnięcia celów ustawy jest pozbawienie pomnika cech wskazujących na to, że propagował komunizm lub inny ustrój totalitarny w rozumieniu ustawy. Nie jest ważne czy pomnik poddano rozbiórce, zamalowano napis, przerobiono popiersie czy w jakikolwiek inny sposób pozbawiono pomnik charakteru, o którym mowa w art. 5a ust. 1 – ważne jest, by osiągnąć oczekiwany efekt.

W związku w powyższym, pod rozwagę poddajemy zdefiniowanie *usunięcia* jako pozbawienie pomnika cech, które decydują o tym, że dany pomnik propaguje komunizm lub inny ustrój totalitarny. Taki zapis będzie gwarantem osiągnięcia celu ustawy i jednocześnie zapewni podmiotom zobowiązanym elastyczność w doborze środków dla realizacji tego celu.

W odniesieniu kosztów finansowanych wejścia w życie ustawy, zważywszy na fakt, iż problem będzie dotyczył w dużej mierze gmin miejskich, uprzejmie informuję, że w krótkim terminie wskazanym przez Pana Przewodniczącego zebranie rzetelnych danych przez Związek Powiatów Polskich nie jest możliwe. Zwróciliśmy się w tej sprawie o współpracę do Unii Metropolii oraz Związku Miast Polskich.

Z poważaniem

Prezes Zarządu
Związku Powiatów Polskich

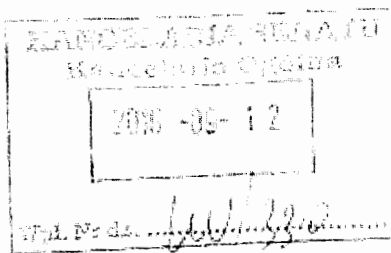
Ludwik Węgrzyn

WOJEWODA PODKARPACKI

ul. Grunwaldzka 15
35-959 Rzeszów
skr. poczt. 297

P-II.0521.2.23.2016

Pan

Stanisław Gogacz

Przewodniczący Komisji Ustawodawczej

Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

W nawiązaniu do pisma z dnia 10 sierpnia 2016 r., BPS /KU-034/261/11/16 uprzejmie informuję, że po zapoznaniu się z *projektem ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej* przekazuję następujące uwagi do ww. projektu:

- w projektowanym art. 8 wymaga doprecyzowania słowo „takich obiektów” – czy zapis ten dotyczy tylko obiektów wymienionych w art. 7, tj. obiektów budowlanych o charakterze nieużytkowym takich jak pomniki, obeliski, popiersia, tablice pamiątkowe, napisy i znaki czy także obiektów wymienianych w art. 1, a więc budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów;
- ponadto w projektowanym art. 8 brak jest określenia formy dokumentu w jakiej Wojewoda nakazuje rozbiórkę, wskazania kto tą rozbiórkę miałby przeprowadzić i na czyj koszt, nie określono także sankcji za nieusuniecie obiektu, a także nie wskazano drogi odwoławczej.

W uzasadnieniu do projektu wskazano skutki finansowe dla IPN jako koszty wydawania opinii przez Instytut Pamięci Narodowej, jednak przedłożony do zaopiniowania

projekt zmian nie nakłada na IPN dodatkowych zadań. W przypadku przyjęcia zmian ustawy dodatkowe zadania spadłyby na wojewodę, a tu ustawodawca nie wspomniał o skutkach finansowych, wskazując tylko że „ustawa będzie generowała koszty postępowań zmierzających do usunięcia obiektów”

Ponadto proponuje się skreślenie w art. 2 ust.2 oraz w art. 6 ust.3 zapisu dot. Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa – gdyż Rada OPWiM została zlikwidowana, zgodnie z ustawą z dnia 29 kwietnia 2016 r. o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz niektórych innych ustaw (Dz.U z 2016r.poz.749)

Odnosząc się natomiast do informacji związanych z liczbą znajdujących się na terenie województwa obiektów budowlanych o charakterze nieużytkowym – takich jak pomniki, obeliski, popiersia, tablice pamiątkowe, napisy i znaki (z wyłączeniem grobów i miejsc pochówku, w szczególności cmentarzy wojennych) - propagujących komunizm lub inne ustroje totalitarne oraz o szacowanych kosztach związanych z usunięciem tych obiektów – uprzejmie informuję, iż na terenie województwa istnieje ponad 20 takich obiektów. Koszty ich rozbiórki (tam gdzie było to możliwe) gminy ustaliły na blisko 350 tys. zł. a w dwóch przypadkach (pomnik w Jabłonkach – gm. Baligród, oraz w Zbydniowie – gm. Zaleszany) nie podano nawet orientacyjnego kosztu rozbiórki. Z uwagi na fakt, że podane kwoty mają charakter szacunkowy, a wykazane obiekty zostały zweryfikowane uznaniowo, powyższa informacja nie jest w żaden sposób wiążąca.

Ewa Leniart

WOJEWODA PODKARPACKI

Ewa Leniart

WOJEWODA ŁÓDZKI

PNIK-IV.0521.1.2016

Łódź, 8 września 2016 r.

Pan

Stanisław Gogacz

Senator Rzeczypospolitej Polskiej

Przewodniczący Komisji Ustawodawczej

Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Senatorze,

odpowiadając na pismo z dnia 10 sierpnia 2016 r. znak: BPS/KU-034/261/7./16 dotyczące zaopiniowania projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej uprzejmie informuję, że po przeanalizowaniu treści zapisów, projekt nie precyzuje:

- adresata nakazu rozbiórki (tj. nie bierze pod uwagę, różnych form własności gruntu lub budynku w przypadku tablic),
- strony ponoszącej koszty demontażu lub rozbiórki upamiętnienia,
- form egzekucji nakazu wojewody.

Biorąc pod uwagę uprawnienia Instytutu Pamięi Narodowej do zajmowania stanowisk i wydawania opinii (art. 53k ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu), proponuję rozważyć, by uprawnienie nakazu rozbiórki przyznać Prezesowi IPN, co skróci proces demontażu z przestrzeni publicznej upamiętnień związanych z propagowaniem komunizmu.

Aby oszacować koszty usunięcia ww. upamiętnień, zwrócono się do 177 jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego, z prośbą o wskazanie takich obiektów i podanie kosztów ich demontażu (odpowiedzi udzieliło 55 jednostek).

W związku z powyższym, według stanu wiedzy na dzień dzisiejszy, łącznie na terenie województwa łódzkiego, znajduje się 20 obiektów proponowanych do rozbiórki, w tym, 9 obelisków i pomników oraz 11 tablic. Szacunkowy koszt demontażu wymienionych obiektów wynosi ok. 200 tys. zł.

Z poważaniem

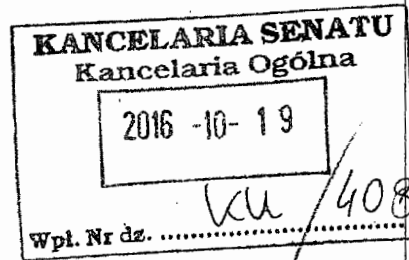
WOJEWODA ŁÓDZKI

Zbigniew Rau

WOJEWODA ŁÓDZKI

PNIK-IV.0521.5.2016

Łódź, 19 października 2016 r.

Pan
Stanisław Gogacz
Senator Rzeczypospolitej Polskiej
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Senatorze,

odpowiadając na pismo z dnia 6 października 2016 r. znak: BPS/KU-034/261/99/7./16 dotyczące zaopiniowania projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, po przeanalizowaniu jego treści, proponuję ewentualnie uzupełnić przedmiotowy projekt o zapis dotyczący obowiązku i zasad zwrotu kosztów rozbiórki lub demontażu przez Skarb Państwa upamiętnienia związanego z propagowaniem komunizmu, w tym wycenę i zasady wykonywania zwrotu, postępowania w przypadku odmowy wyłożenia środków własnych.

Według stanu wiedzy na dzień dzisiejszy, na terenie województwa łódzkiego znajduje się 28 obiektów podlegających ww. ustawie, w tym 13 pomników i obelisków, 14 tablic i 1 upamiętnienie w postaci napisu z kostki brukowej. Szacunkowy koszt demontażu wszystkich obiektów wynosi ok. 257 tys. zł.

Z poważaniem

WOJEWODA ŁÓDZKI

Zbigniew Rau

Potwierdzam zgodność kopii z dokumentem elektronicznym:

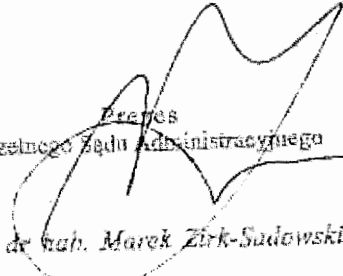
PREZES
NACZELNEGO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO

Warszawa, dnia 8 września 2016 r.

BO-60-35/16

Pan
Stanisław Gogacz
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Odpowiadając na pismo z dnia 10 sierpnia 2016 r., znak BPS/KU-034/261/19./16 w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (druk senacki nr 261) – uprzejmie informuję, że do przedstawionego projektu ustawy uwag merytorycznych nie zgłaszam.

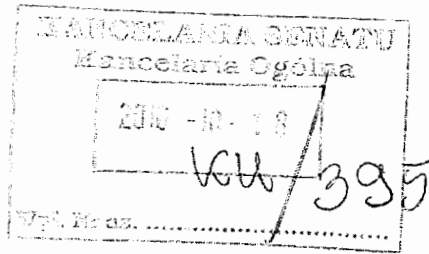

Prezes
Naczelnego Sądu Administracyjnego
prof. dr hab. Marek Zińk-Sadowski

PREZES
NACZELNEGO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO

BO-60-35/16

Warszawa, dnia 17 października 2016 r.

Pan
Stanisław Gogacz
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej Senatu RP

Odpowiadając na pismo z dnia 6 października 2016 r., znak: BPS/KU-034/261/99/19/16, przekazujące projekt ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, uprzejmie informuję, że nie zgłaszam uwag merytorycznych do przedstawionego projektu.

Prezes
Naczelnego Sądu Administracyjnego
prof. dr hab. Marek Zirk-Sadowski

MINISTERSTWO
KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Sekretarz Stanu
Jarosław Sellin

Warszawa, 14 września 2016 r.

DDK/ 2254/16

Stanisław Gogacz
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat RP

Szanowny Panie Przewodniczący,

w odpowiedzi na pismo z dnia 10 sierpnia br. (nr sygn. BPS/KU-034/261/27/16) i w związku z rozpoczęciem prac nad inicjatywą ustawodawczą Senatu RP dotyczącą projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (druk nr 261), przedstawiam opinię Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego popiera zaproponowane rozwiązanie prawne, niemniej obecne uzasadnienie projektu i jego zapisy mogą budzić wiele wątpliwości. Należy zauważyć, że zapisy uzasadnienia i projektu są niespójne (tzn. w uzasadnieniu występują odwołania do przepisów, których nie ma w projekcie lub znajdują się w innym miejscu).

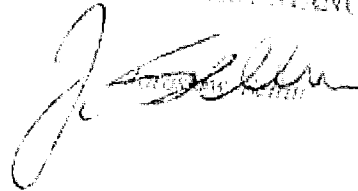
1. W uzasadnieniu brakuje informacji w jaki sposób rozumieć katalog obiektów budowlanych, w szczególności chodzi tu o zdefiniowanie tego, czym jest znak i napis.
2. Wyłączenie w proponowanym art. 7 ust. 2 powinno obejmować „miejsca pochówku, w szczególności groby i cmentarze wojenne” (zgodnie z ustawą z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych, Dz. U., Nr 39, poz. 311, z późn. zm.), ale również „terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady” (zgodnie z ustawą z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady, Dz.U. z 2015 r., poz. 2120), a także obiekty należące do muzeów, w szczególności muzeów walk i martyrologii.
3. Kwestią, którą pomija projekt ustawy jest status obiektów objętymi formami ochrony prawnej wymienionymi w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece

nad zabytkami (Dz.U. z 2014 r., poz. 1446 z późn. zm.). W opinii MKiDN nie może być w tym zakresie mowy o rozbiórce obiektu.

4. Wbrew zapisom uzasadnienia, proponowany art. 8 nie wprowadza koniecznej regulacji dotyczącej poszanowania zobowiązań międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej.
5. Projekt nie przewiduje *vacatio legis*. Wydaje się, że – z uwagi na koszty wprowadzenia w życie regulacji – wprowadzenie okresu przejściowego dłuższego niż 14 dni jest konieczne.
6. Uzasadnienie projektu pomija kwestię kosztów ponoszonych przez jednostki samorządu terytorialnego. Należy zaznaczyć, że są one znacznie wyższe dla poszczególnych jednostek niż w przypadku dotychczasowej regulacji, gdyż wiązać się mogą np. z koniecznością wybrania w trybie ustawy o zamówieniach publicznych realizatora rozbiórki obiektu.

Łączę wyrazy szacunku,

Wojciech J. STANU

381

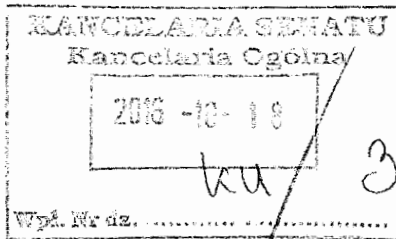
18.10.2016
Blus

MINISTERSTWO
KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Prof. dr hab. Piotr Gliński
DDK / 2455/160/JL/16

DDK / 2455/16

Warszawa, 17 października 2016 r.

Pan

STANISŁAW GOGACZ

Przewodniczący Komisji Ustawodawczej

Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

w odpowiedzi na pismo z dnia 6 października 2016 r., sygn. BPS/KU – 034/261/99/27./16, w sprawie poprawionej wersji projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (druk nr 261) uprzejmie informuję, że pozytywnie oceniam kierunek zmian.

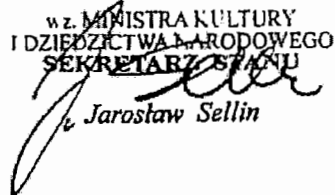
Jednocześnie chciałbym poprosić o rozważenie wprowadzenia do projektu następujących zmian:

- a) w art. 1, w części dotyczącej art. 5a ust. 3 pkt 4 nowelizowanej ustawy, uwzględnienie, oprócz rejestru zabytków, także inwentarza muzealiów w muzeach państwowych i samorządowych, który jest równorzędny wobec rejestru zabytków, a obiekty wpisane do jednego z nich nie mogą być wpisane do drugiego;
- b) w art. 1 w części dotyczącej art. 5b ust. 2 uwzględnienie, oprócz obowiązku zaopiniowania przez Instytut Pamięci Narodowej, także obowiązku uzgodnienia przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, jako organu właściwego w sprawach ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, w sprawach miejsc pamięci narodowej, grobów i cmentarzy

wojennych oraz Pomników Zagłady, jak również umów międzynarodowych dotyczących miejsc pamięci i spoczynku, w tym grobów i cmentarzy wojennych. Taką zmianę uzasadnia m.in. charakter przesłanek wyłączających stosowanie ustawy, wymienionych w projekcie w art. 5a ust. 3 nowelizowanego aktu.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że materiały przejęte przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach likwidacji Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa nie dają podstaw przedstawienia w tak krótkim czasie dokładnych szacunków kosztów poprawki przenoszącej na Skarb Państwa ciężar finansowy realizacji nowych przepisów. W Ministerstwie trwają prace nad stosownym opracowaniem przejętych materiałów, przy czym trzeba zaznaczyć, że wobec uwzględnienia w projekcie ustawy przesłanek wyłączających jej stosowanie, nie zawsze możliwe jest rozstrzygnięcie z góry, jaki obiekt zostanie przez danego wojewodę zakwalifikowany jako podlegający usunięciu.

Z poważaniem

WZ. MINISTRA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
SEKRETARZ STANU

Jarostaw Sellin

WOJEWODA MAZOWIECKI

LEX-III.0521.80.2016

Warszawa, 14 września 2016 r.

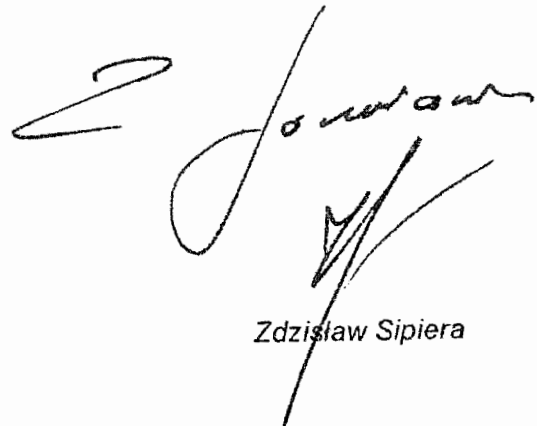
**Pan
Stanisław Gogacz
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Pan Przewodniczący,

W odpowiedzi na pismo z dnia 10 sierpnia 2016 r. (znak: BPS/KU-034/261/9./16) dotyczące projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, uprzejmie informuję, że z danych pozyskanych od zespolonych służb, inspekcji i straży na terenie województwa mazowieckiego wynika, że brak jest dokumentów w tym zakresie.

Ponadto nadmieniam, że Wojewoda Mazowiecki nie dokonuje wycen rozbiórki obiektów budowlanych, a co za tym idzie nie może dokonać szacunku kosztów związanych z usunięciem tych obiektów.

Jednocześnie informuję, że nie zgłaszam uwag do przedstawionego projektu ustawy.

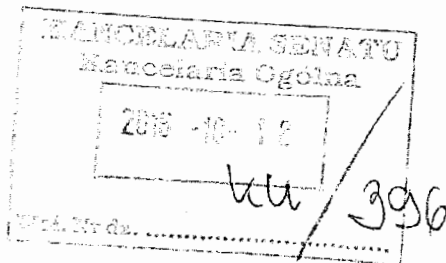
Zdzisław Szipiera

Warszawa, 17 października 2016 r.

WOJEWODA MAZOWIECKI

LEX-III.0521.10/2016

**Pan
Stanisław Gogacz
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej**

Stanisław Gogacz

W odpowiedzi na pismo z dnia 6 października 2016 r. znak: BPS/KU-034/261/99/9/16 w sprawie *projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej* przedstawiam następujące uwagi.

Proponuję uzupełnienie zawartej w art. 5a ust. 2 projektu definicji pomnika, w której jest mowa, że przez pomniki rozumie się również obeliski, popiersia, tablice pamiątkowe, napisy i znaki. Należy zauważyć, że obelisk nie jest równoznaczny z głazem naturalnym, natomiast bardzo często upamiętnienia stosowane są w postaci głazu z wykutym napisem bądź umieszczoną na głazie tablicą. Usunięcie tablicy z głazu nie rozwiązuje problemu, gdyż sam głaz pozostaje. Proponuję zatem, aby do listy obiektów będących pomnikami został dopisany głaz naturalny z wykutym napisem bądź umieszczoną na nim tablicą.

Ponadto, chciałbym zaznaczyć, że brak jest przepisu regulującego skutki negatywnej opinii Instytutu Pamięci Narodowej, tzn. czy powoduje ona niemożność wydania decyzji nakazującej rozbiórkę przez wojewodę.

Jednocześnie proszę o rozważenie spójności projektowanej regulacji z przepisami Prawa budowlanego w zakresie dokonywania rozbiórek (wymagają one co najmniej zgłoszenia lub decyzji organu nadzoru budowlanego). Powyższe było sygnalizowane również w piśmie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 19 sierpnia 2016 r.

Zdzisław Szipiera
Zdzisław Szipiera

WOJEWODA LUBELSKI

Lublin, dnia 12 września 2016 r.

PN-VII.0521.6.2016

Pan
Stanisław Gogacz
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

w związku z pismem z 10 sierpnia 2016 r., znak: BPS/KU-034/261/5./16 dotyczącym przekazania opinii do *projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej* uprzejmie informuję, że po zapoznaniu się z wyżej wymienionym projektem, popierając zasadność wprowadzenia tych zmian przez ustawodawcę, zgłaszam następujące uwagi:

Projektowane zmiany rozszerzają katalog zadań wojewody o nowe kompetencje w zakresie wydawania nakazów rozbiórki obiektów budowlanych o charakterze nieużytkowym. Przepisanie tych zadań wojewodzie może rodzić wątpliwości interpretacyjne i spory kompetencyjne, a w dalszej perspektywie problemy z właściwą realizacją zadania. Warto zauważyć, że zgodnie z postanowieniami noweli do wymienionych w *projekcie ustawy* obiektów budowlanych o charakterze nieużytkowym, stosuje się *przepisy ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej*. Powstaje więc wątpliwość, czy wojewoda zobowiązany jest nakazać rozbiórkę wszystkich istniejących w dniu wejścia w życie obiektów budowlanych objętych regulacją ustawy (tak wynika z literalnego brzmienia art. 8 *projektu ustawy zmieniającej*), czy tylko tych, w stosunku do których właściwe organy jednostki samorządu terytorialnego, w terminie wskazanym w art. 6 ust. 1 *ustawy*, nie podejmą stosownych działań (gdyby

zachować tryb przewidziany w *ustawie*). Zgodnie bowiem z obowiązującym aktualnie stanem prawnym, sprawy związane z wznoszeniem pomników należą do wyłącznej właściwości rady gminy. Nie jest również jasne jaką formę powinno przyjąć działanie wojewody w tym zakresie – np. zarządzenia zastępczego, czy decyzji administracyjnej.

Kolejną bardzo ważną kwestią, której nie rozstrzyga przedłożony *projekt ustawy zmieniającej*, jest sposób finansowania nakazanej przez wojewodę rozbiórki. Nie wskazano bowiem kogo będą obciążały koszty rozbiórki dokonywanej z nakazu wojewody – jednostkę samorządu terytorialnego, czy budżet państwa. Jeżeli budżet państwa to czy wydatki ponosił będzie bezpośrednio wojewoda (zlecenie wykonania rozbiórki i zapłata za usługę), czy będzie udzielał dotacji celowej dla j.s.t.? Nie zostało także wskazane z jakiego źródła pokrywane będą koszty obsługi zadania (osobowe i rzeczowe) odpowiednio służb wojewody lub/i j.s.t.? Odpowiedzi na powyższe wątpliwości nie udziela również uzasadnienie do *projektu ustawy zmieniającej*, ograniczając się jedynie do wskazania szacunkowych kosztów jakie mogą być związane z usunięciem takich obiektów.

W załączeniu przekazuję przygotowane przez Instytut Pamięci Narodowej w Lublinie robocze zestawienia: „Lista istniejących obiektów upamiętniających armię czerwoną w województwie lubelskim wraz z byłym województwem radomskim (maj 2016 r.)” oraz „Lista istniejących obiektów upamiętniających UB, MO, ORMÓ i inne (bez armii czerwonej) w województwie lubelskim (maj 2016 r.)”.

Dodatkowo pragnę zwrócić uwagę, iż na obecnym etapie nie jest możliwe oszacowanie kosztów związanych z usunięciem tych obiektów na terenie województwa lubelskiego ze względu na ich różnorodną konstrukcję oraz wielkość. Powyższe dane mogłyby być przekazane po przeprowadzeniu wyceny rozbiórki konkretnych obiektów.

Z poważaniem

WOJEWODA LUBELSKI

Przemysław Czarnek

Załącznik: 1 egz.

2

**LISTA ISTNIEJĄCYCH OBIEKTÓW UPAMIĘTNIAJĄCYCH ARMIEJ CZERWONĄ
W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM
wraz z byłym województwem radomskim
(maj 2016r.)**

POWIAT BIALSKI

1.	miejsowość:	Janów Podlaski
	lokalizacja:	ul. Siedlecka, przy zespole szkół
	obiekt:	pomnik żołnierzy I FB poległych w lipcu 1944 w walkach o Podlasie,
	inskrpcja:	„Żołnierzom armii czerwonej poległym w walce o wyzwolenie Janowa Podlaskiego -1944-”
	propozycja:	brak stanowiska gminy: „stoi niech stoi”, teren jest na bieżąco porządkowany – nasza propozycja: rozbiórka

2.	miejsowość:	Kodeń
	lokalizacja:	w centrum miasta na skwerze naprzeciwko bazyliki św. Anny
	obiekt:	obelisk żołnierzy Armii Czerwonej,
	inskrpcja:	„Bohaterom radzieckim poległym w walce z okupantem hitlerowskim o wyzwolenie Kodnia w 1944r mieszkańcy Kodnia”
	propozycja:	władze gminy nie posiadają sprecyzowanego stanowiska co zrobić z pomnikiem – nasza propozycja: rozbiórka

3.	miejsowość:	Zabłocie
	lokalizacja:	gmina Kodeń, w centrum wsi na skrzyżowaniu
	obiekt:	pomnik żołnierzy Armii Czerwonej („Zabłocie to Moskwa” w pełnym tego słowa znaczeniu pełną gębą. Dwa stojące niemal naprzeciw siebie pomniki. Na pierwszym pięcioramienna gwiazda i tablica upamiętniająca żołnierzy Armii Czerwonej, którzy w 1944 r. „wyzwolili” Zabłocie. Na drugim napis: „Funkcjonariuszom MO i SB (sic!) poległym w walce o utrwalenie władzy ludowej w latach 1944–1947”. źródło: http://niezalezna.pl/32762-pogoda-dla-bolszewikow ,
	inskrpcja:	„Żołnierzom Armii Czerwonej poległym o wyzwolenie Zabłocia 1944”
	propozycja:	władze gminy nie posiadają sprecyzowanego stanowiska co zrobić z pomnikiem; nasza propozycja: rozbiórka

POWIAT BIŁGORAJSKI

4.	miejsowość:	Długi Kąt-Siedliska
	lokalizacja:	gm. Józefów, przy drodze wojewódzkiej nr 853
	obiekt:	obelisk 3 lotników sowieckich, którzy zostali zestrzeleni przez Niemców w 1944
	inskrpcja:	„Lotnikom radzieckim nosącym pomoc partyzantom poległym za waszą i naszą wolność”
	propozycja:	rozbiórka

5.	miejsowość:	Fryszarka
	lokalizacja:	gmina Łukowa w środku lasu
	obiekt:	pomnik upamiętniający sowieckich partyzantów stacjonujących w tym miejscu w latach 1942-1944, stan zły
	inskrypcja:	
	propozycja:	brak propozycji

6.	miejsowość:	Józefów (na Roztoczu)
	lokalizacja:	na obrzeżach osady
	obiekt:	kamień upamiętniający partyzanta sowieckiego Miszkę Tatara
	inskrypcja:	„W hołdzie dowódcy oddziału partyzanckiego Michailowi Atamanowi ps. „Miszka Tatar” poległemu tu dn. 1 czerwca 1943 roku wraz z grupą partyzantów polskich w walce z okupantem hitlerowskim”
	propozycja:	inskrypcja prawdopodobnie nie odpowiada prawdzie historycznej; zdaniem mieszkańców postać Miszki Tatara jest godna upamiętnienia stąd padają propozycje zmiany treści inskrypcji

POWIAT CHEŁMSKI

7.	miejsowość:	Chełm
	lokalizacja:	obecnie (od 1991) na cmentarzu sowieckich jeńców wojennych w lesie Borek ul. Wojsławicka
	obiekt:	pomnik braterstwa broni i wdzięczności, nie stoi na cokole
	inskrypcja:	„1944-1964 wieczna chwała bohaterom poległym w walkach o wolność i niepodległość związku radzieckiego i polski ludowej w XX rocznicę powstania polski ludowej społeczeństwo Ziemi Chełmskiej” (napis po polsku i po rosyjsku).
	propozycja:	pozostawić i umieścić inny napis informacyjny oddające prawdę

8.	miejsowość:	Dubienka
	lokalizacja:	na skwerze w centrum osady
	obiekt:	czołg-pomnik upamiętniający przekroczenie Bugu przez Armię Czerwoną (1 front białoruski) i WP
	inskrypcja:	"1944-1974~7 lipcu 1944 r. główne siły 1 armii Wojska Polskiego we współdziałaniu z wojskami radzieckimi przekroczyły Bug i rozpoczęły walki o wyzwolenie kraju"
	propozycja:	rozbiórka lub umieścić inny napis informacyjny oddające prawdę

9.	miejsowość:	Kulik Kolonia
	lokalizacja:	gmach byłej szkoły podstawowej, obecnie własność prywatna
	obiekt:	tablica pamiątkowa poświęcona pobytowi I ukraińskiej dywizji partyzanckiej, budynek sprzedano w ręce prywatne
	inskrypcja:	„W tym budynku w marcu 1944r. mieścił się sztab I Ukraińskiej Dywizji Partyzanckiej dowodzonej Przez bohatera walk partyzanckich Generała Piotra Werszyharę”.
	propozycja:	brak

POWIAT LIPSKI

10.	miejsowość:	Chotcza
	lokalizacja:	Obok cmentarza parafialnego w Chotczy Dolnej
	obiekt:	pomnik żołnierzy Armii Czerwonej oraz partyzantów Armii Ludowej i Batalionów Chłopskich
	inskrypcja:	„TU SPOCZYWAJĄ PROCHY 180 PARTYZANTÓW ARMII LUDOWEJ, BATALIONÓW CHŁOPSKICH I RADZIECKICH GRUP PARTYZANCKICH, KTÓRZY DZIAŁAJĄC W RAMACH ZGRUPOWANIA AL W NOCY Z DNIA 28 NA 29 X. 1944 R. POD DOWÓDZTWE M KPT. <<ORKANA>> TADEUSZA ŁĘCKIEGO DOWÓDCY II BRYGADY AL. „ŚWIT” DOKONUJĄC BOCHATERSKIEGO ATAKU NA UMOCNIONE LINIE NIEMIECKIE POLEGLI W BOJU. CZEŚĆ ICH PAMIĘCI CHOTCZA PAŹDZIERNIK 1984” <i>(pisownia oryginalna)</i>
	propozycja:	rozbiórka lub umieścić inny napis informacyjny oddające prawdę

POWIAT ŁUKOWSKI

11.	miejsowość:	Jata Rezerwat
	lokalizacja:	Gmina Łuków,
	obiekt:	pomnik partyzantów polskich i sowieckich
	inskrypcja:	„Pamięci polskich i radzieckich partyzantów zgrupowanych w tych lasach w latach 1942 – 1944 walczących z hitlerowskim okupantem. Społeczeństwo Ziemi Łukowskiej. - 1969”
	propozycja:	rozbiórka lub umieścić inny napis informacyjny oddające prawdę

12.	miejsowość:	Łuków
	lokalizacja:	park miejski przy ul. Warszawskiej
	obiekt:	pomnik (mur) żołnierzy Armii Czerwonej poległych w 1944 (ma zawierać urnę z ziemią z miejsc walki i egzekucji),
	inskrypcja:	„Bohaterskim żołnierzom Armii Radzieckiej i Polskiej poległym w walkach o wyzwolenie Ziemi Łukowskiej –Łukowianie z okazji 1000 lecia państwa Polskiego - Łuków listopad 198(?)0
	propozycja:	rozbiórka lub umieścić inny napis informacyjny oddające prawdę

POWIAT PARCZEWSKI

13.	miejsowość:	Dębowa Kłoda
	lokalizacja:	Lasy Parczewskie
	obiekt:	pomnik partyzantów polskich i sowieckich
	inskrypcja:	
	propozycja:	władze gminy Dębowa Kłoda nie zamierzają usuwać

POWIAT PRZYSUSKI

14.	miejsowość:	Ruski Bród
	lokalizacja:	
	obiekt:	pomnik żołnierzy Armii Czerwonej, WP i partyzantów poległych w 1945
	inskrypcja:	„POLEGŁYM ZA WOLNOŚĆ TEJ ZIEMI W LATACH 1939 1945 ŻOŁNIERZOM WOJSKA POLSKIEGO PARTYZANTOM ŻOŁNIERZOM ARMII CZERWONEJ”
	propozycja:	rozbiórka lub umieścić inny napis informacyjny oddające prawdę

POWIAT PUŁAWSKI

15.	miejsowość:	Kazimierz Dolny
	lokalizacja:	zlokalizowano na cmentarzu, na którym złożono szczątki ponad 8 tys. żołnierzy poległych w walkach na Lubelszczyźnie
	obiekt:	pomnik żołnierzy Armii Czerwonej poległych o wyzwolenie Polski ludowej
	inskrypcja:	„Wieczna chwała bohaterskim żołnierzom i oficerom armii radzieckiej poległym w walkach o wyzwolenie Polski ludowej 1941 – 1945 Kazimierz Dolny” napis dwujęzyczny (po polsku i rosyjsku)
	propozycja:	rozbiórka lub umieścić inny napis informacyjny oddające prawdę

16.	miejsowość:	Puławy
	lokalizacja:	skwer przy ul. Piłsudskiego w centrum miasta
	obiekt:	obelisk żołnierzy Armii Czerwonej z figurami żołnierza sowieckiego i polskiego
	inskrypcja:	„Bohaterom wspólnych walk o wyzwolenie Puław społeczeństwo miasta”
	propozycja:	rozbiórka lub umieścić inny napis informacyjny oddające prawdę

17.	miejsowość:	Wilków
	lokalizacja:	na terenie szkoły podstawowej
	obiekt:	Płyta na kamieniu, w dobrym stanie,
	inskrypcja:	„Tu spoczywają żołnierze armii radzieckiej polegli w walce z hitlerowskimi Niemcami jesień 1944 chwała ich pamięci”
	propozycja:	rozbiórka lub umieścić inny napis informacyjny oddające prawdę

POWIAT RADOMSKI

18.	miejsowość:	Radom
	lokalizacja:	obecnie na kwaterze żołnierzy sowieckich na cmentarzu prawosławnym przy ul. Warszawskiej
	obiekt:	pomnik braterstwa broni oraz pomnik żołnierzy Armii Czerwonej, WP i partyzantów
	inskrypcja:	„TU SPOCZYWAJĄ ŻOŁNIERZE I PODOFICEROWIE ARMII CZERWONEJ POLEGLI W WALCE Z NIEMIECKO-FASZYSTOWSKIMI OKUPANTAMI PRZY OSWOBADZANIU M. RADOMIA 16-I-1945 R. WIECZYSTA SŁAWA BOHATEROM” (Napis również w języku rosyjskim)
	propozycja:	rozbiórka lub umieścić inny napis informacyjny oddające prawdę

POWIAT KOZENICKI

19.	miejsowość:	Zakrzew
	lokalizacja:	gm. Grabów nad Pilicą
	obiekt:	pomnik żołnierzy polskich i sowieckich
	inskrypcja:	„ŻOŁNIERZOM 8 PUŁKU 3 DYWIZJI PIECHOTY IM. ROMUALDA TR AUGUTTA I ARMII WOJSKA POLSKIEGO ORAZ ŻOŁNIERZOM ARMII RADZIECKIEJ POLEGLYM W SIERPNIU 1944 W ZACIĘTYCH I KRWA WYCH WALKACH O MIEJSCOWOŚĆ ZAKRZEW I OKOLICE”
	propozycja:	rozbiórka lub umieścić inny napis informacyjny oddające prawdę

POWIAT TOMASZOWSKI

20.	miejsowość:	Dobużek Kolonia
	lokalizacja:	gm. Łaszczów
	obiekt:	obelisk ku czci jeńców sowieckich z obozu w Mikulinie
	inskrypcja:	"Pamięci Ofiarom Faszyzmu Jeńcom Radzieckim Pomordowanych w Przejściowym Obozie Jenieckim w Mikulinie w 1941 roku. W XXX lecie Zwycięstwa - maj 1975 rok."
	propozycja:	

21.	miejsowość:	Krynice
	lokalizacja:	Gmina Krynice
	obiekt:	pomnik poległych żołnierzy Armii Czerwonej, Wojska Polskiego i partyzantów
	inskrypcja:	
	propozycja:	

22.	miejsowość:	Tomaszów Lubelski
	lokalizacja:	obecnie na terenie cmentarza wojennego, kwatera wojenna
	obiekt:	pomnik bohaterom Czerwonej Armii
	inskrypcja:	„Bohaterom czerwonej armii poległym w walce z niemieckim faszyzmem za wolność i niezależność narodu polskiego”
	propozycja:	rozbiórka lub umieścić inny napis informacyjny oddające prawdę

POWIAT ZAMOJSKI

23.	miejsowość:	Jacnia
	lokalizacja:	gm. Adamów
	obiekt:	pomnik 29 żołnierzy Armii Czerwonej, którzy zginęli w walce z Niemcami w lipcu 1944 (obecnie tylko cokół), został tylko cokół, stan zły
	inskrypcja:	
	propozycja:	

24.	miejsowość:	Szewnia Górna
	lokalizacja:	gm. Adamów, przy wejściu do zespołu szkół
	obiekt:	tablica upamiętniająca polskich i sowieckich partyzantów, brak aktualnych danych

inskrypcja:	
propozycja:	

25.	miejsowość:	Zamość
	lokalizacja:	Zespół Szkół Rolniczych
	obiekt:	tablica ku czci zamordowanych jeńców sowieckich (radzieckich) i Żydów
	inskrypcja:	„W latach 1940-1943 na terenie tej szkoły okupanci hitlerowscy wymordowali kilka tysięcy ludności żydowskiej i jeńców radzieckich część ich pamięci Zamość – listopad – 1966”
	propozycja:	brak propozycji

26.	miejsowość:	Zamość
	lokalizacja:	ul. Śląska, w miejscu obozu jenieckiego Stalag 325 osiedle „Karolówka”
	obiekt:	pomnik ku czci jeńców sowieckich, remont w tym roku
	inskrypcja:	„Pamięci ponad 20 000 jeńców radzieckich pomordowanych przez hitlerowców na terenie obozu Karolówka w listopadzie 1941 roku – społeczeństwo Zamościa”
	propozycja:	władze Zamościa podjęły decyzję o przeprowadzeniu remontu Pomnika Jeńców Radzieckich Termin realizacji prac przewidziano na przyszły rok.

27.	miejsowość:	Zubowice
	lokalizacja:	gm. Komarów- Osada na terenie byłego obozu jenieckiego
	obiekt:	pomnik ku czci jeńców sowieckich i polskich, opiekuje się szkoła w Zubowicach
	inskrypcja:	„Miejsce uświęcone męczeńską krwią narodu polskiego i armii czerwonej w walce z okupantem hitlerowskim w latach 1941-1942 Fundator Transportowcy, WP, PKS Kraków 14 luty 1965 r. Chwała bohaterom”
	propozycja:	rozbiórka lub umieścić inny napis informacyjny oddające prawdę

oprac.:
 Bogusław Bek
 Leszek Czarnecki
 Dariusz Kłoc

LISTA ISTNIEJĄCYCH OBIEKTÓW UPAMIĘTNIAJĄCYCH UB, MO, ORMO I INNE (BEZ ARMII CZERWONEJ) W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM

1. Biłgoraj:

- Tablica, "Poległym funkcjonariuszom resortu spraw wewnętrznych powiatu biłgorajskiego, podczas wykonywania obowiązków służbowych w latach 1944 - 1947", boczna ściana Komendy Powiatowej Policji w Biłgoraju

2. Dębowa Kłoda:

- Obelisk, "Upamiętnienie poległych funkcjonariuszy MO dnia 17.06.1949 r.", na trasie Dębowa Kłoda - Stępków (w odległości 1 km od Dębowej Kłody, po lewej stronie drogi)- Pomnik, "Ku czci poległym w dniu 24.04.1947 r. w walce z reakcyjnym Podziemiem o utrwalenie władzy", na trasie Uhnin - Białka (w odległości 1 km od Białki, po lewej stronie drogi)

3. Kraśnik:

- Pomnik na grobie, "Miejsce spoczynku funkcjonariuszy MO i SB i obywateli cywilnych poległych w walce o utrwalenie władzy ludowej w obronie posterunku MO w Zakrzówku" - powiat kraśnicki, w dniu 23.06.1945r., ul. Kościuszki, cmentarz parafialny

4. Karczmiska Pierwsze:

- Tablica, "Wieczna chwala 5 funkcjonariuszom MO poległym w walce o utrwalenie władzy ludowej w Karczmiskach (15.08.1936 r.)", budynek GOK

5. Kamionka:

- Tablica, "Pamięć poległym w walce o utrwalenie władzy ludowej w dniu 12 listopada 1946 r.", budynek Urzędu Gminy

6. Nowy Antonin (Gmina Firlej):

- Tablica, "W hołdzie poległym w walce o Polskę Ludową w 30-stą rocznicę powstania P.P.R."- społeczeństwo powiatu lubartowskiego, budynek Szkoły Podstawowej

7. Krasnobród:

- Tablica, "1944-1959. Bohaterom MO UB poległym w walkach z podziemiem reakcyjnym (Kazimierz Buczyński, Michał Chymiak, Władysław Soboń, Józef Tarnogórski) w obronie mas pracujących i utrwalenie władzy ludowej w 15 - stą rocznicę powstania MO składa hołd społeczeństwo Zamojszczyzny", posterunek policji w Krasnobrodzie

8. Kock - Annówka:

- Tablica, "12 funkcjonariuszy MO i SB, którzy zginęli w walce z oddziałem AK (1 V 1945 r.)", przy drodze krajowej Lublin - Białystok nr 19, na skraju lasu

9. Potok Górny:

- Obelisk, "Bohaterom, funkcjonariuszom MO poległym od kul band reakcyjnych w walce o utrwalenie władzy ludowej w latach 1945 - 1946", naprzeciwko budynku Szkoły Podstawowej.

10. Ryki,

Pomnik upamiętnienia poległych funkcjonariuszy MO, UBP, ORMO w walce o utrwalenie władzy ludowej na terenie powiatu rylskiego.

11. Moniaki:

- Pomnik, "W hołdzie poległym o Polskę Ludową w latach 1939 - 1947" - społeczeństwo gromady Moniaki, Moniaki 1970 r., plac Szkoły Podstawowej

12. Tereszpol - Zaręnda:

Pomnik upamiętnienia poległych członków ORMO w dniu 16.12.1946 r., ul. Długa, cmentarz wyznaniowy przy Kościele W

13. Turobin:

- Tablica, "Bohaterom - członkom ORMO zamordowanym przez wrogów władzy ludowej w latach 1944 - 1948 w 15-stą rocznicę ORMO" - społeczeństwo powiatu krasnostawskiego, budynek Urzędu Gminy

14. Włodawa:

- Tablica, "Poległym funkcjonariuszom MO na Ziemi Włodawskiej", komenda Powiatowa Policji we Włodawie, ul. J.Piłsudskiego 51

- Pomnik poświęcony ORMO (brak tablicy), ul. Partyzantów, skwer

15. Zakrzówek:

- Obelisk, "Poległym w walce z bandami reakcyjnymi w obronie władzy ludowej w roku 1945 r.", ul. Kościuszki 15, plac przy Spółdzielni Rolniczo - Handlowej "Jutrzenka"

- 16. Zwierzyniec:**
- Tablica, "Cześć pamięci bohaterom ORMO poległym w tym miejscu 16 XII 1946 r. w walce z bandami faszystowskimi o utrwalenie władzy ludowej w Polsce w 10-tą rocznicę powstania PPR", budynek przy ul. Wachniewskiej (dawny posterunek milicji, frontowa ściana)
- 17. Żółkiewka:**
- Tablica, "Funkcjonariuszom SB i MO oraz członkom ORMO poległym w walce o utrwalenie władzy ludowej, mieszkańcy Gminy Żółkiewka 5 X 1988 r.", Posterunek Policji w Żółkiewce
- 18. Wojcieszków:**
- Tablica, "W hołdzie poległym żołnierzom września, członkom ruchu oporu BCh i AK, żołnierzom ludowego wojska polskiego poległym w walce o utrwalenie władzy ludowej",
- 19. gm. Chelm - Staw k/Chelma**
- Tablica „1944 - 1964 Ku czci poległych w walce o utrwalenie władzy ludowej funkcjonariuszy MO (niżej wymienione nazwiska). W XX - rocznicę powstania MO.
Staw dnia 7.X.1964 r.”
- 20. gm. Ostrów Lubelski - m. Kaznów**
- 21. Jabłonna budynek Urzędu Gminy**
Tablica „Bohaterom ORMO zamordowanym przez bandytów reakcyjnego podziemia”
- 22. Izbica**
Tablica „Funkcjonariuszom MO poległym w walkach o utrwalenie władzy ludowej w 45 powołania organów MO i UB”
- 23. Wojstawice na posterunku Polleji**
Tablica „Ku czci poległych 8 marca 1945 roku w walce o utrwalenie władzy ludowej funkcjonariuszom MO w XX rocznicę powstania MO”
- 24. Dolhobyczów, pow. Hrubieszów**
pomnik
„Poległym w walce o Utrwalenie Władzy Ludowej działaczom PPR, funkcjonariuszom MO, SB, członkom ORMO i żołnierzom LWP. Społeczność powiatu hrubieszowskiego 1969 r.” róg ul. Partyzantów i ul. Szkolnej
- 25. Tucza, pow. Białski**
Pomnik przed budynkiem Urzędu Gminy
„Funkcjonariuszom MO i SB poległym w walce o utrwalenie władzy ludowej”
- 26. Rzeczyca Ziemiańska, gm. Trzydnik Duży,**
Obelisk, plac w pobliżu cmentarza, przy drodze powiatowej Trzydnik Duży - Potoczek „Bohaterom PPR, GL i AL. Działającym na terenie Rzeczycy Ziemiańskiej w latach 1942 - 1944.” Odnowienie napisów - październik 2005 r.
- 27. Zahajki, gm. Drelów, pow. Białski**
Pomnik - obelisk z tablicą pamiątkową przy wjeździe do miejscowości
„Wieczna cześć i chwała bohaterom walk o utrwalenie władzy ludowej, sierż. MO Małagocki Stefan poległ 24.05.1951 r. sierż. MO Puchacz Stefan poległ 27.05.1950 r.
Społeczeństwo Międzyrzecza w XXV rocznicę MO i SB.”
- 28. Żerocin, gm. Drelów, pow. Białski**
Pomnik - obelisk z tablicą pamiątkową przy wjeździe do miejscowości „Wieczna chwała bohaterom funk. MO SB poległym w walce o utrwalenie władzy ludowej w Żerocinie w 1946 r.” (lista nazwisk)
- 29. Panieńszczyzna, gm. Jastków**
Tablica na budynku Urzędu Gminy
„W XX rocznicę Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Dla upamiętnienia powstałej w 1944 roku pierwszej Oficerskiej Szkoły K.B.W. w Jastkowie. Jastków V.1965 r. Społeczeństwo Powiatu Lubelskiego.”

30. Panieńszczyzna, gm. Jastków

Tablica na budynku Urzędu Gminy

„W grudniu 1944 r. tu w Jastkowie utworzono Kompanię Małoletnich Żołnierzy, która dała początek Korpusowi Kadetów im. gen. broni Karola Świerczewskiego Społeczeństwu za troskliwą opiekę nad najmłodszymi żołnierzami Ludowego Wojska Polskiego. Tablicę tą poświęcają w 40 rocznicę Polski Ludowej wdzięczni Kadeci.”

31. Rybczewice, gm. Rybczewice

Pomnik na terenie szkoły

„W hołdzie poległym bojownikom KPP PBR Lewica i bezpartyjnych o wolność i socjalizm. Społeczeństwo Gminy dnia I.V.1950 r.”

32. Olempin, gm. Markuszów

Pomnik, przy drodze gminnej w pobliżu wsi Olempin

„W listopadzie 1946 r. zginęli w walce o Polskę Ludową z rąk bandy NSZ członkowie ZWM: Stasiak Jan, Pecio Czesław, Stasiak Stanisław, Zadora Kazimierz, Piech Władysław, Wojtowicz Józef. Cześć ich pamięci. ZMS Puławy 1959 r.”

33. Michów, gm. Michów

Tablica, wmurowana w ścianę frontową budynku Urzędu Gminy

„1946-1986 Ku czci poległych w latach 1946 - 1947 w walce o utrwalenie władzy ludowej funkcjonariuszom Milicji Obywatelskiej i członkom ORMO 6 nazwisk W 40 rocznicę powstania Ochotniczej Rezerwy Milicji Obywatelskiej. Michów luty 1986.”

34. Głodno, gm. Łaziska

Pomnik, przy drodze gminnej na prywatnej działce

„W walce o wyzwolenie społeczne i narodowe zginęli dnia 13.05.1944 r. Lipa Franciszek „Mały” I sekretarz KP PPR, Wrona Jan „Klepa” czł. KP PPR. Cześć ich pamięci”

35. Charleź, gm. Spiczyn

Tablica przy wejściu do budynku Szkoły Podstawowej w Charleźu „Bohaterom członkom ORMO

wymordowanym w d. 19.IV.1946 r. przez bandę „Szatana” „Uskoka” (9 nazwisk) Cześć ich pamięci w XII rocznicę powołania ORMO Społeczeństwo powiatu Lubartowskiego.”

36. Wronów, gm. Końskowola

Obelisk/ pomnik, obszary leśne przy szosie Puławy - Żyrzyn

„W XXV rocznicę powołania ORMO. Poległym członkom w walce o utrwalenie władzy ludowej na terenie powiatu Puławskiego. W hołdzie społeczeństwo. 21.11.1971 r.”

37. Rudka Starościańska, gm. Uścimów

Pomnik z tablicą pamiątkową, na terenie lasów państwowych przy drodze gminnej „Bohaterom PPR GL i AL. Działającym na terenie Rudki Starościańskiej w latach 1942 - 1944. Składa hołd społeczeństwo Lubelszczyzny 1958 r.”

38. gm. Czemierniki

pomnik - płyta usytuowana przy drodze Czemierniki Radzyń w obrębie Czemiernik „Wieczna chwała funkcjonariuszom MO i UB poległym dnia 9.VIII. 1945 r. w walce o utrwalenie władzy ludowej w XV rocznicę P.K.W.N. - społeczeństwo Czemiernik (lista 11 nazwisk). ”

39. Serniki, gm. Serniki

Pomnik przy drodze powiatowej Serniki - Kolechowice, przy ogrodzeniu cmentarza parafialnego w Sernikach

„Pamięci Z.W.M -ców poległych dn. 1 maja 1947 r. w walce o utrzymanie władzy ludowej, (lista 7 nazwisk) ZNP -owcy Lubelszczyzny w X rocznicę powstania ZWM.”

40. Jedianka Podleśna, gm. Uścimów

Obelisk z płytą pamiątkową, przy drodze Ostrów - Białka

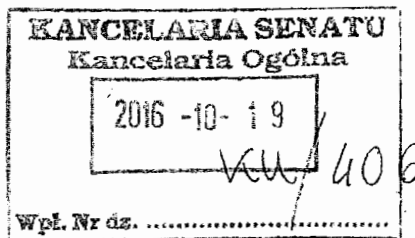
„Chwała pamięci st. sierż. Krawczyk Władysław żył lat 25 funk. Służby Bezpieczeństwa poległ 4. 1.1953 r. z rąk bandy reakcyjnego podziemia o utrwalenie władzy ludowej 25 rocznica MO i SB. 7.10.1969 r.”

WOJEWODA LUBELSKI

Lublin, dnia 18 października 2016 r.

PN-VII.0521.6.2016

Pan
Stanisław Gogacz
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

w związku z pismem z 6 października 2016 r., znak: BPS/KU-034/261/99/5./16 dotyczącym przekazania opinii do *projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej* uprzejmie informuję, że po zapoznaniu się z wyżej wymienionym projektem, popierając zasadność wprowadzenia zmian przez ustawodawcę, podtrzymuję zgłoszone poprzednio (pismem z 12 września br.) uwagi, że przedstawione propozycje zmian do ww. *projektu ustawy* nie rozstrzygają wątpliwości w zakresie sposobu i źródeł finansowania nowych zadań nałożonych zarówno na jednostki samorządu terytorialnego, jak i wojewodę.

Odnosząc się do prośby oszacowania kwoty związanej z obowiązkiem zwrotu przez Skarb Państwa kosztów poniesionych na usuwanie pomników lub innych znaków informuję, że ww. oszacowanie na obecnym etapie nie jest możliwe ze względu na ich różnorodną konstrukcję oraz wielkość.

Z poważaniem

WOJEWODA LUBELSKI

Przemysław Czarnek
/podpisano elektronicznie/

Km 348/16

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 9 września 2016 r.

NK.0521.28.2016

Pan
Stanisław Gogacz
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący

W odpowiedzi na wniosek z dnia 10 sierpnia 2016 r. (BPS/KU-034/261/3/16) przedstawiam w załączeniu tabelaryczne zestawienie obiektów, (i kosztów ich usunięcia) wskazanych przez gminy województwa dolnośląskiego, jako propagujących komunizm lub inne ustroje totalitarne. Łącznie wskazano 35 obiektów (z pominięciem ulic i cmentarzy). Tutejszy Wydział nie dokonywał oceny, które z nich należałoby uznać jako podlegające ustawie. Z przedstawionych przez jednostki informacji wynika, że koszt ich usunięcia wstępnie oszacowano na kwotę ponad 800000,00 zł (dokładnie wedle podanych wartości 808530,85 zł). Analizując powyższe dane należy uwzględnić fakt, że nie wszystkie gminy udzieliły informacji do dnia sporządzenia niniejszego pisma oraz, że nie wszystkie gminy, które udzieliły informacji, podały szacunkowy koszt usunięcia obiektów.

Odnosząc się natomiast do zapisów samego projektu warto zauważyć, że może on nie doprowadzić do osiągnięcia planowanych skutków. Zapis nowego brzmienia art. 7 łączy ze sobą pojęcie „obektu budowlanego” z pojęciami znaku, napisu, tablicy pamiątkowej, czy też popiersia. Żaden natomiast z powyższych elementów nie musi stanowić obiektu budowlanego. Zgodnie bowiem z art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U. z 2016 r. poz. 290 ze zm.), ilekroć w ustawie jest mowa o obiekcie budowlanym - należy przez to rozumieć budynek, budowlę bądź obiekt małej architektury, wraz z instalacjami zapewniającymi możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego

przeznaczeniem, wzniesiony z użyciem wyrobów budowlanych. Jednocześnie w definicjach budowli (art. 3 pkt 3), czy obiektach małej architektury (art. 3 pkt 4) nie wymienia się tablic pamiątkowych jako desygnatu takiego pojęcia. Może się zatem zdarzyć, że występują wskazane w nowelizacji obiekty (np. napisy, znaki czy tablice), których nie będzie można zakwalifikować jako obiektów budowlanych, a tym samym nie będzie się do nich stosować znowelizowanego art. 7 ustawy.

Nowe brzmienie art. 8 także jest niejasne. Nie wiadomo, czy nakaz rozbiórki będzie klasyczną decyzją administracyjną (taką jak nakaz rozbiórki wydawany przez organy nadzoru budowlanego w trybie art. 67 ust. 1 Prawa budowlanego), czy też odrębnym środkiem nadzoru (co sugeruje konstrukcja samej ustawy). Warto powyższe zagadnienie ujednoznaczyć.

Z uwagi na powyższe właściwym wydaje się doprecyzowanie wprowadzonej regulacji w taki sposób, aby jej stosowanie doprowadziło do realizacji zamierzonych celów ustawy.

z *Prasa Zmian*

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Monika Garas
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Nadzoru i Kontroli

Załącznik:

- zestawienie tabelaryczne.

Lp.	GMINA	SYMBOLE	KOSZTY
1.	Bardo		
2.	Bielawa	Nie dotyczy	
3.	Bierutów	Nie dotyczy	
4.	Bogatynia	17 ulic, których nazwy mają zostać zmienione (nazwy w załączniku)	Koszty dotyczyć będą wymiany oznakowania w Mieście i Gminie Bogatynia
5.	Boguszów Gorce	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomnik przy ul. Stefana Żeromskiego wraz z tablicą o treści: „Wieczna chwała bohaterom Armii Radzieckiej poległym w walce z faszyzmem o wyzwolenie Polski Ludowej” 2. Pomnik przy ul. Janusza Kusocińskiego wraz z tablicą o treści „Poległym za wolność i demokrację społeczeństwo Boguszowa” 3. Tablica pamiątkowa na ścianie budynku wspólnoty mieszkaniowej o treści: „XXV - lecie P.P.R. Tu mieścił się Komitet Miejski P.P.R. w latach 1945-1946 Boguszów Styczeń 1967” 	Propozycja pozostawienia pomników, natomiast zmiana dotyczyłaby zmiany samej treści tablic. O kosztach brak danych.
6.	Bolesławiec-gmina	Nie dotyczy	
7.	Bolesławiec-miasto	1. Obelisk postawiony w celu upamiętnienia czterdziestej rocznicy powstania PRL z napisem „Osiedle Czterdziestolecia PRL” - ul. Łasicka na nieruchomości oznaczonej jako działka gruntu nr 166/66-współwłasność osób fizycznych i Spółdzielni Mieszkaniowej „Bolesławianka”	1.000,00 zł
8.	Bolków	Nie dotyczy	
9.	Borów	Nie dotyczy	
10.	Brzeg Dolny		
11.	Bystrzyca Kłodzka	Nie dotyczy	
12.	Chocianów	Nie dotyczy	

13.	Chojnów-gmina		
14.	Chojnów-miasto		
15.	Cieplowody	Nie dotyczy	
16.	Cieszków	Nie dotyczy	
17.	Czarny Bór	Nie dotyczy	
18.	Czernica	Nie dotyczy	
19.	Długoleka	Nie dotyczy (z wyłączeniem grobów i miejsc pochówku, w szczególności cmentarzy wojennych)	
20.	Dobromierz	Nie dotyczy	
21.	Dobroszyce		
22.	Domaniów	Nie dotyczy	
23.	Duszniki Zdrój		
24.	Dziadowa Kłoda	Nie dotyczy	
25.	Dzierżoniów-gmina	Nie dotyczy	
26.	Dzierżoniów-miasto	Nie dotyczy	
27.	Gaworzyce	1. Pomnik na cześć mieszkańców poległych w czasie I Wojny Światowej	Brak danych
28.	Głogów-miasto	1. Kamień poświęcony poległym funkcjonariuszom MO i SB – cmentarz komunalny przy ul. Świerkowej	2.330,85 zł
29.	Głogów-gmina		
30.	Głuszyca	Nie dotyczy	
31.	Góra	Nie dotyczy	
32.	Grębocice	Nie dotyczy	
33.	Gromadka	Nie dotyczy	
34.	Gryfów Śląski	Nie dotyczy	
35.	Janowice Wielkie	Nie dotyczy	
36.	Jawor	Nie dotyczy	
37.	Jaworzyna Śląska	Nie dotyczy	

38.	Jedlina Zdrój		
39.	Jelcz-Laskowice	Nie dotyczy	
40.	Jelenia Góra	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rzeźba żołnierza radzieckiego - część dawnego pomnika Wdzięczności Armii czerwonej, 2. Pomnik Poległych Żołnierzy Radzieckich, 3. Pomnik Funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, 4. Tablica pamiątkowa w XX rocznicę powstania KBW, żołnierzom korpusu bezpieczeństwa wewnętrznego poległym w walce z faszystowskimi bandytami o Polskę Ludową. <p>Obiekty znajdują się na terenie Cmentarza Komunalnego, ul. Sudecka 44</p>	Brak danych
41.	Jemielno	Nie dotyczy	
42.	Jerzmanowa		
43.	Jeźów Sudecki	Nie dotyczy	
44.	Jordanów Śląski		
45.	Kamieniec Ząbkowicki		
46.	Kamienna Góra-miasto	Nie dotyczy	
47.	Kamienna Góra-gmina	Nie dotyczy	
48.	Karpacz	Nie dotyczy	
49.	Kąty Wrocławskie	1. Pomnik Żołnierzy Radzieckich (Gniechowice ul. Kątecka)	10.000,00 zł
50.	Kłodzko-gmina	Nie dotyczy	
51.	Kłodzko-miasto	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomnik żołnierzy Armii Czerwonej-park ul. Noworudzka 2. Pomnik Przyjaźni „polsko-radzieckiej”-przy skrzyżowaniu ulic Ignacego Daszyńskiego i Tadeusza Kościuszki 	<ol style="list-style-type: none"> 1. 40.000,00 zł 2. 15.000,00 zł
52.	Kobierzyce		
53.	Kondratowice	Nie dotyczy	
54.	Kostomłoty	Nie dotyczy	

55.	Kotła	Nie dotyczy	
56.	Kowary		
57.	Krośnice	Nie dotyczy	
58.	Krotoszyce	Nie dotyczy	
59.	Kudowa Zdrój	Nie dotyczy	
60.	Kunice	1. Tablica pamiątkowa 2. Obelisk	1.000,00 zł
61.	Lądek zdroj		
62.	Legnica	1. Pomnik Wdzięczności dla Armii Radzieckiej – Pl. Słowiański 2. Obelisk pamiątkowy ku czci Armii Radzieckiej – ul. Złotoryjska	250.000,00 zł
63.	Legnickie Pole	Nie dotyczy	
64.	Leśna	Nie dotyczy	
65.	Lewin Kłodzki	Nie dotyczy	
66.	Lubań-gmina	Nie dotyczy	
67.	Lubań-miasto	Tylko cmentarz Wojenny Żołnierzy Radzieckich i Wojska Polskiego poległych w II Wojnie Światowej oraz obelisk centralny (załączone zdjęcie)	
68.	Lubawka	Nie dotyczy	
69.	Lubin-gmina	Nie dotyczy	
70.	Lubin-miasto		
71.	Lubomierz	Nie dotyczy	
72.	Lwówek Śląski	Nie dotyczy	
73.	Łagiewniki	Nie dotyczy	
74.	Malczyce		
75.	Marcinowice	Nie dotyczy	
76.	Marciszów		
77.	Męcinka	Nie dotyczy	
78.	Mieroszów	Nie dotyczy	
79.	Mietków	Nie dotyczy	

80.	Miedzybórz	Nie dotyczy	
81.	Międzylesie	Nie dotyczy	
82.	Miękinia	Nie dotyczy	
83.	Milicz		
84.	Miłkowice	Nie dotyczy	
85.	Mirsk	Nie dotyczy	
86.	Mściwojów	Nie dotyczy	
87.	Mysłakowice		
88.	Niemcza	Nie dotyczy	
89.	Niechlów		
90.	Nowa Ruda-gmina	Nie dotyczy	
91.	Nowa Ruda-miasto		
92.	Nowogrodziec	Nie dotyczy	
93.	Oborniki Śląskie	1. Obelisk poświęcony pamięci Armii Czerwonej –Uraz przy ul. Wrocławskiej (wjazd od strony Pęgowa) na działce gminnej nr 963 AM-1	ok. 5.000,00 zł
94.	Oleśnica-gmina	Nie dotyczy	
95.	Oleśnica-miasto	Nie dotyczy	
96.	Olszyna		
97.	Oława-gmina	Nie dotyczy	
98.	Oława-miasto	Nie dotyczy	
99.	Osiecznica		
100.	Paszowice	Nie dotyczy	
101.	Pęcław	Nie dotyczy	
102.	Piechowice	Nie dotyczy	
103.	Pielgrzymka		
104.	Pieńsk		
105.	Pieszycy		

106.	Piława Górna	Nie dotyczy	
107.	Platerówka	Nie dotyczy	
108.	Podgórzyn	Nie dotyczy	
109.	Polkowice	Nie dotyczy	
110.	Polanica Zdrój	Nie dotyczy	
111.	Prochowice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obelisk zlokalizowany w Prochowicach , Rynek – treść tablicy „ Żołnierzom Armii Radzieckiej i Ludowego Wojska Polskiego wyzwoliciełom Prochowic w XXI Rocznicę Zwycięskiego Marszu na Nysę ZBOWiD i Społeczeństwo 1966” 2. Pomnik zlokalizowany w Parku w Kawicach - treść tablicy Żołnierzom polskim walczącym w latach 1939-1945 i wyzwoliciełom Kawic żołnierzom Armii Radzieckiej Społeczeństwo Kawic R.P. 1986” 	Brak danych
112.	Prusice		
113.	Przemków	Jeden obiekt	10.000,00 zł
114.	Przeworno	Nie dotyczy	
115.	Radków	<p>Tablica pamiątkowa w miejscowości Pasterka – „DLA UPAMIĘTNIENIA 35 ROCZNICY POLSKIEJ RZECZPOSPOLITEJ LUDOWEJ ORAZ POWROTU NA PRASTARE ZIEMIE PIASTOWSKIE TABLICĘ WMUROWAŁY KZKB-RADKÓW TRANSBUD-WARSZAWA 22 LIPCA 1979”</p>	
116.	Radwanice	Nie dotyczy	
117.	Rudna		
118.	Ruja		
119.	Siechnice	Nie dotyczy	
120.	Siekierczyn	Nie dotyczy	
121.	Sobótka		
122.	Stara Kamienica		

123.	Stare Bogaczowice	Nie dotyczy	
124.	Stoszowice	Nie dotyczy	
125.	Stronie Śląskie	Nie dotyczy	
126.	Strzegom	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomnik poświęcony poległym Żołnierzom Armii Czerwonej w Strzegomiu-ul. Kasztelańska (Arkusz 24, nr działki 2039) 2. Pomnik Braterstwa Broni w Strzegomiu - park przy ul. Kościuszki. Inskrypcja na pomniku głosi, iż walki pod Lenino były symbolem braterstwa broni narodu polskiego z narodami Związku Sowieckiego (Arkusz 14, Obr.3, nr działki 1147) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. 21.200,00 zł 2. 14.000,00 zł
127.	Strzelin	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomnik XXX-lecia PRL przy ul. Wojska Polskiego w Strzelinie, 2. Obelisk poświęcony Żołnierzom Armii Czerwonej znajdujący się w miejscowości Żeleźnik 	<ol style="list-style-type: none"> 1. 500,00 zł 2. 1.500,00 zł
128.	Sulików	Nie dotyczy	
129.	Szczawno-Zdrój	Nie dotyczy	
130.	Szklarska Poręba	Nie dotyczy	
131.	Syców	Nie dotyczy	
132.	Szczytna	Nie dotyczy	
133.	Ścinawa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Czołg T-34 pamięci poległych w styczniu 1945 r. na postumencie (Rynek w Ścinawie) 2. Pomnik Żołnierzy Radzieckich (skrzyżowanie ulic Wołowskiej i Wrocławskiej w Ścinawie) 3. Pomnik poległych żołnierzy radzieckich (Park miejski w Ścinawie) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. 150 000,00 zł 2. 40 000,00 zł 3. 40 000,00 zł
134.	Środa Śląska	Nie dotyczy	
135.	Świdnica-gmina		
136.	Świdnica-miasto	Nie dotyczy (nie prowadzi rejestru)	
137.	Świebodzice	Nie dotyczy	
138.	Świeradów Zdrój		
139.	Świerzawa	Nie dotyczy	

140.	Trzebnica	1. Pomnik Żołnierzy Radzieckich stojący w Trzebnicy w parku przy zbiegu ul. 1 Maja i ul. Wrocławskiej	2 000,00 zł
141.	Twardogóra		
142.	Udanin	Nie dotyczy	
143.	Walim	Nie dotyczy	
144.	Wałbrzych		
145.	Warta Bolesławiecka	Nie dotyczy	
146.	Wądroże Wielkie	Nie dotyczy	
147.	Wąsosz	Nie dotyczy	
148.	Węglińiec	Nie dotyczy	
149.	Wiązów	Nie dotyczy	
150.	Wińsko	1. Pomnik ku czci żołnierzy radzieckich z symbolami Związku Radzieckiego przy ul. Raclawickiej	ok. 5.000,00 zł
151.	Wisznia Mała	Nie dotyczy	
152.	Wleń	Nie dotyczy	
153.	Wojcieszów	Nie dotyczy	
154.	Wołów		
155.	Wrocław		
156.	Zagrodno	Nie dotyczy	
157.	Zawidów	Nie dotyczy	
158.	Zawonia		
159.	Ząbkowice Śląskie	Nie dotyczy	
160.	Ziębice	Nie dotyczy	
161.	Zgorzelec-miasto		
162.	Zgorzelec-gmina	Nie dotyczy	
163.	Złotoryja-miasto	1. Pomnik „W hołdzie bohaterom Ludowego wojska Polskiego” 2. Pomnik „Ku czci poległych żołnierzy Armii Czerwonej” 3. Tablica pamiątkowa w 100 rocznicę	200 000,00 zł

		urodzin Władysława Spasowskiego	
164.	Złotoryja-gmina	Nie dotyczy	
165.	Złoty Stok	Nie dotyczy	
166.	Żarów		
167.	Żmigród	Nie dotyczy	
168.	Żórawina		
169.	Żukowice	Nie dotyczy	

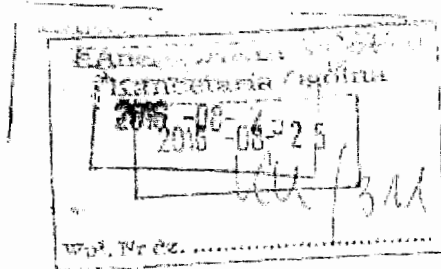

Minister
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

DAP-WSUST-0232-17/2016

KU 311/16

Warszawa, dnia 18 sierpnia 2016 r.

Pan
Stanisław Gogacz
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat RP

Stanowisko Komisji Przewodniczący

W odpowiedzi na pismo z dnia 10 sierpnia br. (znak: BPS/KU-034/261/1/16), w którym zawarta została prośba o wyrażenie opinii na temat rozwiązań przyjętych w projekcie ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (druk nr 261) oraz informacji dotyczących liczby obiektów budowlanych o charakterze nieużytkowym – takich jak np. pomniki propagujące komunizm znajdujących się na terenie kraju, a także kosztów związanych z ich usunięciem, uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

Projekt zmiany ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 744) w związku z tym, że przewidziane w nim rozwiązania uzupełniają obecną regulację i w rezultacie pozwolą również na usunięcie obiektów nieużytkowych (pomników, tablic, obelisków etc.) propagujących komunizm lub inne ustroje totalitarne należy ocenić pozytywnie.

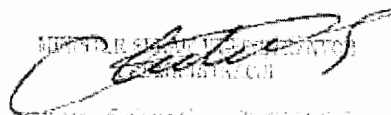
Zgodnie z art. 1 projektu (w zakresie, w jakim dodaje do ustawy art. 8) w przypadku istnienia obiektów o charakterze nieużytkowym propagujących komunizm lub inny ustrój totalitarny wojewoda nakazuje ich rozbiórkę. W tym miejscu zasygnalizować należy, że intencją wnioskodawców projektu, którą wyrazili w uzasadnieniu, było umożliwienie samorządom terytorialnym podjęcia skutecznych działań w celu oczyszczenia przestrzeni publicznej z symboli totalitarnych. Natomiast proponowane brzmienie dodawanego do ustawy art. 8 wskazuje, że działania te będzie inicjował wojewoda wydając nakaz rozbiórki. Projekt ustawy nie zawiera żadnych przepisów intertemporalnych określających terminy, w jakim jednostki samorządu terytorialnego mają usunąć takie obiekty z przestrzeni publicznej – vide: art. 6 ust. 1 ustawy o zakazie propagowania komunizmu (...). Dodatkowo spostrzeżenia wymaga, że zarówno wojewoda, jak i jednostki samorządu terytorialnego mogą mieć trudności w zastosowaniu przepisów projektowanej ustawy związane z brakiem informacji na temat tego, które z pomników, obelisków, etc. obejmuje zakaz, oraz czy te ewentualnie zakwalifikowane do rozbiórki są rzeczywiście niezgodne z prawem. Istotną będzie tutaj aktywna rola Instytutu Pamięci Narodowej, którego opinia, co do danego obiektu, powinna również poprzedzać nakaz rozbiórki – vide: art. 2 ust. 1 ustawy o zakazie propagowania komunizmu (...). Przy czym trzeba odnotować, że sprawy związane m.in. z rozbiórką obiektów budowlanych, unormowane w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2016 r. poz. 290) pozostają w gestii organów administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego. Jednym z nich jest wojewoda, ale zadania nadzoru budowlanego, w myśl art. 80 ust. 2 pkt 2 Prawa budowlanego,

wykonuje przy pomocy wojewódzkiego inspektora nadzoru budowlanego, jako kierownika wojewódzkiego nadzoru budowlanego, wchodzącego w skład zespolonej administracji wojewódzkiej. Z uwagi na powyższe, w celu zachowania spójności projektowanych rozwiązań z przepisami Prawa budowlanego zasadnym wydaje się, aby takim uprawnieniem (nakaz rozbiórki) dysponował wojewódzki inspektor nadzoru budowlanego. Ponadto projekt powinien wskazywać formę, w jakiej będzie wydawany nakaz rozbiórki (decyzja, postanowienie) albo odsyłać do odpowiedniego stosowania przepisów Prawa budowlanego.

Odnosząc się do prośby o podanie liczby znajdujących się na terenie kraju obiektów budowlanych o charakterze nieużytkowym, takich jak pomniki, obeliski, popiersia, etc. oraz o szacowanych kosztach związanych z ich usunięciem uprzejmie wyjaśniam, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji nie posiada informacji w tym zakresie. Nie ma, bowiem wiedzy, ani nie gromadzi danych, co do tego ile pomników, obelisków, tablic, itd. będzie wymagało rozbiórki albo zdemontowania. W konsekwencji nie jest w stanie oszacować skutków wejścia w życie przedłożonej regulacji.

Jednocześnie w świetle powyższego trzeba nadmienić, że z informacji dostępnych na stronie internetowej Instytutu Pamięci Narodowej wynika, że Instytut przeprowadził inwentaryzację sowieckich pomników znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Stąd też godnym rozważenia byłoby zwrócenie się przez Pana Przewodniczącego w tej sprawie do Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej oraz do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, ponieważ nie można wykluczyć, że któryś z obiektów nieużytkowych objęty ustawą został objęty jedną z form ochrony zabytków i w konsekwencji jego eliminacja z przestrzeni publicznej będzie uzależniona od pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków – vide: art. 89 pkt 1 i art. 90 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446, z późn. zm.).

z powzianiem

Ewelina Dąbrowska
Kierownik Wydziału

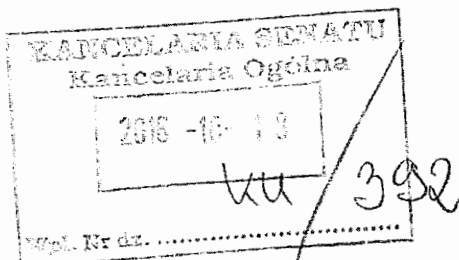

Minister
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

382 18.10.2016
Blue

DAP-WSUST-0232-17/2016

Warszawa, dnia 17 października 2016 r.

Pan
Stanisław Gogacz
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat RP

Szanowny Panie Przewodniczący

W odpowiedzi na pismo z dnia 6 października br. (znak: BPS/KU-034/261/99/1./16), w którym zawarta została prośba o wyrażenie opinii na temat rozwiązań przyjętych w nowej wersji projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (druk nr 261) oraz o dokonanie oceny skutków finansowych związanych z wprowadzeniem ewentualnej poprawki do projektu, polegającej na nałożeniu na Skarb Państwa obowiązku zwrotu kosztów poniesionych w związku z usuwaniem pomników lub innych znaków, uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

Projekt ustawy o zmianie ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 744), po dokonaniu w nim korekt przez senackie komisje, przewiduje dodanie do nowelizowanej ustawy art. 5b, którego przepis stanowi, że wojewoda, w drodze decyzji, nakazuje gminie albo innemu właścicielowi albo użytkownikowi wieczystemu nieruchomości, na której znajduje się pomnik niezgodny z przepisami ustawy, usunięcie tego pomnika.

Na gruncie przywołanej regulacji mogą się pojawić trudności w ustaleniu organu II instancji, który będzie właściwy do rozpatrzenia odwołania od decyzji wojewody nakazującej usunięcie pomnika. Z uwagi na charakter spraw, które będą załatwiane wskazanym rozstrzygnięciem wojewody (nakaz usunięcia pomnika) zasadnym wydaje się, aby organem odwoławczym był minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

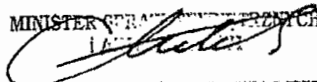
Dodatkowo za takim rozwiązaniem przemawia fakt wyłączenia spod regulacji ustawy, stosownie do art. 5a ust. 3 pkt 4 projektu, pomników wpisanych – samodzielnie albo jako część większej całości – do rejestru zabytków. Tym samym to jedynie minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego będzie mógł zweryfikować, czy decyzja wojewody nakazująca usunięcie pomnika, nie dotyczy obiektu wpisanego do rejestru zabytków, co może być np. argumentem podniesionym w odwołaniu od takiego rozstrzygnięcia. Wprowadzenie do projektu ustawy tego wyłączenia było spowodowane, jak można przypuszczać, opinią Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego wyrażoną w piśmie z dnia 14 września br. Zaakcentowano w niej, że obiekty objęte formami ochrony prawnej wymienionymi w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446, z późn. zm.) nie mogą podlegać rozbiórce. Trzeba zauważyć, że zadania i kompetencje organu ochrony zabytków wykonuje w imieniu wojewody, wojewódzki konserwator zabytków, którego działania podlegają nadzorowi sprawowanemu przez Generalnego Konserwatora Zabytków.

Natomiast Generalnym Konserwatorem Zabytków jest sekretarz lub podsekretarz stanu w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego – vide: art. 89 pkt 2 i art. 90 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Odnosząc się z kolei do przedstawienia oceny skutków finansowych w przypadku nałożenia na Skarb Państwa obowiązku zwrotu kosztów poniesionych w związku z usuwaniem pomników lub innych znaków wyjaśniam, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji nie dysponuje danymi, w oparciu o które byłoby możliwe ich oszacowanie. Nie ma bowiem wiedzy na temat liczby pomników, które będą wymagały usunięcia oraz ewentualnej skali interwencji wojewodów w tym zakresie, a w efekcie również i co do wysokości kosztów, które musiałby ponieść Skarb Państwa z tego tytułu. Przy czym należy mieć na uwadze, że na wydatki budżetu państwa wpływałaby nie tylko liczba obiektów niezgodnych z ustawą i stąd też wymagających usunięcia, ale także i rozmiary poszczególnych pomników.

Niezależnie od powyższego trzeba wskazać, że ewentualne dodanie do projektu ustawy tego typu regulacji może spowodować, że podmioty zobowiązane do usunięcia pomników, zgodnie z art. 2 projektu w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia ustawy w życie, nie będą zainteresowane wykonaniem tego obowiązku – skoro po upływie tego terminu usunięcie nakaże wojewoda a jego koszty sfinansuje Skarb Państwa. Mając na względzie realność takiego scenariusza godnym rozważenia byłoby nałożenie obowiązku sfinansowania usunięcia pomników lub innych znaków na podmiot będący właścicielem albo użytkownikiem wieczystym nieruchomości, na której znajduje się obiekt objęty przepisami ustawy – vide: powołany art. 2 projektu.

Z poważaniem

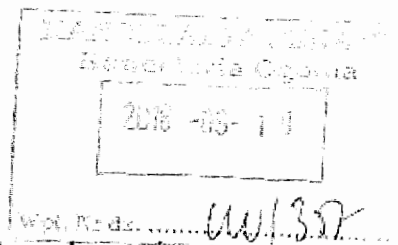
MINISTER SPRAW WNETRZNYCH I ADMINISTRACJI

z up. Sebastian C. WALEK
Podsekretarz Stanu

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Artur Chojecki

PS-V.520.1.2016

Olsztyn, dnia 2 września 2016 r.

Szanowny Pan
Stanisław Gogacz
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący

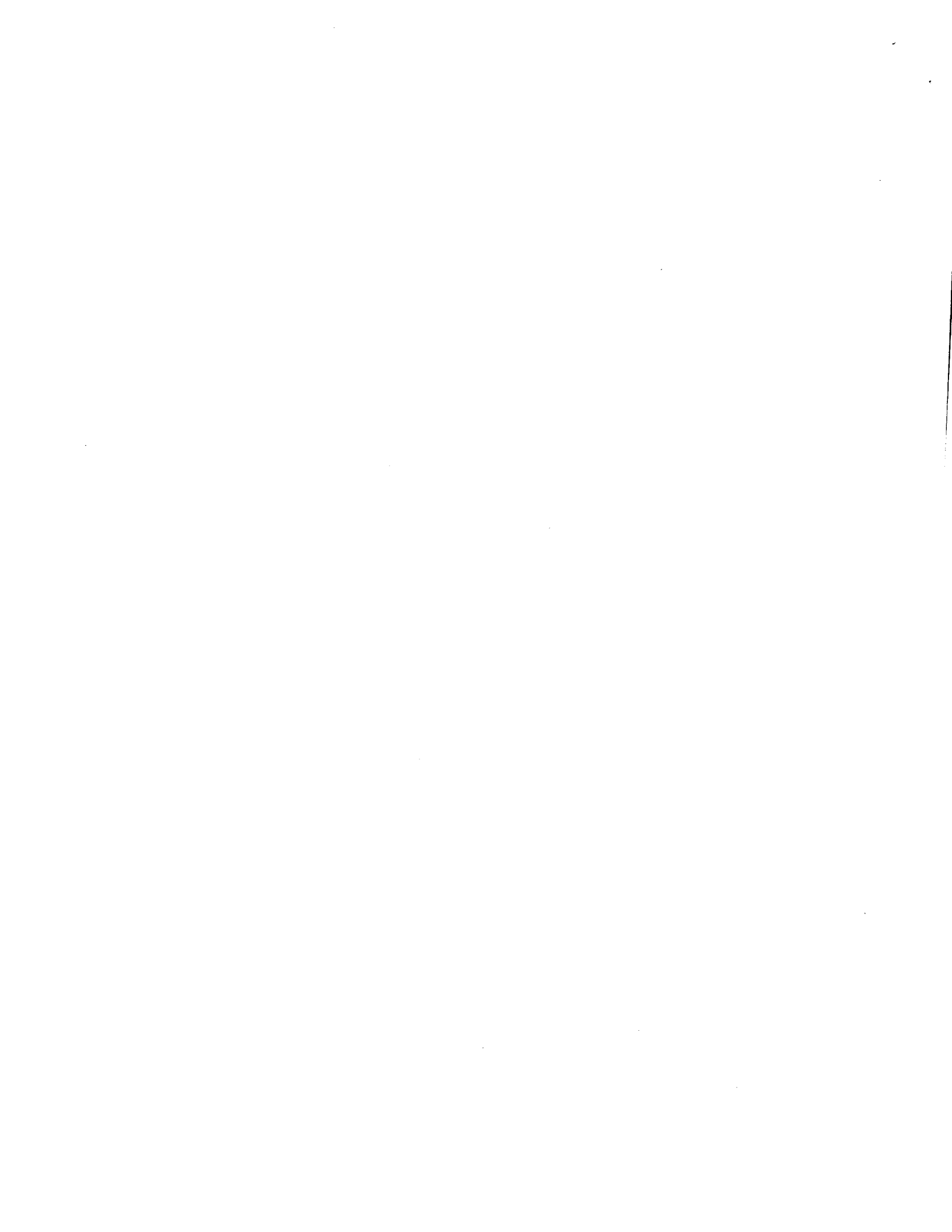
Odpowiadając na pismo nr BPS/KU-034/261/16/16 z dnia 10 sierpnia 2016 r. dotyczące prac nad inicjatywą ustawodawczą w zakresie projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, przekazuję w załączeniu wykaz ww. obiektów znajdujących się na terytorium województwa warmińsko-mazurskiego wraz z szacowanymi kosztami ich usunięcia, sporządzony w oparciu o informacje nadesłane przez gminy.

Jednocześnie przedstawiam informację do projektu senackiej ustawy, który nie uwzględnia faktu likwidacji z dniem 1 sierpnia 2016 r. Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, w związku z wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 29 kwietnia 2016 r. o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu oraz niektórych innych ustaw, o której mowa w art. 2 ust. 2 oraz art. 6 ust. 3 zmienianej ustawy dekomunizacyjnej z wykazem obiektów podlegającym sankcjom tej ustawy.

Dodatkowo pod rozwagę poddaję propozycję rozszerzenia podmiotów, których opinii należałoby zasięgnąć przed wydaniem przez wojewodę nakazu rozbiórki obiektów budowlanych, by oprócz Instytutu Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu, stanowisko w tej sprawie przedstawił także organ nadzoru budowlanego.

W mojej ocenie uregulowania prawnego wymaga także kwestia obiektów objętych ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków, np. pomnik Wyzwolenia Ziemi Warmińsko-Mazurskiej na Placu Xawerego Dunikowskiego w Olsztynie, na którym widnieje płaskorzeźba z symbolem sierpa i młota.

z poważaniem

Wykaz obiektów budowlanych o charakterze nieużytkowym propagujących komunizm lub inne ustroje totalitarne w województwie warmińsko-mazurskim

(sporządzony na potrzeby Komisji Ustawodawczej Senatu RP w związku z pracami nad inicjatywą ustawodawczą w zakresie projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej)

Lp	Gmina	Miejscowość	Rodzaj obiektu	Szacowane koszty związane z usunięciem obiektu
1.	Jedwabno	Piduń	Pomnik upamiętniający 4 funkcjonariuszy MO zabitych w potyczce z oddziałem „Lufy” w październiku 1946 r.	2.000 zł
2.		Czarny Piec	Pomnik upamiętniający I Sekretarza Komitetu Powiatowego PPR w Nidzicy, który zginął w czerwcu 1946 r.	6.150 zł
3.		Kot	Pomnik upamiętniający funkcjonariusza MO, funkcjonariusza UB i działaczki ZMW	6.000 zł
4.	Lidzbark Warmiński	Lidzbark Warmiński, zbieg ulic Bartoszyckiej i Warmińskiej	Pomnik Wdzięczności Armii Radzieckiej	55.000 zł
5.	Lubawa	Tuszewo	Pomnik Wdzięczności Armii Radzieckiej	1.000 zł
6.	Morąg	Działka nr 788/7 obręb geod. Morąg Nr 2	Pomnik upamiętniający XX-lecie PRL	b/d
7.	Olsztyn	Olsztyn, Plac Xawerego Dunikowskiego	Pomnik Wyzwolenia Ziemi Warmińsko-Mazurskiej (część dekoracyjna w formie płaskorzeźby z symbolem sierpa i młota)	b/d (pomnik z placem objęte ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków)
8.	Pasłęk	Pasłęk, Plac Grunwaldzki	Pomnik Wdzięczności Armii Radzieckiej (do 1993 r.) obecnie Pomnik Bohaterów Grunwaldu (z tyłu pomnika nadal widnieje pięcioramienna gwiazda)	300 zł (netto)
9.	Reszel	Reszel, zbieg ulic Wojska Polskiego i Jana Krasickiego	Pomnik Wdzięczności Armii Radzieckiej	b/d

10.	Świątajno (oleckie)	centrum Świątajna (w pobliżu przystanku PKS)	Kamień upamiętniający funkcjonariusza MO	500 zł
11.	Węgorzewo	Węgorzewo, ul. 3 Maja 3	Tablica upamiętniająca istnienie w tym miejscu siedziby Powiatowego Komitetu PPR w Węgorzewie w latach 1945-48	1.000 zł

Razem 71.950 zł

(wykaz sporządzony w oparciu o informacje nadesłane przez gminy województwa warmińsko-mazurskiego)

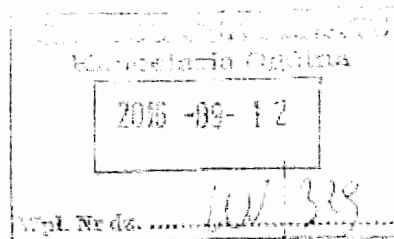
Białystok, 09 września 2016 r.

WOJEWODA PODLASKI

Bohdan Paszkowski

NK-II.40.51.2016.AK

**Szanowny Pan
Stanisław Gogacz
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Przewodniczący,

Mając na uwadze Pana pismo z dnia 10 sierpnia 2016 r., znak: BPS/KU-034/261/12/16, zawierające prośbę o podanie liczby znajdujących się na terenie województwa podlaskiego obiektów budowlanych o charakterze nieużytkowym, takich jak pomniki, obeliski, popiersia, tablice pamiątkowe, napisy i znaki propagujących komunizm lub inny ustroj totalitarny, szacunkowych kosztów związanych z usunięciem tych obiektów oraz wskazanie ewentualnych uwag do projektu ustawy o zmianie ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 744), uprzejmie informuję.

Z nadesłanych przez samorządy terytorialne informacji wynika, iż na terenie województwa podlaskiego znajduje się 21 obiektów spełniających w ocenie właściwych organów jednostek samorządu terytorialnego kryteria wskazane w piśmie. Koszt usunięcia istniejących obiektów oszacowany został na kwotę ok. 70 800,00 zł.

Jednocześnie przekazuję uwagi do projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej:

1. Zgodnie z art. 1 ust. 1 i art. 4 ustawę stosuje się do nazw budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, nadawanych przez jednostki samorządu terytorialnego, oraz przez związki jednostek samorządu terytorialnego i związki metropolitalne. W projektowanym art. 7 ust. 1 należałoby ująć zapis o stosowaniu ustawy do obiektów budowlanych wznoszonych lub

umieszczanych przez jednostki samorządu terytorialnego, oraz przez związki jednostek samorządu terytorialnego i związki metropolitalne. Z uzasadnienia do projektu ustawy wynika bowiem, że intencją jest usunięcie symboli znajdujących się w gestii organów jednostek samorządu terytorialnego. Natomiast umieszczenie tablicy pamiątkowej, napisu, znaku np. na ścianie budynku niestanowiącego własności jednostki samorządu terytorialnego nie mieści się przedmiotowo w kompetencji organów jednostek samorządu terytorialnego.

2. Należałoby sprecyzować zakres w jakim ustawa znajduje zastosowanie do obiektów budowlanych o charakterze nieużytkowym, wymienionych w projektowanym art. 7 ust. 1, biorąc pod uwagę, że stwierdzenie nieważności uchwały, czy wydanie zarządzenia zastępczego może dotyczyć wyłącznie pomników.
3. Nakaz rozbiórki należałoby odnieść do obiektów budowlanych o charakterze nieużytkowym, wymienionych w projektowanym art. 7 ust. 1. Sformułowanie nakazu rozbiórki w sposób przewidziany w projektowanym art. 8, skutkuje tym, iż dotyczy on do wszystkich objętych ustawą obiektów budowlanych, w tym wymienionych w art. 1 ust. 1 dróg, ulic, mostów i placów.
4. Ustawa nie przewiduje zasięgnięcia przez wojewodę opinii Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, oraz opinii Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa o niezgodności obiektu budowlanego, o którym mowa w art. 7 ust. 1 z ustawą. Uzasadnione jest aby, analogicznie do art. 2 i art. 6, przed wydaniem decyzji o rozbiórce zostało przewidziane zasięgnięcie ww. opinii.
5. Zgodnie z ustawą z dnia z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz.U. z 2016 r. poz. 290 ze zm.), spośród obiektów budowlanych o charakterze nieużytkowym, wymienionych w projektowanym art. 7 ust. 1, rozbiórce podlegają pomniki (ewentualnie obeliski i popiersia jeśli w rozumieniu ustawy Prawo budowlane można je zakwalifikować jako pomniki). W projektowanym art. 8, obok nakazu rozbiórki należałoby zapisać nakaz usunięcia lub demontażu, który znalazłby zastosowanie do pozostałych obiektów budowlanych o charakterze nieużytkowym, wymienionych w projektowanym art. 7 ust. 1.

WOJEWODA PODLASKI

Bohdan Paszkowski

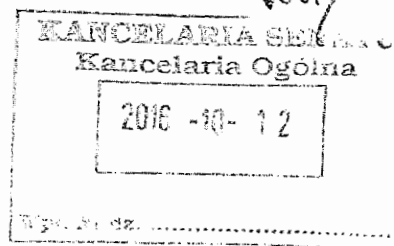
Białystok, 05 października 2016 r.

WOJEWODA PODLASKI

Bohdan Paszkowski

NK-II.40.51.2016.AK

**Szanowny Pan
Stanisław Gogacz
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej**

W nawiązaniu do pisma z dnia 9 września 2016 r. znak jw., stanowiącego odpowiedź na pismo z dnia 10 sierpnia 2016 r., znak: BPS/KU- 034/261/12/16, zawierające m.in. prośbę o wskazanie ewentualnych uwag do projektu ustawy o zmianie ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 744), pragnę przekazać zasygnalizowane uwagi dotyczące stosowania cytowanej ustawy w zakresie nazw jednostek oświatowych.

Stosownie do obowiązującej treści art. 1 ust. 1 oraz art. 4 ww. ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 744), przepisy ww. ustawy odnoszą się do nazw budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, nadawanych przez jednostki samorządu terytorialnego, związki jednostek samorządu terytorialnego i związki metropolitalne.

Należy w tym miejscu zwrócić uwagę, że imię nadawane przedszkolu, szkole podstawowej, gimnazjum, liceum ogólnokształcącemu, liceum profilowanemu, technikum, zasadniczej szkole zawodowej, liceum uzupełniającemu, technikum uzupełniającemu, szkole policealnej, szkole specjalnej i szkole ponadpodstawowej, zwanym dalej „szkołą”, jest nadawane danej społeczności, nie zaś budowli, obiektowi lub urządzeniowi użyteczności publicznej.

Na powyższe ustalenie wskazywać mogą także pośrednio m.in. regulacje rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych

statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001 r. Nr 61, poz. 624 z późn. zm.), określające szczególnie tryb nadania imienia danej placówce.

W konsekwencji nie można jednoznacznie stwierdzić, iż przepisy ustawy w obecnym brzmieniu można zastosować w odniesieniu do patronów szkół.

Należy zatem rozważyć uzupełnienie regulacji art. 1 ust. 1, art. 2 ust. 1, w art. 4 oraz art. 6 ust. 1 ustawy poprzez dodanie w odpowiednim przypadku wyrazu „jednostek oświatowych” („jednostek organizacyjnych systemu oświaty”) lub „jednostce oświatowej” („jednostce organizacyjnej systemu oświaty”) przed wyrazem „budowli” oraz fakultatywnie dodanie w art. 1 ust. 1 przed wyrazem „dróg” wyrazu „szkół”.

Problematyczna również wydaje się - przy założeniu, iż ww. ustawa obejmują również nazwy jednostek oświatowych - kwestia możliwości ingerencji nadzorczej wojewody w tym obszarze.

Wskazać bowiem należy, iż stosownie do art. 58 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2015 r. poz.2156 z późn. zm.) szkołę lub placówkę publiczną zakłada się na podstawie aktu założycielskiego, który określa jej typ, nazwę i siedzibę. Organ zakładający szkołę podpisuje akt założycielski oraz nadaje pierwszy statut. Organ zakładający szkołę podpisuje akt założycielski oraz nadaje pierwszy statut.

Z treści przepisów ustawy o systemie oświaty wynika, że rada gminy jako organ upoważniony na podstawie art. 5c pkt 1 ww. ustawy, jest uprawniony jedynie do nadania szkole lub placówce pierwszego statutu, natomiast nadawanie następnych statutów i wprowadzanie ewentualnych zmian do pierwszego statutu należy już do kompetencji rady szkoły (tak też Wojewoda Śląski w rozstrzygnięciu nadzorczym z dnia 9 lipca 2014 r., znak: NP-II.4131.237.2014).

Zatem w sytuacji, gdy placówka już funkcjonuje do wprowadzenia zmian w statucie, w tym dokonania zmiany nazwy szkoły, uprawniona jest wyłącznie rada szkoły, zaś w razie jej braku - rada pedagogiczna (art. 52 ust. 2 ustawy).

Obecne brzmienie ustawy uniemożliwia realizację jej zapisów w odniesieniu do patronów szkół, gdyż w tym zakresie kompetencja organów stanowiących jest wyłączona, a tym samym niemożliwa jest również ingerencja nadzorcza wojewody.

Z powołaniem
WOJEWODA PODLASKI

Bogdan Paszkowski

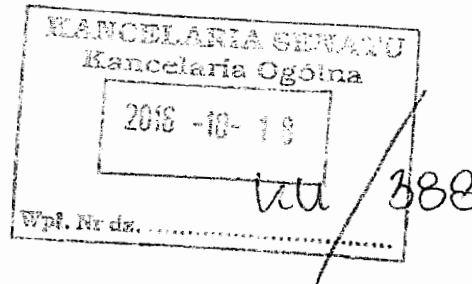
Białystok, 13 października 2016 r.

388 18.10.2016
Blue

WOJEWODA PODLASKI

Bohdan Paszkowski

NK-I.0521.164.2016.JP

Pan
Stanisław Gogacz
Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Senatowy Stanisław Gogacz

Odpowiadając na pismo z 6 października 2016 r. Nr BPS/KU-034/261/99/12/16 dziękuję za uwzględnienie uwag, przekazanych w pismach z 9 września 2016 r. (znak: NK II.40.51.2016.AK) oraz z 5 października 2016 r. (znak: NK II.40.51.2016.AK), dotyczących zmiany przepisów ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej.

Ustosunkowując się do projektu zmiany przepisów ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (druk 261) wnoszę o rozważenie zmiany przepisów ww. ustawy, ewentualnie przepisów ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2015 r. poz.2156 z późn. zm.) poprzez nałożenie obowiązku zmiany nazwy szkoły, w przypadku gdy nazwa upamiętnia osoby, organizację lub wydarzenia symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny. Przepisy w obecnym brzmieniu nie pozwalają na ingerencję nadzorczą wojewody w tym obszarze. Przyznanie bowiem jednostkom samorządu terytorialnego

samodzielności oznacza, że sprawowanie nadzoru musi odbywać się w granicach dopuszczalnych przepisami prawa. Nadzór ten dotyczy przede wszystkim działań prawnych, natomiast działania wewnętrzne nie są objęte nadzorem. Z treści przepisów ustawy o systemie oświaty jednoznacznie wynika, że rada gminy jako organ upoważniony na podstawie art. 5c pkt 1, jest uprawniony jedynie do nadania szkole lub placówce pierwszego statutu, natomiast nadawanie następnych statutów i wprowadzanie ewentualnych zmian do pierwszego statutu należy już do kompetencji rady szkoły. Zatem w sytuacji, gdy placówka już funkcjonuje do wprowadzenia zmian w statucie, w tym dokonania zmiany nazwy szkoły, uprawniona jest wyłącznie rada szkoły, zaś w razie jej braku - rada pedagogiczna (art. 52 ust. 2 ustawy o systemie oświaty).

Jednocześnie informuję, że skutki finansowe związane ze zwrotem kosztów usunięcia pomników w skali województwa oszacowane zostały przez właściwe organy jednostek samorządu terytorialnego na kwotę 70.800,00 zł.

2 Powiat

WOJEWODA PODLASKI

Bohdan Paszkowski